

**STRATEGIA WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ
MIASTA LUBLIN
NA LATA 2014-2020
W PRZESTRZENI EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ**

Zespół redakcyjny:

1. Krzysztof Łątka, Urząd Miasta Lublin,
przewodniczący komitetu sterującego
2. Tetyana Myrovych,
redaktor prowadzący
3. Paweł Prokop, Fundacja Inicjatyw Menedżerskich,
ekspert metodyczny
4. Krzysztof Stanowski, Fundacja Solidarności Międzynarodowej
ekspert metodyczny

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2014

Spis treści

1. Strategiczne programowanie współpracy terytorialnej Lublina	4
1.1. Rola Lublina	4
1.2. Europa Środkowo-Wschodnia – priorytetem	6
1.3. Strategia Lublin 2020 a Strategia Współpracy Terytorialnej	7
1.4. Odniesienia regionalnych dokumentów strategicznych do współpracy terytorialnej	8
2. Metodologia opracowania Strategii	11
3. Partnerzy	13
3.1. Obecna sieć miast partnerskich i zaprzyjaźnionych	13
3.2. Uzasadnienie wyboru miast	15
4. Analiza strategiczna	17
4.1. SWOT	17
4.2. Macierz Boston Consulting Group (BCG)	19
4.3. Wnioski z analizy strategicznej	21
5. Wyzwania strategiczne	22
5.1. Obszary rozwojowe	22
5.2. Wizja	24
5.3. Misja	24
5.4. Cel strategiczny	24
5.5. Cele operacyjne	25
6. Model wdrażania i instrumenty finansowania realizacji Strategii	27
6.1. Struktury instytucjonalne i organizacyjne	27
6.2. Źródła finansowania	31
7. Monitoring i ewaluacja wraz ze wskaźnikami realizacji celów	33
SUPLEMENT	35
1. Aspekty historyczno-kulturowe obszaru Europy Środkowo-Wschodniej	35
2. Polityka sąsiedztwa UE	39
2.1. Europejska Współpraca Terytorialna	39

2.2. Program Partnerstwa Wschodniego.....	45
2.3. Proces integracji europejskiej krajów Europy Środkowo-Wschodniej..	49
3. Strategia Współpracy Transgranicznej Lublin–Łuck–Lwów–Iwano-Frankiowsk	53
4. Opis wybranych zrealizowanych dotychczas projektów Gminy Lublin z miastami-partnerami Strategii	56
5. Informacje o miastach-partnerach – na podstawie przekazanych kwestionariuszy	69
a) Diagnoza społeczno-ekonomiczna miast-partnerów, w tym główne cele rozwoju.....	69
b) Analiza dotychczasowych relacji partnerskich.....	69
c) Potencjał organizacyjny	69
d) Dotychczas zrealizowane z Lublinem projekty	69
6. Kluczowe wyzwania współpracy – potencjalne działania i projekty wpisujące się w realizację Strategii.....	120
a) na podstawie kwestionariuszy informacyjnych przekazanych przez partnerów,.....	120
b) na podstawie rozmów z przedstawicielami władz miast-partnerów, ...	120
c) na podstawie warsztatów zrealizowanych z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego.....	120
7. Konsultacje dokumentu Strategii Współpracy Terytorialnej Miasta Lublin na lata 2014-2020	157

1. Strategiczne programowanie współpracy terytorialnej Lublina

1.1. Rola Lublina

Czynnikiem inspirującym tworzenie Strategii Współpracy Terytorialnej Miasta Lublin na lata 2014–2020 było m.in. skuteczne wdrożenie celów i założeń Strategii Współpracy Transgranicznej Lublin–Łuck–Lwów–Iwano-Frankiwnsk na lata 2007–2016, stworzonej we współpracy z administracjami miast - stolic trzech obwodów Ukrainy Zachodniej, znajdujących się w obszarze wsparcia Programu Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2007–2013. Poszerzony skład miast-partnerów niniejszej Strategii w stosunku do poprzedniej był wynikiem obecnej zwiększonej roli Lublina na arenie współpracy międzynarodowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej.

Lublin jest miastem, w którym każdego roku realizuje się dziesiątki projektów z partnerami z Europy Środkowo-Wschodniej. Mamy przygotowane do tego wiele instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, jednostek miasta, które w swoich strukturach organizacyjnych posiadają wyspecjalizowane we współpracy terytorialnej komórki organizacyjne i ekspertów. Dodatkowo z inicjatywy prezydenta miasta wzajemnie koordynujemy nasze działania w ramach programu Centrum Kompetencji Wschodnich.

W Strategii Współpracy Terytorialnej na lata 2014–2020 Lublin jest postrzegany w wymiarze europejskim. Oznacza to, iż najważniejszą cechą z punktu widzenia współpracy międzynarodowej jest pozycja miasta, która wynika z pozytywnych skutków wejścia Polski do Unii Europejskiej. Doprowadziło to przede wszystkim do przedstawienia roli Lublina w kontekście realizowanej przez niego współpracy terytorialnej:

1. Lublin jest miastem mającym wielowiekową tradycję łączenia wschodniej i zachodniej części Europy. Obywatele i instytucje Lublina posiadają potrzebną wiedzę i doświadczenia, które predestynują miasto

do bycia liderem w dzieleniu się wiedzą transformacyjną z krajami Partnerstwa Wschodniego.

2. Korzyści płynące z intensyfikacji współpracy terytorialnej przekładają się na umiędzynarodowienie miasta, przyczyniając się bezpośrednio do jego rozwoju.
3. Współpraca Lublina z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi krajami Partnerstwa Wschodniego powinna być realizowana na zasadzie partnerstwa – wzajemnego czerpania korzyści oraz inspirowania się efektami płynącymi z obustronnej otwartości.

1.2. Europa Środkowo-Wschodnia – priorytetem

We współczesnym świecie wszystkie miasta konkurują ze sobą – o inwestorów, mieszkańców czy turystów. Położenie geograficzne danego miasta czy też dziedzictwo historyczne i kulturowe determinują fundamenty jego wizerunku. Jedną z determinant tego dziedzictwa, które jest w Lublinie symboliczne po dziś dzień, było podpisanie w 1569 roku aktu unii lubelskiej, łączącej, na kolejne ponad 100 lat, mocniejszymi więziami państwowymi tereny obecnej Polski, Litwy, Białorusi i Ukrainy. W sensie ideologicznym ten związek narodów był bliski obecnym ideom Unii Europejskiej. W ówczesnej Rzeczypospolitej królowała tolerancja religijna i daleko posunięta, jak na owe czasy, demokracja szlachecka.

To wszystko nie pozostawało bez wpływu na naszą codzienność. Częstka tego dziedzictwa przetrwała w wielu historycznych pamiątkach z tamtych czasów; również my sami – mieszkańcy Lublina – zachowaliśmy to dziedzictwo w sposobie zachowań, otwartości, chęci wzajemnego łączenia się i współpracy.

W zarządzaniu strategicznym należy zawsze wykorzystywać istniejące już atuty. Są nimi m.in.: aktywa ludzkie i organizacyjne, posiadane doświadczenie i dziedzictwo, wreszcie położenie geograficzne. Naszym zdaniem skutecznym sposobem marketingowego odróżnienia się od innych miast Unii Europejskiej jest tzw. wschodniość naszego miasta, czyli specjalizowanie się w relacjach z krajami Partnerstwa Wschodniego. W stosunku do naszych wschodnich partnerów zaś jesteśmy bramą do Europy. Skutecznie przekazujemy im nasze doświadczenia transformacyjne, które są tak bardzo obecnie potrzebne również w ich krajach i miastach.

1.3. Strategia Lublin 2020 a Strategia Współpracy Terytorialnej

Strategia Współpracy Terytorialnej Miasta Lublin na lata 2014–2020 (dalej: SWT) stanowi kompleksowy dokument tworzony na podstawie Strategii Rozwoju Miasta Lublin 2020, uchwalonej przez Radę Miasta 29 lutego 2013 roku. Zostały w niej opisane pożądane dla rozwoju Lublina zasadnicze działania w ramach czterech obszarów rozwojowych, jakie powinny być zrealizowane przez samorząd miasta. Ten dokument jest skierowany do wszystkich instytucji i podmiotów uznających jej cele za wspólne.

Jednym ze wspomnianych obszarów, który wydaje się kluczowy z punktu widzenia niniejszego dokumentu, jest otwartość. Lublin bowiem od setek lat pełni szczególną rolę największego polskiego miasta na wschodnim pograniczu kultury łańskiejskiej, które od czasów unii lubelskiej potrafi integrować różnorodne narodowości, kultury i tradycje. Wszystko to tworzy nie tylko szczególną mentalność mieszkańców miasta, ale także ułatwia realizację kontaktów o charakterze transgranicznym czy międzynarodowym.

SWT jest zgodna z założeniami polityki miasta zawartymi w Strategii Rozwoju Miasta Lublina jak i oczywiście z priorytetami polskiej polityki zagranicznej. Autorom Strategii przyświecała idea aktywnego poszukiwania sprawdzonych i aktywnych partnerów zagranicznych. Współpraca terytorialna musi być oceniana przez pryzmat celowości i efektywności, mierzona w określonych przedziałach czasowych, na podstawie zrealizowanych działań i projektów partnerskich.

1.4. Odniesienia regionalnych dokumentów strategicznych do współpracy terytorialnej

Podczas tworzenia SWT uwzględniono:

- 1) Strategię Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006–2020 (z perspektywą do 2030 roku) wraz z założeniami aktualizacyjnymi;
- 2) Strategię Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014–2020.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006–2020 jest dokumentem programowym, który określa wizję, cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego. Poza celem strategicznym nr 2, odnoszącym się do restrukturyzacji rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich, pozostałe cele mogą być realizowane przy wykorzystaniu potencjału współpracy terytorialnej tj.:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.
  - Rozwijanie funkcji metropolitalnych Lublina jako głównego ośrodka Polski Wschodniej, gdzie koncentrują się gospodarcze, naukowe i kulturalne kontakty ze światem, zwłaszcza ze wschodnimi sąsiadami.
  - Wspieranie ponadlokalnych funkcji miast (np. naukowych, akademickich, kulturalnych, turystycznych), które przyczyniają się do zdynamizowania rozwoju tych miast i otaczających je obszarów.
  - Poprawa relacji Lublina z obszarami metropolitalnymi Polski i zagranicy.
2. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
  - Stworzenie systemu wsparcia naukowego, eksperckiego i wdrożeniowego na rzecz rozwoju wybranych sektorów gospodarki.
  - Rozwijanie systemu kształcenia dostosowanego do specyfiki regionu.
  - Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw.
  - Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

3. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

- Wzmacnianie tożsamości regionalnej mieszkańców i rozwijanie współpracy wewnątrzregionalnej, m.in. przez odwoływanie się do tradycji wielokulturowości i włączanie jej do regionalnych programów edukacyjnych oraz selektywnie wspieranych działań kulturotwórczych, stymulowanie podejmowania wspólnych przedsięwzięć gospodarczych, organizacyjnych, edukacyjnych.

- Przełamywanie niekorzystnych efektów przygranicznego położenia regionu.

Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014–2020 jest ważnym dokumentem z uwagi na historycznie długą tradycję współpracy Lublina ze Lwowem, z Łuckiem oraz Brześciem, które nie tylko mają podpisane z Lublinem umowy partnerskie, ale też posiadają wiedzę i doświadczenie w zakresie wspólnie realizowanych projektów, głównie w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina (opis programu znajduje się w następnych rozdziałach niniejszej Strategii).

Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014–2020 zakłada maksymalne wykorzystanie szansy wynikającej z sąsiedztwa, a także możliwość aktywizacji przez rozwój różnych form współpracy transgranicznej. Celem tej Strategii jest „podniesienie konkurencyjności społeczno-gospodarczej obszaru transgranicznego w wymiarze europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, poprzez efektywne wykorzystanie potencjałów endogenicznych oraz łagodzenie ograniczeń wynikających z funkcjonowania zewnętrznej granicy UE”. W niniejszym dokumencie znalazło się stwierdzenie, iż „współpraca transgraniczna regionów Polski, Ukrainy i Białorusi powinna być skoncentrowana głównie na realizacji wyłonionych wspólnych inicjatyw służących całemu obszarowi rozdzielonemu granicą,

umacniając i budując rozwój kontaktów pomiędzy społecznościami mieszkającymi po obu stronach granicy”.

2. Metodologia opracowania Strategii

Prace nad Strategią Współpracy Terytorialnej miasta Lublin rozpoczęto w czerwcu 2013 roku, zatwierdzając projekt tworzenia SWT, a także wysyłając zaproszenia do miast partnerskich i zaprzyjaźnionych Lublina z krajów Europy Środkowo-Wschodniej, głównie Partnerstwa Wschodniego, aby wzięły udział w tym przedsięwzięciu. Następnie od listopada 2013 do sierpnia 2014 r. w 13 miastach odbywały się posiedzenia grup roboczych mające na celu:

- szczegółowe zapoznanie się z bieżącą sytuacją społeczno-ekonomiczną miast-partnerów;
- podsumowanie dotychczasowych relacji partnerskich i projektowych;
- omówienie oczekiwań każdego z miast wobec współpracy z Lublinem;
- zdefiniowanie problemów mogących być wyzwaniem współpracy terytorialnej na lata 2014–2020;
- określenie potencjalnych działań do realizacji w latach 2014–2020;
- przeprowadzenie dyskusji na temat możliwych instrumentów finansowania wspólnych działań.

Po zgromadzeniu danych i opisanu pierwszej wersji Strategii odbywały się konsultacje z przedstawicielami oraz ekspertami administracji, instytucji kultury, a także organizacji pozarządowych Miasta Lublin. Strategię skonsultowano również z przedstawicielami władz oraz organizacji pozarządowych miast-partnerów, uczestniczących w tworzeniu dokumentu. Cały dokument tworzony był w procesie partycypacyjnym, a sam fakt jego powstania jest unikalny zarówno na poziomie lokalnym, krajowym, jak i europejskim.

Pierwsza część Strategii opisuje obecną pozycję Lublina, szczególnie w zakresie potencjału strategicznego oraz dotychczasowych doświadczeń współpracy terytorialnej. Przeprowadzono analizy strategiczne – pierwszą metodą SWOT, wyodrębniającą mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia dla pozycji Lublina jako centrum współpracy terytorialnej w przestrzeni Europy

Środkowo-Wschodniej. Przedstawiono także analizę BCG obecnego potencjału współpracy terytorialnej Lublina z poszczególnymi miastami-partnerami. Wreszcie określono wizję współpracy i cele Strategii, opisano modele wdrażania założeń SWT, a także instrumenty finansowe niezbędne do realizacji wypracowanych wspólnie, w ramach posiedzeń grup roboczych, pomysłów współpracy z miastami-partnerami.

Część druga – Suplement – jest zbiorem materiałów analitycznych ukazujących Lublin w szerszym kontekście historycznym i statystycznym. Uwzględnia również zgłaszane przez partnerów potencjalne obszary współpracy oraz instrumenty jej wspierania ze strony Unii Europejskiej.

W skład zespołu pracującego nad stworzeniem Strategii wchodził eksperci i przedstawiciele administracji oraz organizacji pozarządowych Miasta Lublin, a także przedstawiciele administracji oraz organizacji pozarządowych miast-partnerów.

3. Partnerzy

3.1. Obecna sieć miast partnerskich i zaprzyjaźnionych

Współpraca międzynarodowa od zawsze była dla Lublina jednym z priorytetów polityki rozwojowej miasta. Jedną z form takiej współpracy jest tworzenie sieci miast partnerskich i zaprzyjaźnionych, co umożliwia wymianę doświadczeń oraz najlepszych praktyk we wszelkich dziedzinach. Częstym kryterium utrwalania relacji partnerskich są wzajemne kontakty lokalnych liderów i liderek, ale też położenie geograficzne, dziedzictwo historyczne oraz kontakty ze środowiskami polonijnymi.

Lublin posiada rozległą sieć współpracy międzynarodowej, w tym 24 miasta, z którymi zostały podpisane umowy partnerskie, oraz kolejnych 8 miast zaprzyjaźnionych. Znaczna ich liczba pochodzi z krajów Partnerstwa Wschodniego. Z 24 miast partnerskich aż 7 są miastami ukraińskimi. Z większością z nich Lublin łączy tradycja wieloletniej współpracy, na którą składa się realizacja licznych inicjatyw społecznych, edukacyjnych, inwestycyjnych i kulturowych. Wśród takich miast można wymienić Iwano-Frankiwnsk, Lwów, Łuck, Ługańsk, Starobielsk, Równe i Sumy. W Europie Środkowo-Wschodniej miasto Lublin współpracuje również z białoruskim Brześciem, węgierskim Debreczynem, litewskim Poniewieżem, bułgarskim Pernikiem oraz rumuńską Timiszoarą. Na Kaukazie Lublin w październiku 2014 r. podpisał umowę partnerską z gruzińskim Tbilisi.

Wśród innych miast partnerskich/zaprzyjaźnionych 7 znajduje się w Europie Południowej, w tym 2 w Hiszpanii - Alcalá de Henares i Grenada, 2 w Serbii – Belgrad/Stari Grad i Novi Sad, 1 w Portugalii (Viseu). W Europie Zachodniej Lublin współpracuje z 5 miastami, w tym 2 znajdują się w Niemczech – Münster i Delmenhorst, 1 we Francji – Nancy, 1 w Wielkiej Brytanii – Lancaster oraz 1 w Holandii – Tilburg. Amerykański kontynent wzbogacił listę partnerów Lublina o

Windsor w Kanadzie oraz Erie w Stanach Zjednoczonych. W Azji mamy 5 miast partnerskich oraz zaprzyjaźnionych.

Warto wspomnieć, iż powyższe statystyki nie odzwierciedlają w sensie geograficznym przestrzeni międzynarodowej współpracy Lublina. Z wieloma miastami Europy Środkowo-Wschodniej Lublin utrzymuje wysoki poziom kooperacji lub dopiero nawiązuje kontakty. Jednak ich sformalizowanie wymaga czasu i opiera się na wieloletnim budowaniu relacji na bazie doświadczeń zdobytych w trakcie wspólnie zrealizowanych inicjatyw, projektów oraz na ciągłym podtrzymywaniu kontaktów oficjalnych i osobistych. Dlatego też w niniejszej Strategii znalazły się kolejne miasta, które spełniają powyższe kryteria i są traktowane jako miasta zaprzyjaźnione.

3.2. Uzasadnienie wyboru miast

W toku dyskusji i uzgodnień z miastami skład listy partnerów Strategii ustalono według następujących kryteriów:

- dotychczasowa współpraca partnerska,
- pozytywne doświadczenia w realizacji wspólnych projektów,
- deklarowana obustronna wola zintensyfikowania współpracy rozwojowej,
- bogactwo i różnorodność tematyczna współpracy międzynarodowej miast-partnerów,
- wspólna wizja celów i priorytetów współpracy terytorialnej.

Priorytetowym kierunkiem współpracy terytorialnej dla Lublina jest realizacja projektów z krajami Partnerstwa Wschodniego. Równie istotne jest konfrontowanie naszych doświadczeń z krajami, które, przechodząc proces transformacji, są jednocześnie najmłodszymi członkami Unii Europejskiej. Tym samym, tworząc SWT, skupiliśmy się na miastach-partnerach z obszaru Europy Środkowo-Wschodniej. Oto ich lista:

Miasta partnerskie *(na podstawie zawartych umów partnerskich):*

- Brześć – Białoruś,
- Iwano-Frankiwnsk – Ukraina,
- Lwów – Ukraina,
- Łuck – Ukraina,
- Równe – Ukraina,
- Sumy – Ukraina,
- Tibilisi – Gruzja.

Miasta zaprzyjaźnione *(na podstawie listów intencyjnych lub realizowanych projektów partnerskich):*

- Dniepropietrowsk – Ukraina,
- Tarnopol – Ukraina,
- Timiszoara – Rumunia,

- Winnica – Ukraina.

Miasta deklarujące współpracę projektową:

- Kiszyniów – Mołdawia,

- Mikołajów – Ukraina,

- Odessa – Ukraina.

4. Analiza strategiczna

4.1. SWOT

Analiza SWOT roli Lublina jako lidera współpracy terytorialnej w przestrzeni Europy Środkowo-Wschodniej

MOCNE STRONY

- wielowiekowe tradycje łączenia Wschodu i Zachodu Europy;
- położenie geograficzne (bliskość granicy wschodniej UE);
- stale rozwijająca się sieć sprawdzonych partnerów z sektora publicznego, pozarządowego, naukowego;
- umiejętność dzielenia się doświadczeniem transformacji;
- skuteczna realizacja projektów międzynarodowych;
- dostępność transportowa;
- ośrodek akademicki przyciągający studentów zagranicznych.

SŁABE STRONY

- niedostateczna aktywność współpracy na poziomie biznesowym;
- niedostateczna świadomość wśród mieszkańców potrzeby budowania relacji z partnerami z Europy Środkowo-Wschodniej;
- konkurencja ze strony innych polskich ośrodków metropolitalnych np. Wrocławia, Rzeszowa i Gdańska.

SZANSE

- intensyfikacja procesów integracji europejskiej Ukrainy, Mołdawii i Gruzji;
- dostępność środków pomocowych;
- możliwość zdyskontowania korzyści wynikających z intensywnej współpracy terytorialnej;

ZAGROŻENIA

- niestabilność systemowa państw Partnerstwa Wschodniego;
- oparcie współpracy wyłącznie na środkach pomocowych;
- ryzyko występowania postaw ksenofobicznych.

- budowanie partnerstw międzysektorowych.

4.2. Macierz Boston Consulting Group (BCG)¹

BCG Współpraca Terytorialna Lublina

Macierz Bostońskiej Grupy Konsultingowej przez autorów SWT została dopasowana do potrzeb analizy strategicznej z punktu widzenia dotychczasowej intensywności relacji oraz możliwości (potencjału) współpracy w przyszłości.

Na usytuowanie poszczególnych miast na osiach wpływ miały m.in. takie czynniki, jak:

- długi okres współpracy oraz jej charakter,

¹ Macierz BCG – Encyklopedia Zarządzania [http://mfiles.pl/pl/index.php/Macierz_BCG] - metoda analizy portfelowej, oraz instrument controllingu strategicznego. Nazwa metody pochodzi od amerykańskiej firmy consultingowej Boston Consulting Group, która jako pierwsza zastosowała to narzędzie w 1969 roku.

W danym przypadku ta metoda pozwala na ocenę możliwości rozwojowych i określenie pozycji strategicznej miasta-partnera. Dzięki zastosowaniu tej metody można ustalić, które miasta mają niższy lub wyższy poziom i potencjał współpracy, co powinno przynieść dla Lublina większy zysk w przyszłości.

- ilość dotychczas zrealizowanych wspólnych przedsięwzięć,
- rola miasta na arenie krajowej (pełnienie roli stolicy, wielkość miasta , potencjał społeczno-ekonomiczny).

Przeprowadzona analiza wyraźnie wskazuje na grupę miast, z którymi prowadzimy obecnie wiele projektów rozwojowych (Lwów, Łuck, Równe, Iwano-Frankiwnsk). Należy zatem utrzymać pozytywny trend relacji z dotychczasowymi liderami współpracy terytorialnej oraz zintensyfikować relacje z pozostałymi miastami-partnerami.

4.3. Wnioski z analizy strategicznej

Z zastosowanych i komplementarnych wobec siebie metod analizy strategicznej wynikają następujące najważniejsze wnioski:

- dotychczasowa współpraca ogniskująca się na kilku obszarach powinna rozwijać się w kierunku budowania wymiernych korzyści ekonomicznych, zwiększających poparcie społeczne dla prowadzonej współpracy terytorialnej;
- kluczowe znaczenie dla efektywnej współpracy mają działania tworzące rozwiązania systemowe dotyczące m.in reform ustrojowych, przejrzystości funkcjonowania instytucji publicznych i gwarancji uznania praw społeczeństwa obywatelskiego;
- dogodne położenie geograficzne Lublina pozytywnie wpływa na możliwość bezpośredniego korzystania ze zgromadzonych kompetencji i doświadczeń, w szczególności dotyczących procesów transformacji ustrojowej, społecznej i gospodarczej;
- znaczne zwiększenie ilości studentów zagranicznych stawia przed Lublinem nowe, nieznane wcześniej wyzwania integracji z lokalną społecznością oraz wykorzystania ich potencjału w przestrzeni Europy Środkowo-Wschodniej;
- rozumiejąc współpracę w obszarze Europy Środkowo-Wschodniej jako priorytet działania i potencjalnie kluczowy impuls rozwojowy budujmy tę współpracę na rozwiązaniach systemowych w oparciu o zdywersyfikowane źródła finansowania;

5. Wyzwania strategiczne

5.1. Obszary rozwojowe

Strategia Rozwoju Lublina na lata 2013-2020 (dalej – Strategia Lublin 2020) uchwalona przez Radę Miasta Lublin 29 lutego 2013 r. jest oficjalnym dokumentem zawierającym zapis zamierzeń władz miasta oraz wynikających z nich zadań dla struktur organizacyjnych administracji samorządowej. Strategia nie jest spisem wszelkich działań realizowanych przez samorząd, lecz prezentuje zakres pożądaných zmian, uznanych za kluczowe dla rozwoju Lublina.

Mając na uwadze uwarunkowania wynikające z otoczenia i sytuację społeczno-gospodarczą miasta, a także jego atuty oraz wyzwania przed nim stojące, w Strategii Lublin 2020 zdefiniowano cztery główne Obszary Rozwojowe:

- A. OTWARTOŚĆ** – nawiązanie do budowania kontaktów zewnętrznych Lublina (międzynarodowych i regionalnych); to także inwestycje w „twardą” infrastrukturę komunikacyjną, która pozwoli łatwiej i szybciej docierać do Lublina z wykorzystaniem nowo wybudowanego lotniska międzynarodowego oraz sieci dróg ekspresowych; w tak szeroko zdefiniowanym celu mieści się również organizacja i współorganizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych czy biznesowych istotnych dla tworzenia wizerunku miasta jako kreatywnego i otwartego;
- B. PRZYJAZNOŚĆ** – zawiera w sobie działania zmierzające do poprawy komfortu życia w mieście, większej dbałości o kulturę przestrzeni czy szerszego udziału mieszkańców w zarządzaniu miastem (partycypacja społeczna); w tym obszarze znajdują się również działania związane z poprawą infrastruktury technicznej, komunikacją miejską czy gospodarką komunalną, która wpływa na czystość powietrza, poziom hałasu, jakość wody w rzekach i akwenach;

C. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ – ma na celu wzmacnianie aspektów gospodarczych Lublina; wyznacza kierunki rozwoju gospodarczego miasta, opierając się na tzw. multispecjalizacji; chodzi o budowanie gospodarki zdywersyfikowanej, która nie załamie się w sytuacji kryzysów i wahań koniunktury branżowej; to również promocja marki gospodarczej Lublina oraz działalność klastrów np. realizujących usługi turystyki medycznej.

D. AKADEMICKOŚĆ – wykorzystuje obecność uczelni do wzmacniania kreatywności i innowacyjności; realizowane przedsięwzięcia mają na celu umiędzynarodowienie uczelni, w tym poprzez pozyskiwanie studentów zagranicznych; prowadzące do wzmocnienia pozycji miasta jako międzynarodowego ośrodka naukowego; budujący relacje środowiska akademickiego z biznesem, samorządem i partnerami społecznymi.

Opracowana Strategia Współpracy Terytorialnej pozwoli w sposób operacyjny rozwinąć, uszczegółowić i zrealizować założenia zawarte w Strategii Lublin 2020.

5.2. Wizja

Lublin świadomy swojego dziedzictwa i kompetencji liderem współpracy terytorialnej w Europie Środkowo-Wschodniej, centrum dialogu i komunikacji, współtworzący europejską politykę sąsiedztwa.

5.3. Misja

Misją Lublina jest skuteczne:

- inspirowanie i aktywizowanie do współpracy terytorialnej,
- wyznaczanie kluczowych kierunków współpracy Unia Europejska–Partnerstwo Wschodnie,
- generowanie korzyści społeczno-ekonomicznych wynikających ze współpracy ponad granicami,
- przeciwdziałanie stereotypom i działaniom podważającym przyjazny klimat współpracy terytorialnej,

poprzez między innymi:

- gromadzenie, klasyfikowanie i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie przedsięwzięć realizowanych z partnerami w Europie Środkowo-Wschodniej,
- tworzenie przestrzeni do nawiązywania współpracy terytorialnej,
- kreowanie nowych idei/projektów/programów,
- tworzenie sieci partnerów międzysektorowych.

5.4. Cel strategiczny

Celem strategicznym jest rozwijanie międzysektorowej sieci współpracy terytorialnej, prowadzącej do podniesienia jakości życia w Europie Środkowo-Wschodniej.

5.5. Cele operacyjne

Cele operacyjne skoncentrowane są wokół sześciu kluczowych obszarów:

1. Społeczeństwo obywatelskie

- Zwiększenie uczestnictwa obywateli w życiu publicznym dla rozwoju społecznego, wzrostu gospodarczego i kultury politycznej.
- Wprowadzenie efektywnych mechanizmów partycypacji społecznej.
- Rozwój demokratycznych i skutecznie działających instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

2. Sprawne zarządzanie w administracji (dobre rządzenie)

- Wdrażanie modelu sprawnie funkcjonującej administracji zaspokajającej potrzeby obywateli przy wykorzystaniu modelu partycypacyjnego i eliminowaniu procesów korupcyjnych.

3. Kultura dla rozwoju

- Wprowadzanie modeli współpracy kulturalnej opartych na równorzędności, poszanowaniu dziedzictwa, respektowaniu podmiotowości i wzajemnej wymianie.

4. Nauka i edukacja

- Rozwinięcie w Lublinie ośrodka integracji środowisk edukacyjnych i naukowych krajów Partnerstwa Wschodniego i Unii Europejskiej.
- Poprzez edukację obywatelską kształtowanie liderów i liderek zmian zaangażowanych w rozwój lokalnych społeczności.

5. Relacje biznesowe

- Kreowanie postaw pro przedsiębiorczych oraz zwiększenie aktywności ekonomicznej przedsiębiorców oraz instytucji otoczenia biznesu.
- Zwielokrotnienie skali biznesu transgranicznego, również poprzez pośredniczenie w relacjach biznesowych Europy Środkowo-Wschodniej ze światem.

6. Zrównoważony rozwój miast

- Stałe i racjonalne podnoszenie jakości życia przy zachowaniu równowagi pomiędzy aspektami społecznymi, ekonomicznymi i środowiskowymi.
- Poprawa konkurencyjności miast i ich obszarów funkcjonalnych.
- Kreowanie szybszego wzrostu gospodarczego.

6. Model wdrażania i instrumenty finansowania realizacji Strategii

6.1. Struktury instytucjonalne i organizacyjne

W organizowaniu współpracy decydującą rolę odgrywają samorządy terytorialne. Mają one osobowość prawną i mogą występować jako podmioty zarówno prawa cywilnego, jak i publicznego. Mogą występować w formie grupowej i w ten sposób objąć zakresem współpracy znacznie większe terytorium. Mają prawo tworzyć związek międzykomunalny lub stowarzyszenie. We wszystkich tych konfiguracjach mogą podejmować także współpracę.²

Najważniejszym elementem realizacji założeń Strategii Współpracy Terytorialnej jest współpraca samorządów terytorialnych, które ze względu na formę prawną oraz instytucjonalne podstawy ich funkcjonowania działają na rzecz ustalenia ram współpracy oraz stanowią kluczowy punkt wyjścia do nawiązywania kontaktów pomiędzy pozarządowymi podmiotami współpracy terytorialnej. Miasta-partnerzy w celu skutecznej realizacji założeń niniejszej Strategii będą opierały się na następujących zasadach:

- subsydiarności, która w rozumieniu międzynarodowej współpracy terytorialnej oznacza, iż jednostki samorządów terytorialnych miast-partnerów działają w ramach powierzonego im ustawowo poziomu działalności, odrzucając system hierarchizacji;
- decentralizacji, która oznacza realizowanie przez lokalne społeczności i wybierane przez nie władze w maksymalnym wymiarze powierzonych im czynności na własną odpowiedzialność;
- domniemania kompetencji, która oznacza w przypadku współpracy terytorialnej z partnerami miast Europy Środkowo-Wschodniej wykorzystanie szans nawiązania współpracy w każdej możliwej

---

² M. Furmankiewicz: Funkcjonalno-przestrzenne sieci współpracy samorządów lokalnych. „Studia Regionalne i Lokalne” 2002, nr 1, s.10.

dziedzinie, niezastrzeżonej dla innych organów władzy publicznej.

Organem koordynującym i monitorującym realizację Strategii powinna być **Rada Programu Centrum Kompetencji Wschodnich**, powołana zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin z dnia 21 marca 2014 r., składająca się z przedstawicieli komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin kluczowych dla realizacji współpracy terytorialnej. Jej funkcjonowanie ma na celu nie tylko pogłębianie i wzmacnianie relacji pomiędzy partnerami, ale również poszerzanie obszarów współpracy. Rada powinna spotykać się regularnie. W ramach Rady mogą powstać dodatkowe zespoły tematyczne, skupiające się na określonej aktywności wspierającej realizację Strategii.

Do zadań Rady powinno należeć:

- tworzenie i koordynowanie logistyki współpracy pomiędzy partnerami,
- monitoring osiągniętych celów Strategii,
- ocena zasadności proponowanych do realizacji projektów/działań,
- pomoc konsultacyjna dla nowych podmiotów, wyrażających chęć włączenia się w proces współpracy terytorialnej,
- zabezpieczenie sprawnego przepływu aktualnych informacji na temat możliwości dofinansowania projektów.

Program Centrum Kompetencji Wschodnich (dalej CKW) powołano do życia 10 kwietnia 2012 roku przez Marszałka Województwa Lubelskiego, Prezydenta Miasta Lublin oraz Dyrektora Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP). Po zamknięciu UNDP w Polsce z końcem 2013 roku CKW nie zaprzestało swojej działalności opierając swoją dalszą aktywność na strukturach administracji miasta i regionu.

W ramach działalności CKW w Lublinie od 2012 roku organizowany jest Kongres Inicjatyw Europy Wschodniej (dalej KIEW), który znowu był rozwinięciem idei Kongresu Kultury Partnerstwa Wschodniego, zorganizowanego w ramach prezydencji Polski w Unii Europejskiej w drugiej

połowie 2011 roku.

Celem KIEW, jako wydarzenia cyklicznego, jest inspirowanie skutecznej i trwałej współpracy terytorialnej, wzmacnianie współpracy rozwojowej, integrowanie środowisk, stymulowanie dialogu pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi. Dzięki Kongresowi Lublin stał się miejscem dialogu środowisk kultury i edukacji, władz samorządowych i państwowych, twórców i decydentów.

Równolegle do KIEW odbywa się również konkurs na najlepsze projekty współpracy transgranicznej, mający na celu wspieranie rozwoju współpracy transgranicznej oraz wymiany najlepszych praktyk w zakresie inicjatyw projektowych realizowanych na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej o charakterze rozwojowym. W 2014 roku w konkursie przyznawane są nagrody w siedmiu kategoriach (dobre rządzenie, społeczeństwo obywatelskie, kultura, turystyka, edukacja, ochrona środowiska, dziedzictwo) oraz wyróżnienia.

Warto dodać, iż z programem CKW identyfikuje się wiele aktywnych podmiotów życia publicznego i społecznego. Możemy wskazać trzy grupy kluczowych partnerów:

1) Instytucje administracji samorządowej:

- a. Urząd Miasta Lublin;
- b. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

2) Instytucje nauki/kultury:

- a. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II;
- b. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie;
- c. Uniwersytet Medyczny w Lublinie;
- d. Instytut Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie;
- e. Centrum Kultury w Lublinie;
- f. Warsztaty Kultury w Lublinie;
- g. Ośrodek „Brama Grodzka - Teatr NN”.

3) Liczne organizacje pozarządowe:

- a. Europejski Dom Spotkań – Fundacja Nowy Staw/Regionalny

- Ośrodek Debaty Międzynarodowej;
- b. Fundacja Inicjatyw Menedżerskich;
  - c. Fundacja Kultury Duchowej Pogranicza;
  - d. Fundacja Open Culture;
  - e. Fundacja Rozwoju Europy Środkowo-Wschodniej;
  - f. Stowarzyszenie Studnia Pamięci;
  - g. Towarzystwo Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej;
  - h. Stowarzyszenie Panorama Kultur.

Każdy – również nie wymieniony powyżej podmiot – stanowi bardzo ważny czynnik rozwoju współpracy terytorialnej Lublina, a także utrwała wizję naszego miasta jako kluczowego punktu na mapie Europy, gdzie na co dzień i w praktyce realizowana jest polityka Partnerstwa Wschodniego.

6.2. Źródła finansowania

Wdrażanie Strategii powinno odbywać się przez wykorzystanie możliwości finansowania z programów operacyjnych:

- regionalnych,
- transgranicznych,
- sektorowych.

Finansowanie realizacji Strategii powinno obejmować maksymalnie szeroki zakres źródeł, w tym:

Poziom unijny:

- 1) Środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, który ma na celu wzmacnianie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii Europejskiej przez korygowanie przypadków braku równowagi między regionami. Priorytetowo dofinansowane będą następujące obszary:
  - a. prace badawczo-rozwojowe i wdrażanie innowacji;
  - b. poprawa dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz poprawa ich jakości;
  - c. zmiany klimatyczne i przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną;
  - d. wsparcie biznesowe dla małych i średnich przedsiębiorstw;
  - e. usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym;
  - f. infrastruktura telekomunikacyjna, energetyczna i transportowa;
  - g. zwiększenie możliwości instytucjonalnych oraz efektywności administracji publicznej;
  - h. infrastruktura służby zdrowia, edukacyjna i społeczna;
  - i. zrównoważony rozwój miast.
- 2) Środki przydzielone w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej, które będą rozdzielane według następujących zasad:
  - a. 73,24% na współpracę transgraniczną;

- b. 20,78% na współpracę transnarodową;
- c. 5,98% na współpracę międzyregionalną.

Bardzo ważnym źródłem finansowania projektów będzie Program Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2014–2020, dla którego wybrano cztery konkretne cele tematyczne:

- Promocja kultury lokalnej i ochrona dziedzictwa historycznego;
- Poprawa dostępności regionów przygranicznych;
- Wspólne wyzwania w dziedzinie bezpieczeństwa;
- Promocja zarządzania granicami i ochrona granic.

3) Środki pomocowe z innych europejskich programów, w tym:

- a. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy (Swiss Contribution);
- b. Norweski Mechanizm Finansowy.

Poziom państwowy:

- 1) Ministerstwo Spraw Zagranicznych – program „Polska Pomoc”, dofinansowujący projekty organizacji pozarządowych i samorządów terytorialnych.
- 2) Fundacja Solidarności Międzynarodowej.
- 3) Budżet państwowych podmiotów sektora finansów publicznych.

Poziom regionalny:

- 1) Budżet własny samorządów terytorialnych.
- 2) Prywatne inicjatywy finansowe organizacji/instytucji działających na rzecz współpracy z partnerami z Europy Środkowo-Wschodniej.

7. Monitoring i ewaluacja wraz ze wskaźnikami realizacji celów

Proces monitorowania Strategii będzie polegał na systematycznym podsumowywaniu jakości i ilości prowadzonych projektów oraz działań, mających bezpośrednio realizować cele wytyczone w Strategii.

Monitoring będzie miał dodatkowo na celu:

- zbieranie, porządkowanie, przetwarzanie i analizę danych dotyczących różnych zagadnień realizacji Strategii oraz ich archiwizację,
- ocenę porównawczą osiągniętych wyników z założeniami, a także ocenę rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami,
- analizę przyczyn odchyłeń oraz poszukiwanie i określenie powodów zaistniałej sytuacji,
- korygowanie dotychczasowych metod realizacji bądź wprowadzenie nowych.

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii Współpracy Terytorialnej Miasta Lublin zgodnie z aktualnymi założeniami polityki spójności UE będzie się opierała na trzech rodzajach ocen:

- *ex ante* (ocena przed realizacją działań) – ewaluację *ex ante* stosuje się przy ocenie sytuacji wejściowej, czy i w jaki sposób strategia wpłynie na grupy docelowe, przyczyni się do poprawy sytuacji w zdefiniowanych obszarach,
- *ex tempore* (ocena w trakcie realizacji działań) – pozwala stwierdzić, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania maksymalizują efekty dla społeczności lokalnych,
- *ex post* (ocena po realizacji działań) – jest ocena długoterminowego wpływu strategii na grupy docelowe.

Monitoring i ewaluacja powinny odbywać się na podstawie zebranych danych statystycznych udostępnionych przez instytucje specjalistyczne, ale także przez samodzielne zbieranie i udostępnianie aktualnych informacji na portalu internetowym <http://projekty.lublin.eu/>, wykorzystywanym między innymi w

celu:

- publikowania danych na temat istniejących partnerów i/lub organizacji/instytucji wyrażających chęć podejmowania współpracy;
- upubliczniania informacji na temat aktualnych i nowych możliwości dofinansowania projektów;
- informowania o organizowanych wydarzeniach dotyczących współpracy w ramach Strategii.

Wskaźniki monitoringu i ewaluacji:

1. Obszar instytucjonalny:

- Liczba nowo stworzonych oraz już funkcjonujących instytucji/organizacji – podmiotów współpracy terytorialnej miast-partnerów objętych niniejszą Strategią.

2. Obszar projektowy:

- Liczba projektów zrealizowanych wspólnie w podziale na poszczególne obszary współpracy.
- Liczba beneficjentów realizujących projekty.
- Wykaz grup docelowych w projektach realizowanych.
- Liczba i wykaz przeprowadzonych przedsięwzięć w ramach projektów.
- Wykaz publikacji i materiałów informacyjnych w ramach przedsięwzięć z zakresu współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej.

3. Obszar finansowy:

- Ilość środków w ramach każdego z dostępnych programów pomocowych.
- Ilość zdobytych i wykorzystanych środków dofinansowania w rozbiciu na kwotę dofinansowania oraz kwotę wkładu własnego,
- Zapotrzebowanie finansowe w związku z realizacją zaplanowanych działań w ramach aktualizowania wyzwań współpracy wobec każdego z miast-partnerów.

SUPLEMENT

1. Aspekty historyczno-kulturowe obszaru Europy Środkowo-Wschodniej

Pojęcie Europy Środkowo-Wschodniej jako wyodrębnionego regionu kształtowało się pod wpływem czynników politycznych i ideologicznych. Jest to przede wszystkim konstrukcja intelektualna, którą łączą doświadczenia różnych wpływów cywilizacyjnych, tworząc skomplikowaną i wyjątkową koncepcję „pogranicza” kultur. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w rozwoju państw i narodów tego regionu i kontynentu europejskiego jako całości.

W tym kontekście warto wspomnieć o historycznej etymologii definicji Europy Środkowo-Wschodniej. Po raz pierwszy pojawiła się ona w 1935 roku, kiedy węgierscy historycy zapoczątkowali wydawanie rocznika naukowego „Archivum Europae Centro-Orientalis”. Pojęcia akademickie Europy Środkowo-Wschodniej zostały opracowane w latach 1943–1952 w USA przez polskiego emigranta, historyka Oskara Haleckiego (1891–1973). Efektem jego badań był wydany w 1952 roku książka *Pogranicze cywilizacji zachodniej: Historia Europy Środkowo-Wschodniej*. W koncepcji O. Haleckiego Europa Środkowo-Wschodnia została ograniczona do „tych obszarów, których Rosji nie udało się dołączyć do jej imperium”³, na zachodzie zaś przeciwstawiała się krajom niemieckojęzycznym, które, jego zdaniem, należały do zachodniej części Europy Środkowej.

Warto też wyeliminować mylącą terminologię związaną powszechnym na język angielski terminu „Europa Środkowo-Wschodnia” (ang. East-Central Europe, niem. Ostmitteleuropa). Termin należałoby tłumaczyć jako „wschodnią część Europy Środkowej”, która oczywiście nie obejmuje krajów postsowieckich.

Region Europy Środkowo-Wschodniej warto traktować nie tylko w

---

³ O. Halecki, *Borderlands of Western Civilization: a History of East Central Europe*, second Edition / O. Halecki. – Safety Harbor, FL: Simon Publications, 1980. – 547 pp.

wymiarze geograficznym, ale również historyczno-kulturowym. Prawie od zawsze różnił się on etnicznie, kulturowo oraz społecznie i ekonomicznie od Europy Zachodniej, a w szerszym rozumieniu – od świata zachodniego. Od drugiej połowy XVI wieku do wieku XVIII duże obszary tego regionu były głównie częścią Rzeczypospolitej Polskiej, zaś po tym czasie do początku XX wieku region podzielony został pomiędzy dwa imperia – Habsburgów oraz Rosji.

Jeszcze jednym kryterium przynależności państw do regionu Europy Środkowo-Wschodniej jest ich geopolityczna, cywilizacyjna oraz kulturowa odmienność od krajów bałkańskich jako strefy dominacji osmańskiej i wpływów cywilizacji islamskiej. Owe kryteria spełniają państwa Grupy Wyszehradzkiej (czyli Polska, Czechy, Słowacja i Węgry) i Słowenia, a także państwa, które dawniej były częścią Imperium Rosyjskiego, a później Związku Radzieckiego (Estonia, Łotwa, Litwa, Białoruś, Ukraina, Mołdawia). Warto dodać, iż włączenie Słowenii do krajów Europy Środkowo-Wschodniej jest oczywiste ze względu na jej geograficzne, historyczne, cywilizacyjne, kulturowe, gospodarcze, społeczne oraz instytucjonalne parametry, dzięki którym różni się ona znacznie od krajów bałkańskich.

Region Europy Środkowo-Wschodniej to generalnie kraje postkomunistyczne z populacją głównie europejską, które w czasie dwubiegunowego podziału świata należały samodzielnie albo wchodząc w skład ZSRR do Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG), a teraz są połączone instytucjami Rady Europy (z wyjątkiem Białorusi) oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE).

W zakresie modernizacji, pomimo funkcjonujących na tym obszarze form instytucjonalnych i integracyjnych, prawie wszystkie państwa Europy Środkowo-Wschodniej borykają się z problemami strukturalnymi, które historycznie charakteryzują zachodnie społeczeństwa przemysłowe. W tym samym czasie, będąc w stanie skorzystać z doświadczeń historycznych Zachodu w zakresie tworzenia postindustrialnego społeczeństwa informacyjnego, kraje Europy

Środkowej i Wschodniej mają możliwość osiągnięcia kompromisu pomiędzy nowymi elementami etatystycznego państwa dobrobytu i liberalnymi elementami nowoczesności.

Wspólne dla regionu pozostają kwestie przewyciężenia ostrych nierówności społecznych, a także znalezienia odpowiedzi na wybuchy nacjonalizmu w obliczu globalnych problemów społeczno-gospodarczych, demograficznych i migracyjnych. W warunkach światowego kryzysu finansowego, który ograniczył realizację reform strukturalnych, jasne jest, że formalne członkostwo w Unii Europejskiej nie gwarantuje przewyciężenia systemowego kryzysu transformacyjnego. Z drugiej strony, gdy porównuje się, czyli na początku przemian, poziom rozwoju ekonomiczno-społecznego Polski i Ukrainy z początku lat 90. widać jak na dłoni, że proces integracji europejskiej, w którym uczestniczy Polska, wraz z wprowadzaniem potrzebnych reform, doprowadził po 25 latach do 3 razy wyższego Produktu Krajowego Brutto na jednego mieszkańca Polski w stosunku do Ukrainy.

Oczekiwany rozwój gospodarczy i chęć podwyższenia jakości życia w regionie przyczyniają się do rozwoju współpracy transgranicznej i terytorialnej postkomunistycznych państw Europy. Przyczynia się to także do rozprzestrzeniania się pojęcia współpracy terytorialnej i interpretacji jej przejawów, które następnie najlepiej wypełniają rozwój systemowy, biznesowy, naukowy i kulturalny, dzięki czemu może zostać również zneutralizowany odwieczny strach w tym regionie przed wojnami i działaniem niebezpiecznych ideologii.

W dniu dzisiejszym część państw w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, które w ciągu ostatnich 20 lat nie zostały objęte procesami eurointegracyjnymi, charakteryzuje się dużą chęcią przyłączenia się do europejskich i transatlantyckich struktur. Jest to dla nich sposób na utrwalenie ich niezależności, oraz dążenie do zagwarantowania ochrony praw człowieka i wreszcie obietnica wzrostu jakości życia. Stopniowe przechodzenie tych państw

do Unii Europejskiej może w przyszłości wpłynąć na brak konieczności rozróżnienia pomiędzy nimi a dotychczasowymi członkami Unii Europejskiej w zakresie identyfikacji regionalnej.

2. Polityka sąsiedztwa UE

2.1. Europejska Współpraca Terytorialna

Historia europejskiej współpracy transgranicznej sięga swoimi korzeniami lat 70-80. XX wieku, gdy wśród członków Wspólnoty Europejskiej zaczęły się dyskusje o znaczeniu współpracy pomiędzy przygranicznymi regionami, mającej wyeliminować różnice rozwojowe. We wrześniu 1966 roku Zgromadzenie Doradcze Rady Europy przyjęło rekomendacje na temat europejskiej współpracy pomiędzy władzami lokalnymi, w których mieściły się rekomendacje Komitetu Ministrów do projektu konwencji w tej sprawie. Po kilku latach Komitet Ministrów zwrócił się do Komitetu ds. Współpracy Muncypalnej i Regionalnej z prośbą o przygotowanie badań dotyczących problemów współpracy organów władzy regionów przygranicznych. W trakcie dalszego wypracowywania kolejnych dokumentów w dziedzinie współpracy transgranicznej ukazała się *Europejska Konwencja Ramowa o Współpracy Transgranicznej między Wspólnotami i Władzami Terytorialnymi* (tzw. *Konwencja Madrycka z 21 maja 1980 roku*). Celem Konwencji było wspieranie i ułatwianie zawierania umów transgranicznych pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie ich kompetencji. Umowy te miały poruszać m.in. tematykę ochrony środowiska, rozwoju regionalnego, wzajemnej pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych. Miały również powstać transgraniczne stowarzyszenia władz lokalnych. Jak wynika z art. 1 - „każda ze Stron zobowiązuje się wspierać współpracę transgraniczną między wspólnotami i władzami terytorialnymi w wymiarze, który mieści się w ich kompetencji”. Zgodnie z Konwencją strony będą poszukiwały sposobów przezwyciężenia barier we współpracy transgranicznej oraz tworzą na szczeblu narodowym odpowiednie warunki dla organów władz, które są aktorami współpracy transgranicznej. Oprócz głównej części tekstu Konwencja mieści również wiele przykładów porozumień i umów, takich jak „Standardowa umowa

międzynarodowa o rozwoju współpracy transgranicznej” lub „Umowa ramowej w sprawie utworzenia organów współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi”. Warto również dodać, iż później umowę tę uzupełniono o dwa dodatkowe protokoły. Pierwszy z nich został przyjęty w 1995 roku i miał na celu wzmocnienie Konwencji ramowej. Wyraźnie określał prawa wspólnot terytorialnych do zawierania w pewnych warunkach umowy o współpracy transgranicznej, wyznaczał ich obowiązywanie wobec krajowych aktów legislacyjnych i decyzji, które są przyjmowane w ramach umów o współpracy transgranicznej, a także określających zdolność do czynności prawnych organów czy podmiotów, które są utworzone zgodnie z takimi umowami. Kolejny protokół dodatkowy został podpisany w 1998 roku. Jego celem stało się ustalenie ram dla relacji prawnych pomiędzy wspólnotami i władzami terytorialnymi dwóch lub więcej stron umowy, „które nie są sąsiadami, ale które posiadają wspólne interesy”. Stosunki te są określone jako „współpraca terytorialna”. Zgodnie z drugim protokołem, społeczności lub władza terytorialna posiadają prawa do prowadzenia działalności i zawierania umów terytorialnych zgodnie z ich uprawnieniami oraz z określonymi procedurami i ustawodawstwem krajowym. Ramowa Konwencja wraz z dwoma Protokołami stanowią ogólne zasady prawne współpracy lokalnych/regionalnych organów władzy po różnych stronach granic w Europie i są tak zwanym drogowskazem dla nowych członków UE. Jeżeli chodzi o wspomniane definicje, „współpraca transgraniczna”, „współpraca terytorialna” oraz „współpraca międzyregionalna” oraz różnice pomiędzy nimi, to najbardziej precyzyjnie wynikają one z oficjalnych dokumentów umieszczonych na portalach informacyjnych Komisji Europejskiej. Termin „współpraca międzyregionalna” (WM) został określony przez Komisję Europejską (dalej – KE) następująco: *„Interregional cooperation works at pan-European level, covering all EU-27 member States, and more. It builds networks to develop good practice and facilitate the exchange and transfer of experience by successful regions. It showcases what regions do well, to the benefit of those*

still investing”. Owa definicja mówi, iż współpraca międzyregionalna działa na poziomie ogólnoeuropejskim, obejmującym wszystkie państwa członkowskie i inne. Dzięki niej budowane są nowe sieci do opracowania dobrych praktyk, o wiele łatwiejszy staje się też proces wymiany i transferu doświadczeń przez regiony. Dodatkowo o „współpracy międzyregionalnej” wspomniano również w polskim prawie. W Porozumieniu pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą, podpisanym 24 maja 1993 roku, w art. 1 znajdziemy ten termin oznaczający: „działania terenowych organów administracji państwowej i organów samorządu terytorialnego zmierzające do umocnienia i rozwoju przyjaznych i dobrosąsiedzkich stosunków między obu Państwami”.

Z kolei termin „współpraca transgraniczna” (*cross-border cooperation* – CBC), oprócz wspomnianej wyżej Konwencji Madryckiej, został zdefiniowany w Trzecim raporcie UE na temat spójności gospodarczej i społecznej (luty 2004 rok): „CBC will in principle concern all regions...along the external and internal borders, i.e. terrestrial as well as maritime borders (the latter to a limited extent)” – czyli CBC dotyczy wszystkich regionów wzdłuż wewnętrznych oraz zewnętrznych granic, w tym lądowych i morskich (ostatnie w ograniczonym zakresie).

Użycie terminu „współpraca terytorialna” zaczęło być popularne dopiero w latach 2000, kiedy rozpoczęły się dyskusje na temat kontynuacji programów współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej realizowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III 2004–2006. Współpraca Terytorialna „służy wspieraniu, promocji i realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii Europejskiej” i łączy w sobie (co wynika z publikacji oficjalnych umieszczonych na stronie KE):

- współpracę międzynarodową/ponadnarodową,
- współpracę transgraniczną,
- współpracę międzyregionalną.

Unia Europejska, realizując politykę spójności, dąży do wyrównania

warunków ekonomicznych i społecznych we wszystkich regionach, zachęca jednocześnie regiony i miasta z różnych państw członkowskich UE do wspólnej pracy i uczenia się od siebie nawzajem za pośrednictwem wspólnych programów, projektów i sieci.

Polityka spójności UE polega na realizacji trzech najważniejszych celów:

1. konwergencja – czyli właśnie spójności – wspieraniu rozwoju infrastruktury oraz potencjału gospodarczego i ludzkiego najmniej rozwiniętych regionów;
2. podniesienie konkurencyjności regionów i zatrudnienia poprzez wspieranie innowacji i badań naukowych, wsparcie zrównoważonego rozwoju oraz szkolenia zawodowego w mniej rozwiniętych regionach;
3. europejska współpraca terytorialna – czyli wspieranie, promocja i realizowanie wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii Europejskiej.

Europejska Współpraca Terytorialna, jako jeden z celów polityki spójności, jest finansowana przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i wspiera transgraniczne, transnarodowe i międzyregionalne programy współpracy. W latach 2007–2013 Europejska Współpraca Terytorialna (dawniej Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG) obejmowała trzy rodzaje programów:

- 53 transgraniczne programy współpracy z obszarami wsparcia wzdłuż wewnętrznych granic UE. Wkład finansowy do tych programów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej EFRR) wynosił 5,6 mld EUR.
- 13 transnarodowych programów współpracy obejmujących większe obszary, takie jak Region Morza Bałtyckiego, Region Alpejski i Śródziemnomorski. Wkład z EFRR: 1,8 mld EUR.
- Międzyregionalne programy współpracy (INTERREG IVC) i 3 programy sieciowe (URBACT II, Interact II i ESPON) obejmujące wszystkie 27 państw członkowskich UE. Stanowią one ramy dla wymiany doświadczeń

między organami władz regionalnych i lokalnych w różnych krajach.

Wkład z EFRR: 445 mln EUR.

Polska w ramach budżetu EWT w latach 2007–2014 dysponowała środkami w wysokości 557,7 mln EUR. Dodatkowe 173,3 mln EUR zostało przeznaczone na współpracę transgraniczną z państwami spoza granic UE w ramach Europejskiego Instrumentu Partnerstwa i Sąsiedztwa.

Miasto Lublin ze względu na swoje położenie geograficzne realizowało we współpracy ze swoimi wschodnimi partnerami projekty głównie w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2007–2013. Program ten miał na celu kontynuację i rozszerzenie współpracy na obszarze pogranicza trzech krajów, która dotychczas była rozwijana w ramach Programu Sąsiedztwa Polska –Białoruś–Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004–2006.

Realizacja tego programu polegała na następujących priorytetach i działaniach⁴:

PRIORYTET 1. *Wzrost konkurencyjności obszaru przygranicznego* przez wdrożenie działań promujących i wspierających tworzenie lepszych warunków dla przedsiębiorczości, rozwoju turystyki i połączeń transportowych.

W ramach priorytetu 1 realizowane są następujące działania:

Działanie 1.1. Lepsze warunki dla przedsiębiorczości

Działanie 1.2. Rozwój turystyki

Działanie 1.3. Poprawa dostępności regionu.

PRIORYTET 2. *Poprawa jakości życia* przez skupienie się na zarządzaniu zagrożeniami środowiskowymi i działaniach promujących zrównoważone wykorzystywanie zasobów naturalnych, rozwój odnawialnych źródeł energii i oszczędzanie energii. Celem jest również wzrost efektywności infrastruktury i procedur granicznych oraz zwiększenie bezpieczeństwa na granicach.

W ramach priorytetu 2 realizowane są następujące działania:

---

⁴

Materiał ze strony <http://www.pl-by-ua.eu/pl,3,2>

Działanie 2.1. Ochrona środowiska na obszarze przygranicznym

Działanie 2.2. Sprawne i bezpieczne granice.

PRIORYTET 3. *Współpraca sieciowa oraz wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych.* Priorytet 3 skupia się na działaniach promujących i wspierających współpracę transgraniczną przez rozbudowę zdolności instytucjonalnych oraz wspieranie lokalnych inicjatyw w zakresie współpracy międzyludzkiej.

W ramach priorytetu 3 realizowane są następujące działania:

Działanie 3.1. Rozwój regionalnych i lokalnych możliwości współpracy transgranicznej

Działanie 3.2. Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych.

Aby wykorzystać potencjał współpracy transgranicznej, Lublin wraz z wejściem do Unii Europejskiej rozpoczął wykorzystywanie funduszy europejskich zgromadzonych w programach INTERREG 2004–2006. W latach 2007–2013 instrumentem finansowania wielu działań stał się wspomniany już Program Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina.

2.2. Program Partnerstwa Wschodniego

Partnerstwo Wschodnie (dalej – PW) jako nowy strategiczny obszar polityki sąsiedztwa Unii Europejskiej, został zapoczątkowany podczas szczytu, który odbył się w Pradze 7 maja 2009 r. Ten nowy program można uznać za odpowiedź na zróżnicowanie regionalne partnerów Unii w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS). Ma on między innymi za zadanie wzmocnić dwustronne i wielostronne aspekty współpracy państw Unii Europejskiej z państwami Europy Wschodniej (Białoruś, Ukraina, Mołdawia) oraz Kaukazu Południowego (Armenia, Azerbejdżan, Gruzja).

Partnerstwo Wschodnie nie oznacza perspektywy członkostwa dla państw, którym program jest dedykowany. Program jest nastawiony na rozwój szczególnych relacji tych państw z UE, opartych na wzajemnym uznaniu wspólnych wartości i praworządności, na przestrzeganiu dobrego sprawowania rządów, praw człowieka, zasad gospodarki rynkowej i zrównoważonego rozwoju.

Potrzeba powstania polityki Partnerstwa Wschodniego powstała na podstawie:

- *Europejskiej polityki sąsiedztwa - EPS* (z ang. European Neighbourhood Policy, ENP), obejmującej 16 najbliższych państw sąsiadujących z UE (Izrael, Jordania, Palestyna, kraje Afryki Północnej, Europy Wschodniej i Południowego Kaukazu), która niestety na początku swojego istnienia nie wzięła pod uwagę specyfiki relacji UE z poszczególnymi państwami. Stąd z czasem koniecznością stał się przegląd tej polityki w kierunku jej regionalizacji. Doprowadziło to do powstania „Unii na rzecz Regionu Morza Śródziemnego”, a później – Partnerstwa Wschodniego;

- Wcześniejsze próby opracowania jednolitego wzoru relacji UE z państwami Europy Wschodniej oraz regionu Morza Czarnego (w tym z Turcją i Rosją) zakończyły się niepowodzeniem. Jako przykład można tu przypomnieć zakończoną niepowodzeniem inicjatywę Synergii czarnomorskiej.

Program Partnerstwa Wschodniego w ramach Europejskiej Polityki Sąsiedztwa stał się zatem odpowiedzią na zewnętrzną potrzebę wzmocnienia procesów integracji (z państwami Europy Wschodniej i Kaukazu) oraz wewnętrzną potrzebę wzmocnienia wschodniego wymiaru unijnej polityki zagranicznej.

W trakcie poszukiwania skutecznych strategii relacji sąsiedzkich na wschodnich granicach UE wyłoniły się dwa podstawowe podejścia – niemieckie i polskie. Istotą niemieckiego podejścia było poszerzenie zasięgu polityki wschodniej UE w kierunku traktowania polityki wobec Rosji jako centralnego komponentu programu, koncentrującego się na tworzeniu „spółdzielczego porządku w Wielkiej Europie”⁵. Polskie podejście odnosiło się głównie do Europy Wschodniej i miało na celu zbliżenie państw tego regionu do Unii Europejskiej w zakresie, który pozwoli im uniknąć powrotu do strefy wpływów Rosji. Podczas dyskusji nad kształtowaniem programu PW znaleziono kompromis pomiędzy tymi dwoma oboma podejściami, który został zawarty w dokumentach inicjatywy.

Podczas szczytu założycielskiego w Pradze w 2009 roku UE przyjęła strategię „przeniesienia” relacji ze wszystkimi sześcioma państwami Europy Wschodniej i Południowego Kaukazu w jedną formę docelowej umowy o stowarzyszeniu, z utworzeniem pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu. Wielostronny wymiar współpracy regionalnej przekształcono w kilka mechanizmów współpracy sektorowej. Jednak najważniejszy element – uznanie perspektywy członkostwa państw Europy Wschodniej w UE – nie został wpisany do dokumentów, zaś poziom praktycznej współpracy w różnych dziedzinach nie został precyzyjnie określony. Te znaczące ograniczenia konceptualne wynikały z potrzeby znalezienia wspólnego podejścia do programu wszystkich państw

---

⁵ Шаповалова О. Східне партнерство: асиметрія очікувань і можливостей. / Шаповалова Олександра // International Review. Відносини Україна – ЄС: «Східне партнерство» у регіональному вимірі – 2010. - №3 (15). – С.6

członkowskich UE, co znowu było skomplikowane z uwagi na różnice w priorytetach ich polityk zagranicznych.

Obecnie, w celu dalszych działań i rozwoju Partnerstwa Wschodniego, państwom członkowskim UE skutecznie udaje się wypracowywać wspólne stanowiska w zakresie większości wyzwań generowanych w ramach programu. Przede wszystkim warto zauważyć, iż wśród krajów europejskich został osiągnięty konsensus dotyczący określenia, w jakiej mierze PW jest platformą dla programowej współpracy funkcjonalnej państw UE z państwami Europy Wschodniej oraz Kaukazu, jako że zapewnienie stabilności na ich obszarze jest nie mniej ważne niż rozwiązywanie problemów wewnętrznych. Do zauważenia tego aspektu przyczynił się w szczególności konflikt zbrojny pomiędzy Rosją a Gruzją w sierpniu 2008 roku, kryzys polityczny na Ukrainie z przełomu 2013/2014 r. wynikający z protestów przeciwko negatywnej decyzji prezydenta Janukowycza w sprawie niepodpisania umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską, a także późniejsze wydarzenia na Krymie oraz w obwodach donieckim i ługańskim. Unia Europejska uświadomiła sobie konieczność zapewnienia co najmniej minimalnych standardów rządzenia w krajach sąsiadujących, w tym w zakresie możliwości ubiegania się o członkostwo w UE na podstawie artykułu 49 Traktatu Lizbońskiego. Właśnie dlatego teza o priorytetowym statusie Rosji dla rozwoju Europy, która dominowała od lat 1990 do początku 2000 roku, ulega obecnie znacznej zmianie. Jest brane pod uwagę, iż, z jednej strony, istnieje potrzeba zrównoważenia rosnącego geopolitycznego wpływu Rosji, a z drugiej strony, wciąż jest aktualne podtrzymywanie przez UE zainteresowania krajów PW dla procesów integracji europejskiej.

Partnerstwo Wschodnie ma dwa wymiary – dwustronnej współpracy UE z państwami PW oraz wymiar wielostronny. Ten ostatni obejmuje zarówno współpracę państw Partnerstwa Wschodniego pomiędzy sobą, jak i współpracy ich z UE. O ile dwustronny wymiar współpracy istniał już wcześniej poza PW i

po prostu został dołączony do tej inicjatywy, o tyle wymiar wielostronny stał się nowością. Stąd podczas inauguracji programu Partnerstwa Wschodniego Unia Europejska szczególnie naciskała na potencjał wielostronnego wymiaru tej polityki.

Wielostronny wymiar Partnerstwa Wschodniego UE miał następujące cele⁶:

- stworzyć platformę współpracy regionalnej i wymiany doświadczeń,
- zapewnić stopniową "europeizację" wschodnich partnerów,
- stworzyć warunki do powstania w regionie PW strefy wolnego handlu z UE, podobnie do środkowoeuropejskiej umowy o wolnym handlu (CEFTA Central European Free Trade Area).

Wielostronny wymiar Partnerstwa Wschodniego jest konsekwencją dążenia UE do stworzenia regionalnego partnerstwa pomiędzy państwami, które wcześniej nie uważały się za należące do jednego regionu.

---

⁶

Bohdana Depo. The Eastern Partnership two years on: : Success or failure for the diversified ENP:
<http://www.easternpartnership.org/publication/2011-07-07/eastern-partnership-two-years-success-or-failure-diversified-enp>

2.3. Proces integracji europejskiej krajów Europy Środkowo-Wschodniej

Wstąpienie krajów Europy Środkowej i Wschodniej do Unii Europejskiej stało się jednym z najważniejszych etapów rozwoju europejskiego życia politycznego, gospodarczego i kulturalnego na przełomie XX-XXI wieku. Europa Środkowo-Wschodnia charakteryzuje się wspólną tożsamością regionalną, która odróżnia ją od krajów Europy Zachodniej czy Południowej. Wyodrębnienie tego regionu w takiej, a nie innej konfiguracji jest również skutkiem przynależności wspomnianych państw do strefy wpływów Związku Radzieckiego. Obecnie, w najszerszym rozumieniu tego pojęcia, w skład krajów Europy Środkowo-Wschodniej wchodzi:

- a. państwa Grupy Wyszehradzkiej (Polska, Czechy, Słowacja, Węgry),
- b. państwa nadbałtyckie odłączone od ZSRR, będące niegdyś częścią bądź dominium Rzeczypospolitej (Litwa, Łotwa, Estonia),
- c. państwa ruskie odłączone od ZSRR, będące niegdyś również częścią Rzeczypospolitej (Białoruś, Ukraina),
- d. państwa powstałe z dawnej Jugosławii (Słowenia, Chorwacja, Bośnia i Hercegowina, Serbia, Czarnogóra, Macedonia),
- e. pozostałe kraje bałkańskie (Albania, Bułgaria i Rumunia).

Proces integracyjny wszystkich tych krajów był bardzo zróżnicowany. Na przykład Polska, Węgry, Czechy i Słowacja niewątpliwie posiadały pewne cechy i problemy charakterystyczne dla krajów postkomunistycznych, ale mimo to tworzyły grupę państw, które ze względu na ich dziedzictwo historyczne i kulturowe, ale też udane reformy gospodarcze i polityczne, miały szczególnie bliskie relacje z Europą Zachodnią.

W 2004 roku piąta fala rozszerzenia Unii Europejskiej włączyła do Unii takie państwa Europy Środkowo-Wschodniej, jak Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Słowacja, Słowenia, Węgry, a także dwa kraje z regionu Morza

Śródziemnego: Malte i Cypr. Integracja z UE Bułgarii i Rumunii, która miała miejsce trzy lata później, jest uważana za część wspomnianej fali rozszerzenia. W ten sposób Unia Europejska opracowała i wdrożyła nowy model integracji na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej, uwzględniający specyfiką regionalną. Członkostwo w UE było dla większości z tych krajów pewnym aktem „powrotu do Europy”

po czasach, kiedy należały one do niedemokratycznego bloku sowieckiego.

Zaproponowana przez Polskę i Szwecję wiosną 2008 roku inicjatywa Partnerstwa Wschodniego miała stać się krokiem do pogłębienia integracji europejskiej wschodnich sąsiadów UE. Warto jednak pamiętać, iż współpraca Unii Europejskiej z poszczególnymi krajami PW różni się znacznie. Wynika to z faktu, iż są to kraje o różnym potencjale integracyjnym:

- Białoruś i Armenia są pod wpływem Moskwy;
- Azerbejdżan nie wyraził w sposób klarowny pragnienia stania się członkiem UE, ponieważ bardziej interesuje go współpraca gospodarcza niż polityczna - jako dostawcy energii do Europy;
- Gruzja od zawsze wyrażała chęć bycia członkiem NATO ze względu na skomplikowane relacje z Rosją,
- Mołdawia – państwo, na terytorium którego do tej pory nierozstrzygnięty został konflikt terytorialny i które zмага się z wpływami Rosji,
- Ukraina – państwo od lat deklaratywnie wyrażające chęć wstąpienia do UE, jednak borykające się w trakcie procesu integracyjnego z wewnętrznymi problemami oraz wątpliwościami dotyczącymi ustalenia jego pozycji negocjacyjnej, w tym wobec zmieniającej się sytuacji geopolitycznej w regionie.

Podczas formowania zasad integracji europejskiej państw PW znaczną uwagę zwrócono także na pozycję Rosji, która wielokrotnie wyrażała swoją niechęć wobec tej polityki, odbierając ją jako niekorzystne dla niej przesunięcie „stref wpływów” w regionie.

Ważnym wydarzeniem, które stało się podsumowaniem długiego etapu zmian i negocjacji, stał się trzeci szczyt Partnerstwa Wschodniego, zorganizowany w Wilnie w listopadzie 2013 roku.

Gruzja i Mołdawia podczas tego szczytu parafowały umowy stowarzyszeniowe z UE, a po przejściu kolejnego etapu uzgodnień i negocjacji w czerwcu 2014 roku podpisały umowę na szczycie UE w Brukseli.

Armenia bez konsultacji niespodziewanie odmówiła współpracy oraz parafovania umowy stowarzyszeniowej, a władze państwa postanowiły wstąpić do Unii Celnej z Rosją i Kazachstanem.

Jakakolwiek integracja europejska Białorusi jest wątpliwym procesem z uwagi na fakt przynależności tego kraju do Unii Celnej wraz z Rosją i Kazachstanem.

Relacje z Azerbejdżanem UE podsumowuje jako zadowalające, pomimo to, że kraj ten nie wyraził otwarcie chęci dołączenia do grona krajów UE, ale jednocześnie wyraził się przeciwko wstąpieniu do Unii Celnej. Priorytetowe dla Baku pozostają relacje energetyczne, co wyrażone zostało w podjęciu decyzji o budowie gazociągu Trans Adriatic (czerwiec 2013 roku), który powinien w przyszłości, za pośrednictwem Turcji, Grecji i Albanii, połączyć Europę ze złożami gazu w Azerbejdżanie.

Dotychczasowy proces integracji europejskiej Ukrainy ma długotrwały, a czasem nawet sprzeczny charakter. W wyniku gwałtownych protestów społecznych zimą i wiosną 2014 roku, które doprowadziły do zmiany władzy oraz kursu polityki zagranicznej, ostatecznie podpisano w marcu 2014 roku polityczną część, a w czerwcu 2014 roku – całą umowę stowarzyszeniową Ukrainy z Unią Europejską. Parlament Ukrainy ratyfikował umowę stowarzyszeniową z Unią Europejską we wrześniu 2014 r. Część polityczna porozumienia weszła w życie 1 listopada tego samego roku, wdrożenie części handlowej odłożono. Ratyfikacja w parlamencie Ukrainy odbyła się równocześnie z analogiczną procedurą w Parlamencie Europejskim.

W ten sposób większość krajów Europy Środkowo-Wschodniej została włączona w proces integracji europejskiej, który w następstwie prowadzi do rozwoju społeczno-ekonomicznego państw regionu.

3. Strategia Współpracy Transgranicznej Lublin–Łuck–Lwów–Iwano-Frankiowsk

Aby maksymalnie wykorzystać potencjał Programu Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina, w 2007 roku w ramach Programu Polskiej Pomocy Zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej została wypracowana i przyjęta jako obowiązująca ***Strategia Współpracy Transgranicznej Lublin–Łuck–Lwów–Iwano-Frankiowsk na lata 2007-2016.***

Dokument ten, wypracowany wspólnie z partnerami po stronie ukraińskiej, miał znaczący wpływ na zbudowanie aktualnych relacji polsko-ukraińskich. Stał się też podłożem dla bardzo efektywnego pozyskiwania środków pomocowych na realizację projektów z miastami-partnerami. W procesie planowania współpracy wypracowane zostały główne jej kierunki w następujących obszarach tematycznych:

1. Dobre rządzenie i partycypacja społeczna

Celem współpracy stała się poprawa sprawności i efektywności działania administracji lokalnej przez zwiększenie jej potencjału. Wśród rodzajów projektów realizowanych w ramach tego obszaru miały być projekty związane z:

- wprowadzeniem standardów jakości w miejskich instytucjach publicznych,
- przenoszeniem dobrych praktyk i tworzeniem nowych rozwiązań w zakresie zarządzania i funkcjonowania podmiotów realizujących zadania publiczne,
- wspieraniem współpracy instytucji ochrony zdrowia.

2. Wspieranie przedsiębiorczości

Celem podejmowanych działań miało być stworzenie bardziej przyjaznych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz wspieranie wymiany gospodarczej pomiędzy podmiotami prowadzącymi działalność na obszarze miast-partnerów.

3. Nauka i edukacja

Podejmowane projekty w ramach tego obszaru miały zwiększyć jakość kształcenia oraz wzmocnić rolę nauki w rozwoju społeczno-gospodarczym miast.

4. Kultura i turystyka

Celem współpracy w obszarze kultury stało się włączenie zasobów kulturowych do kształtowania postaw i wspólnych wartości społeczności lokalnych opartych na wzajemnym zrozumieniu, poznaniu oraz tolerancji.

5. Rekreacja i sport

Celem podejmowanych wspólnie w tym obszarze działań była rozbudowa potencjału infrastrukturalnego oraz ludzkiego służącego rekreacji i uprawianiu sportu przez mieszkańców miast partnerskich. Wspólne organizowanie imprez masowych miało stać się szansą na wypromowanie miast, poprawę ich wizerunku oraz podniesienie atrakcyjności jako miejsca zamieszkania.

6. Infrastruktura techniczna

Poprawa jakości miejskiej infrastruktury technicznej jest priorytetowym celem każdego z miast-partnerów. Celem wspólnych przedsięwzięć w ramach tego obszaru miał być wzrost efektywności środków inwestowanych w infrastrukturę. Zakładano, iż dzięki wspólnemu rozwiązywaniu problemów, wymianie doświadczeń i wdrażaniu nowych innowacyjnych rozwiązań ponoszone nakłady przyniosą więcej pozytywnych efektów.

7. Polityka społeczna

Celem w ramach tego obszaru współpracy miało stać się dostosowanie funkcjonowania instytucji zajmujących się problematyką społeczną do nowych wyzwań i aktualnych potrzeb. Szczególnie ważnym elementem było aktywizowanie współpracy instytucji zajmujących się rynkiem pracy oraz pomocą migrantom zarobkowym, którzy stanowić będą coraz bardziej znaczącą grupę społeczną, zwłaszcza w Lublinie.

8. Ochrona środowiska, zrównoważony rozwój

Celem prowadzonej współpracy miało być zwiększenie efektywności działań

zmierzających do racjonalnego wykorzystywania zasobów przyrodniczych miast i ich zachowania dla przyszłych pokoleń. Zagrożenia środowiskowe nie znają granic państwowych, zatem ważne jest, by podejmowane działania miały wysoką efektywność i przekładały się na aktywność innych podmiotów działających na terenie poszczególnych miast i ich okolic.

9. Bezpieczeństwo publiczne

Celem współpracy w tym obszarze było podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa obywateli miast-partnerów. Dzięki sprawnej wymianie informacji o osobach, zagrożeniach oraz osobach przemieszczających się, a mogących stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego i prawnego obywateli, chciano zwiększyć efektywność walki z przestępczością, zwłaszcza przestępczością typową dla obszarów przygranicznych, czyli przemytem, nielegalną emigracją, przestępstwami przeciw obrotowi gospodarczemu oraz rozbojami i kradzieżami.

Efektem wdrożenia Strategii Współpracy Transgranicznej Lublin–Łuck–Lwów–Iwano–Frankiwnsk 2007–2016 było skuteczne pozyskanie funduszy pomocowych i przeznaczenie ich na realizację projektów w obszarach opisanych w niniejszym dokumencie.

4. Opis wybranych zrealizowanych dotychczas projektów Gminy Lublin z miastami-partnerami Strategii

Współpraca Lublina z partnerami spoza wschodniej granicy Polski odbywała się głównie w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2007–2013. Okres realizacji Programu rozpoczął się w dniu zatwierdzenia programu przez Komisję Europejską, tj. 6 listopada 2008 roku i potrwa do 31 grudnia 2016 roku.

Najważniejsze, dotychczas zrealizowane projekty w ramach tego programu zostały podzielone na dwie grupy:

- 1) projekty złożone przez Miasto Lublin jako partnera wiodącego;
- 2) projekty złożone przez ukraińskich partnerów, gdzie Miasto Lublin występowało jako partner.

Projekty złożone przez Miasto Lublin jako partnera wiodącego:

1. *„Blżej siebie. Trzy kultury, jedna Europa – współpraca instytucji kultury, organizacji pozarządowych i animatorów”*

Partnerzy: Miasto Lwów, Miasto Brześć

Budżet całkowity projektu: 172 442 EUR

Wkład własny: 17 244,20 EUR

Cel projektu: Zwiększenie możliwości instytucjonalnej współpracy w obszarze kultury pomiędzy miastami Brześć–Lublin–Lwów

Okres realizacji: wrzesień 2012 - sierpień 2013

W ramach projektu zostały zrealizowane następujące cele:

- organizacja wizyt studyjnych, polegających na wymianie doświadczeń pomiędzy menedżerami i instruktorami lokalnych domów kultury;

- wyjazdowe prezentacje grup artystycznych (18 prezentacji artystycznych, 234 uczestników) podczas wydarzeń organizowanych w lokalnych domach kultury, organizacja imprezy „Planeta Lublin–Lwów–Brześć”;
- specjalistyczne szkolenia dla animatorów i menadżerów kultury (6 szkoleń dla 147 osób), 9 konkursów dla dzieci (540 uczestników).

2. „Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej”

Partnerzy: Miasto Równe, Miasto Tarnopol, Miasto Iwano-Frankiowsk

Budżet całkowity projektu: 888 541 EUR

Wkład własny: 88 854,10 EUR

Cel projektu: Zintensyfikowanie współpracy lokalnych instytucji kultury Lublina, Tarnopola, Iwano-Frankiwska i Równego

Okres realizacji: maj 2013 - październik 2015

Działania:

- powołanie think-tanku⁷ ds. transgranicznej współpracy kulturalnej, który powinien wypracować rekomendacje dla współpracy w zakresie edukacji kulturalnej publicznych instytucji kultury z Lublina, Tarnopola, Iwano-Frankiwska, Równego, Łucka, Lwowa i Brześcia na lata 2014-2020 wraz z projektami pilotażowymi;

- wyposażenie 9 lokalnych instytucji kultury w pracownię Medialab (3 instytucje z Lublina i po 2 instytucje z miast ukraińskich);

---

⁷ Think tank (ang., dosłownie: zbiornik myśli) – z założenia niezależny komitet doradczy o charakterze organizacji non-profit, zajmujący się badaniami i analizami dotyczącymi spraw publicznych. Materiał z Wikipedia: [http://pl.wikipedia.org/wiki/Think_tank]

- zorganizowanie dwudniowej konferencji „Edukacja kulturalna – nowe czasy – nowe narzędzia” dla 80 uczestników, jej tematem są zagadnienia dotyczące kultury oraz jej związki z nowymi technologiami;

- wydanie 1500 szt. publikacji konferencyjnej zawierającej materiały edukacyjne;

- zorganizowanie cyklu warsztatów w ramach Program „Medialab East” dla lokalnej społeczności w Lublinie, Tarnopolu, Równem i Iwano-Frankiwsku (w warsztatach uczestniczyło 400 osób);

- zorganizowanie dwudniowej konferencji pt. „Medialab East – nowe perspektywy” dla 100 uczestników, tematem konferencji będą zagadnienia dotyczące nowych możliwości współpracy kulturalnej przy wykorzystaniu powstałych w ramach projektu pracowni „Medialab East”.

3. *„Profesjonalizacja kadr sektora kultury Lublina i Lwowa w zakresie zarządzania projektami”*

Partner: Instytut Miasta Lwowa

Budżet całkowity projektu: 49 943 EUR

Wkład własny: 2 559,3 EUR

Cel projektu: Wsparcie i rozwój współpracy Lublina i Lwowa w obszarze kultury przez kompleksowe działania umożliwiające prawidłowe przygotowanie i wdrażanie wspólnych projektów transgranicznych.

Okres realizacji: 10 miesięcy, luty 2014 - listopad 2014

Zaplanowane działania:

- zorganizowanie i przeprowadzenie konferencji otwierającej projekt we Lwowie,

- zorganizowanie i przeprowadzenie akredytowanego szkolenia z zakresu metodyki PRINCE2 na poziomie Foundation wraz z egzaminami w Lublinie i we Lwowie,
- zorganizowanie i przeprowadzenie konferencji zamykającej projekt w Lublinie,
- opracowanie, wydanie i kolportaż publikacji prezentującej dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu projektów kulturalnych miast Lublina, Lwowa, Iwano-Frankiwska i Łucka.

**Projekty złożone przez ukraińskich partnerów,
gdzie Miasto Lublin występowało jako partner:**

1. *„SOS – bezpieczna koegzystencja ludzi i bezdomnych zwierząt na polsko-ukraińskim pograniczu: Lwów, Lublin, Łuck i Iwano-Frankiwska”*

Partner wiodący: Miasto Lwów

Partnerzy: Miasto Lublin, Miasto Iwano-Frankiwska, Miasto Łuck

Budżet całkowity projektu: 2 984 466,54 EUR

Cel projektu: podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców miast i gości polsko-ukraińskiego Lublina i Lwowa przez udoskonalenie mechanizmu regulującego liczbę i ochronę bezdomnych zwierząt oraz podniesienie poziomu świadomości mieszkańców na temat opieki i humanitarnego traktowania zwierząt

Okres realizacji: wrzesień 2012 - luty 2014

Działania:

- utworzenie we Lwowie nowoczesnego centrum weterynaryjnego, przygotowanie dokumentacji technicznej podobnych centrów w Łucku i Iwano-Frankiwsku;
- konferencje specjalistyczne dla weterynarzy;

- wprowadzenie programów obliczania i rejestracji zwierząt we Lwowie, w Łucku i Iwano-Frankiwsku;

- kampania społeczna we Lwowie, w Lublinie, Łucku i Iwano-Frankiwsku zmierzająca do podniesienia poziomu świadomości mieszkańców na temat opieki i humanitarnego traktowania zwierząt.

2. Utworzenie miejskiego systemu zagospodarowania elektrośmieci we Lwowie na podstawie doświadczeń Miasta Lublin

Partner wiodący: Miasto Lwów

Partnerzy: Miasto Lublin, lwowska organizacja pozarządowa „Ekologiczne inicjatywy”

Kwota całkowita projektu: 1 350 780 EUR

Cel projektu: Poprawa stanu środowiska przez rozwój systemu zagospodarowania elektrośmieci w Lublinie i we Lwowie.

Okres realizacji: luty 2013 - listopad 2015

Zaplanowane działania:

- monitoring bieżącego stanu ilości odpadów, sprzętów elektrycznych i elektronicznych w Lublinie i Lwowie;

- zorganizowanie konferencji międzynarodowej w Lublinie dotyczącej systemu zagospodarowania elektrośmieci;

- opracowanie i zatwierdzenie kompleksowego programu pozyskiwania i zagospodarowania elektrośmieci;

- zakup i rozmieszczenie specjalistycznych pojemników do oddzielnego zbierania zużytych baterii we Lwowie;

- zakup i rozmieszczenie pojemników do selektywnej zbiórki zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych w Lublinie;

- zakup mobilnych punktów do zbierania odpadów elektrycznych i elektronicznych z gospodarstw domowych we Lwowie;
- zakup sprzętu do usuwania rtęci, pochodzącej z żarówek energooszczędnych, we Lwowie; przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat segregacji elektrośmieci w Lublinie;
- opracowanie kompleksowej strategii zarządzania odpadami pochodzącymi z domowych urządzeń elektrycznych i elektronicznych w Lublinie;
- przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych we Lwowie;
- przeprowadzenie kampanii edukacyjnej dla dzieci szkolnych we Lwowie.

3. *„Poprawa świadczenia usług administracyjnych dla mieszkańców regionów transgranicznych poprzez tworzenie sieci centrów świadczenia usług administracyjnych i rozwoju współpracy między Centrum Świadczenia Usług Administracyjnych w Łucku, Centrum Świadczenia Usług Administracyjnych w Iwano-Frankiwsku oraz Biurem Obsługi Mieszkańców w Lublinie”*

Partner wiodący: Miasto Łuck

Partnerzy: Miasto Lublin, Miasto Iwano-Frankiwsk, wołyńska obwodowa organizacja pozarządowa „Fundacja Rozwoju Lokalnego”

Budżet całkowity projektu: 468 600 EUR

Cel projektu: Poprawa świadczenia usług administracyjnych dla mieszkańców regionów transgranicznych poprzez tworzenie sieci centrów świadczenia usług administracyjnych i rozwoju współpracy między Centrum Świadczenia Usług Administracyjnych w Łucku, Centrum Świadczenia Usług Administracyjnych w Iwano-Frankiwsku oraz Biurem Obsługi Mieszkańców w Lublinie.

Okres realizacji: marzec 2013 - grudzień 2014

Działania:

- analiza uwarunkowań prawnych i administracyjnych dotyczących funkcjonowania centrów usług administracyjnych dla mieszkańców miast partnerskich;
- wizyty studyjne (wymiana wiedzy i najlepszych praktyk);
- stworzenie i funkcjonowanie Grupy Monitorującej;
- uruchomienie i promocja punktów obsługi cudzoziemców w Lublinie, Łucku i Iwano-Frankiwsku;
- ujednolicenie usług administracyjnych świadczonych dla cudzoziemców.
- poprawa infrastruktury i wyposażenia istniejących centrów obsługi mieszkańców, promocja centrów, przeprowadzenie niezależnej oceny poziomu satysfakcji mieszkańców z funkcjonowania centrów;
  - stworzenie aplikacji elektronicznych dokumentów, odwołań i skarg.

4. *Współpraca samorządów miast Równe i Lublin jako element rozwoju obszaru transgranicznego.*

Partner wiodący: Miasto Równe,

Partnerzy: Miasto Lublin,

Wartość całkowita: 320 788,20 EUR

Wartość dofinansowania: 288 709,38 EUR

Cel projektu: Rozwój społeczno-ekonomiczny regionu Równe i województwa lubelskiego w ciągu 5 lat po realizacji projektu w wyniku intensyfikacji współpracy samorządów miast Równe i Lublin w różnych obszarach życia.

Okres realizacji: 1.04.2012 - 31.03.2015

Cele szczegółowe/działania:

1. Wprowadzenie w mieście Równe i gminie Lublin systemu rozwoju pracowników w zakresie zarządzania personelem, który ma na celu maksymalne wykorzystanie zasobów ludzkich w celu poprawy warunków życia społeczności i zapewnienie wysokiej jakości usług administracyjnych, poprzez:

- dwukrotne badanie ankietowe, stanowiące materiał do przygotowania raportu na temat, charakterystyki personelu urzędów w obydwu miastach,
- przygotowanie ww. raportu;

2. Podniesienie kwalifikacji pracowników samorządowych w mieście Równe i gminie Lublin, poprzez:

- kursy językowe w mieście Równe – język polski,
- kursy językowe w mieście Lublin – język ukraiński i język angielski,
- kurs menedżerski „Zarządzanie instytucjami samorządu terytorialnego”;
- seminaria szkoleniowe, organizowane w Lublinie dla kadry Komitetu Wykonawczego Miasta Równe na temat: systemu rozwoju pracowników, systemu zarządzania jakością, orientacji na klienta, zarządzania projektami, współpracy międzysektorowej, zaangażowania społeczeństwa w dyskusję i rozwiązywanie problemów.

3. Intensyfikacja współpracy między miastem Równe i miastem Lublin poprzez wizyty studyjne, organizowane w obydwu miastach, w następujących obszarach:

- kultura,
- edukacja/młodzież/sport,
- inwestycje/przedsiębiorczość,
- opieka zdrowotna/pomoc społeczna,
- infrastruktura/usługi komunalne.

5. Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości miast Równe i Lublin.

Partner wiodący: Miasto Równe

Partnerzy: Miasto Lublin

Budżet całkowity projektu: 373 730 EUR

Cel projektu: Poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw w miastach Równem i Lublinie przez zapewnienie międzysektorowej współpracy między przedstawicielami małych i średnich przedsiębiorstw, samorządów i instytucji wsparcia biznesu obu miast.

Okres realizacji: 1.05.2012 - 30.04.2015

Działania:

- Organizacja wystaw przedsiębiorców w Lublinie;
- Organizacja wystaw przedsiębiorców w Równem;
- Utworzenie Centrum Obsługi Biznesu w Równem;
- Przeprowadzenie seminariów na temat prowadzenia działalności gospodarczej w Ukrainie;
- Przeprowadzenie kursów j. ukraińskiego biznesowego dla przedstawicieli MŚP z Lublina;
- Przeprowadzenie kursów j. polskiego biznesowego dla przedstawicieli MŚP z Równego;
- Przeprowadzenie wizyt studyjnych w Lublinie dla przedstawicieli miasta Równe i pracowników Centrum Obsługi Biznesu;
- Zaprojektowanie marki miasta Równe;
- Opracowanie i powielenie broszur informacyjnych o atrakcyjności inwestycyjnej miast Lublin i Równe

- Zaprojektowanie i powielanie ulotek o miastach Lublin i Równe;
- Prezentacja potencjału biznesowego Lublina podczas forum w Równem;
- Prezentacja potencjału biznesowego Równego podczas forum w Lublinie;
- Utworzenie portalu internetowego dla MŚP w Równem;
- Utworzenie informacyjnych kiosków dla MŚPw Równem;
- Przeprowadzeni seminarium: "Business School: Jak uruchomić własny biznes" w Równem.

6. *„Student z inicjatywą: wektor oszczędzania energii”*

Partner wiodący: iwano-frankiwska organizacja pozarządowa „Agencja rozwoju inicjatywy prywatnej”

Partnerzy: Miasto Iwona-Frankiwska, Miasto Lublin

Kwota całkowita projektu: 232 604 EUR

Cel projektu: wsparcie proaktywnej młodzieży obwodu iwano-frankiwskiego (Ukraina) oraz województwa lubelskiego (Polska) w inicjowaniu i wdrażaniu innowacji, a także nawiązanie współpracy transgranicznej w zakresie oszczędzania energii.

Okres realizacji: kwiecień 2014 - marzec 2015

Działania:

- utworzenie odrębnej platformy internetowej w celu prezentacji i wymiany idei w zakresie oszczędzania energii;
- utworzenie baz danych instytucji i kompanii, które pracują w sferze oszczędzania energii;

- zapoczątkowanie programu wymiany młodzieży (studentów i doktorantów) pomiędzy uniwersytetami obu miast w sferze oszczędzania energii oraz stymulowanie wspólnych badań w tym zakresie;
- przeprowadzenie szkoły zarządzania, fundrisingu i liderów RADAR;
- zorganizowanie międzynarodowego turnieju debat na temat oszczędzania energii;
- wizyty studyjne młodzieży ukraińskiej w Polsce oraz młodzieży polskiej w Ukrainie;
- działania dotyczące doradztwa zawodowego w zakresie oszczędzania energii, podnoszenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- spotkania pracodawców oraz przedstawicieli jednostek edukacyjnych z absolwentami szkół dotyczące oszczędzania energii, podnoszenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Projekty realizowane w instytucjach kultury Lublina:

- 1) *„Podziemne Miasto. Rozwój i promocja turystyki polsko-ukraińskiej poprzez stworzenie transgranicznej marszruty turystycznej trasami podziemnymi Lwowa, Lublina, Rzeszowa”.*

Partner wiodący: Urząd Ochrony Środowiska Historycznego Lwowskiej Rady Miejskiej

Partnerzy: Ośrodek „Brama Grodzka - Teatr NN” w Lublinie, Miasto Rzeszów.

Celem wspólnych działań jest podniesienie turystycznej atrakcyjności obszaru przygranicznego Polski i Ukrainy.

- 2) *Projekt „Shtetl Routes. Obiekty żydowskiego dziedzictwa kulturowego w turystyce transgranicznej”.*

Partner wiodący: Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie

Partnerzy:

- Grodzieński Uniwersytet Państwowy im. Janki Kupały (Grodno, Białoruś)
- Nowogródzkie Muzeum Historyczno-Etnograficzne (Nowogródek, Białoruś)
- Centrum Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (Jaremcze, Ukraina)
- Rówieńskie Centrum Marketingowych Badań (Równe, Ukraina)

Cel projektu:

Rozwój turystyki w regionie poprzez wykorzystanie potencjału kulturowego dziedzictwa żydowskiego w turystyce.

Okres realizacji: grudzień 2013 - listopad 2015

Budżet całkowity projektu: 458 040 Euro

Działania:

- Opracowanie istniejących źródeł, wyników badań i publikacji dotyczących żydowskiego dziedzictwa kultury materialnej i niematerialnej w regionie (Polska – województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie, Białoruś – obwody: brzeski i grodzieński, Ukraina – obwody: iwano-frankiwski, lwowski, rówieński, tarnopolski, wołyński, zakarpcki)
- Zbudowanie wspólnego narzędzia internetowego „Shtetl Routes. Żydowskie miasteczka Europy Wschodniej”
- Organizacja ekspedycji badawczych mająca na celu opisanie i skatalogowanie obiektów związanych z dziedzictwem żydowskim, a także zebranie opowieści o nich
- Przygotowanie 3 wirtualnych szlaków turystycznych po zabytkowych miejscach, związanych z dziedzictwem żydowskim na terenie Polski, Białorusi i Ukrainy, a także jednego szlaku międzynarodowego, obejmującego zabytki na całym obszarze przygranicznym.

- Opracowanie 15 wirtualnych makiet trójwymiarowych historycznych miasteczek.
- Opracowanie książkowego przewodnika turystycznego (po obiektach dziedzictwa żydowskiego w regionie na podstawie stworzonych wspólnych zasobów wiedzy).
- Przeprowadzenie cyklu szkoleń dla przewodników turystycznych.

5. Informacje o miastach-partnerach – na podstawie przekazanych
kwestionariuszy

- a) Diagnoza społeczno-ekonomiczna miast-partnerów, w tym główne cele rozwoju
- b) Analiza dotychczasowych relacji partnerskich
- c) Potencjał organizacyjny
- d) Dotychczas zrealizowane z Lublinem projekty

Lublin

Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	347 678 osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	-4905 osób (dane US Lublin z 2010 r.)
Stopa bezrobocia	9,4%
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	3 710,80 zł – 884 EUR
Liczba szkół wyższych	Uczelnie państwowe – 5 szt. Uczelnie niepaństwowe – 6 szt. Filie uczelni pozamiejscowych – 1 szt.
Liczba studentów	94 745 osób (dane US Lublin z 2011 r.)
Liczba studentów zagranicznych	Ok 2,5 tys osób w 2012 roku
Liczba turystów	Obliczone według udzielonych noclegów – 192 875 osób, w tym zagranicznych – 62 196 osób
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośrednio podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	Dane z 2014 r.: Lublin – Mediolan (Włochy) Lublin – Rzym (Włochy) Lublin – Frankfurt nad Menem Lublin – Londyn (Stansted) (Wielka Brytania) Lublin – Londyn (Luton) (Wielka Brytania) Lublin – Oslo (Norwegia)
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośrednio	Warszawa - Kijów

podróży z dworca kolejowego	
Proszę wymienić destynację miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

Współpraca zagraniczna	
Zagraniczne miasta partnerskie	Alcalá de Henares (Hiszpania) Belgrad Stari Grad - miasto zaprzyjaźnione (Serbia) Brześć (Białoruś) Debreczyn (Węgry) Delmenhorst (Niemcy) Erie (Stany Zjednoczone) Grenada - miasto zaprzyjaźnione (Hiszpania) Iwano-Frankiwnsk (Ukraina) Jiading - miasto zaprzyjaźnione (Chiny) Jiaozuo (Chiny) Lancaster (Wielka Brytania) Lwów (Ukraina) Łuck (Ukraina) Ługańsk (Ukraina) Münster (Niemcy) Nancy (Francja) Nilüfer (Turcja) Nowy Sad - miasto zaprzyjaźnione (Serbia) Omsk - miasto zaprzyjaźnione (Federacja Rosyjska) Pernik (Bułgaria) Poniewież (Litwa) Ramallah – miasto zaprzyjaźnione (Palestyna) Rishon Le Zion (Izrael) Równe (Ukraina) Starobielsk (Ukraina)

	<p>Sumy (Ukraina) Tbilisi (Gruzja) Tilburg (Holandia) Timișoara - miasto zaprzyjaźnione (Rumunia) Viseu (Portugalia) Windsor (Kanada) Winnica - miasto zaprzyjaźnione (Ukraina)</p>
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych - Realizacja kontaktów pomiędzy społecznościami lokalnymi - Promocja miasta - Nowe inwestycje na terenie miasta - Nowe możliwości rozwoju miasta
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - system przepływów finansowych miast partnerskich z Ukrainy, w tym Urzędów Miast; - odległość geograficzna powodująca zmniejszenie ilości kontaktów bezpośrednich z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	<p>Strategią Rozwoju Lublina na lata 2013–2020.</p> <p>Obszar - Otwartość</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa dostępności komunikacyjnej Lublina - Rozwój relacji zewnętrznych - Wzmacnianie otwartości kulturowej - Budowanie więzi regionalnych i metropolitalnych <p>Obszar - Akademickość</p> <ul style="list-style-type: none"> - Umiejdzynarodowienie uczelni - Przyciąganie i zatrzymywanie talentów w Lublinie <p>Strategia Współpracy Transgranicznej Lublin – Łuck – Lwów – Iwano-Frankiwska na lata 2007-2016.</p> <p>Priorytetowe obszary współpracy międzynarodowej:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Dobre rządzenie i partycypacja społeczna - Wspieranie przedsiębiorczości - Nauka i edukacja - Kultura i turystyka - Rekreacja i sport - Infrastruktura techniczna - Polityka społeczna - Ochrona środowiska, zrównoważony rozwój - Bezpieczeństwo publiczne
<p>Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)</p>	<p>Ze względu na wcześniejsze opisywanie projektów realizowanych z partnerami z-za wschodniej granicy rozdziale 11, poniżej są przedstawione następujące projekty:</p> <p>Projekt Europejski HERMAN - Zarządzanie Dziedzictwem Kulturowym na obszarze Europy Środkowej</p> <p>Partnerzy: Instytut Rozwoju Miast Polska, National Office of Cultural Heritage, Węgry, City of Košice, Słowacja, Gmina Lublin, Polska, Marco Polo System g.e.i.e., Włochy, Municipality of Ravenna, Włochy, Province of Ferrara, Włochy, Public Institute MARIBOR 2012 – European Capital of Culture, Słowenia, Province of Treviso, Włochy.</p> <p>Partner wiodący: Municipality of Eger</p> <p>Całkowita wartość projektu: 9 324 399 PLN</p> <p>Wartość dofinansowania: 7 576 723,35 PLN</p> <p>Źródło finansowania: ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Nazwa programu: Program dla Europy Środkowej na lata 2007-2013</p> <p>Priorytet: Wykorzystanie zasobów kulturowych przez bardziej atrakcyjne miasta i regiony</p>

	<p>Termin realizacji projektu: 07.2012 – 12.2014</p> <p>Projekt „Korzystamy z doświadczeń - szwajcarski benchmark w Lublinie” Beneficjent - Gmina Lublin Całkowita wartość projektu: 761 464 PLN Źródło finansowania: Fundusz Partnerski Grantu Blokowego Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy Termin realizacji projektu: 01.05.2013 – 30.06.2014 Cele projektu: Wzrost jakości procesów zarządzania Gminą Lublin poprzez adaptacje ciekawych doświadczeń i efektywnych rozwiązań pozyskanych od partnerów; Wzrost partycypacji mieszkańców w zarządzaniu Gminą Lublin; Poprawa wizerunku Urzędu Miasta Lublin wśród społeczności lokalnej; Wzrost współpracy pomiędzy samorządami miasta Lublin i St. Gallen Partnerzy projektu: Miasto St. Gallen w Szwajcarii oraz Institut für Qualitätsmanagement und Angewandte Betriebswirtschaft der FHS St. Gallen (Szwajcaria).</p> <p>Projekt Europejski USER - zmiany i konflikty w wykorzystaniu przestrzeni publicznych Beneficjent: Grenoble Alpes Metropole (Francja) Całkowita wartość projektu: 731 570 Euro Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Termin realizacji projektu: 12.02.2013 - 30.04.2015 Projekt USER - zmiany i konflikty w wykorzystaniu przestrzeni publicznych</p>
--	---

	<p>realizowany jest przez Urząd Miasta Lublin we współpracy z miastami: Drezno (Niemcy), Grenoble (Francja), Kopenhaga (Dania), Kraków (Polska), Lizbona (Portugalia), Malaga (Hiszpania), Pescara (Włochy), Ryga (Łotwa).</p> <p>W programie szczególny nacisk kładzie się na szerzenie wiedzy na temat zintegrowanego zarządzania miejskiego i wymianę doświadczeń w tym zakresie. Rezultatem prac sieci jest opracowanie przez każde miasto partnerskie własnego Lokalnego Planu Działań, przygotowanego przy współudziale Lokalnej Grupy Wsparcia.</p> <p>Dodatkowym rezultatem prac sieci będzie przygotowanie studiów przypadków oraz innych dokumentów tj. zalecenia dotyczące polityki czy wytyczne praktyczne.</p> <p>„EUniverCities - partnerstwo miasto - uniwersytet dla zrównoważonego rozwoju gospodarki i społeczności miasta”</p> <p>Projekt angażuje 5 podstawowych partnerów, czyli miast, które przygotowały projekt. Są to: Delft (Holandia) – partner wiodący oraz Aalborg (Dania), Akwizgran (Niemcy) Warna (Bułgaria) i Lublin. Do tego grona zostały zaproszone dalsze miasta zainteresowane tą tematyką. Wśród zainteresowanych są np. Gandawa (Belgia), Lozanna (Szwajcaria), Tampere (Finlandia).</p> <p>Projekt oferuje możliwość wymiany doświadczeń i wypracowania nowych metod współpracy miasta i uczelni. Wskazuje się dwa główne obszary tematyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „uniwersytet, a społeczność miasta”. - „uniwersytet, a gospodarka miasta”.
--	---

	Całkowita wartość projektu: 99 863 Euro
Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Rekreacja/Turystyka - Kultura i sztuka - Zdrowie - Ekologia - Gospodarka

Brześć
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	322 100 osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	
Stopa bezrobocia	0,9%
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	303 EUR
Liczba szkół wyższych	- Brzeski państwowy Uniwersytet im. A.S.Puszkina; - Brzeski Państwowy Uniwersytet Techniczny.
Liczba studentów	9800
Liczba studentów zagranicznych	770
Liczba turystów	703 381 (w tym 108 956 turystów zagranicznych)
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	Rejsy czarterowe
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Brześć – Moskwa Brześć – Sankt-Petersburg Brześć – Nowosybirsk Brześć – Saratów Brześć – Kijów Przez Brześć: Mińsk – Warszawa Moskwa – Warszawa Moskwa – Nicei Moskwa – Praga Moskwa – Paryż Saratów – Berlin
Proszę wymienić destynację miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	Astrachan (Rosja) Baienfurt (Niemcy) Baindt (Niemcy) Berg (Niemcy) Botoszany (Rumunia) Biała Podlaska (Polska) Weingarten (Niemcy) Gmina Terespol (Polska) Iwano-Frankiwnsk (Ukraina) Kalliningrad (Rosja) Kowrow (Rosja) Kuworden (Holandia) Ludza (Łotwa) Łuck (Ukraina) Lublin (Polska) Dolny Tagil (Rosja) Odessa (Ukraina) Orzeł (Rosja) Petrozawodzk (Rosja) Plewen (Bułgaria) Port-Sur-Saone (Francja) Ravensburg (Niemcy) Sankt-Niklaas (Belgia) Powiat Siedlecki (Polska) Siaogan (Chiny) Tiumeń (Rosja)
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych - Nowe inwestycje na terenie miasta - Nowe możliwości rozwoju miasta
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	Nie wskazane
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	Nie wskazane
Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - „Blżej razem. Trzy kultury – jedna Europa, współpraca instytucji kultury, organizacji pozarządowych i animatorów”. Projekt dofinansowany ze środków Programu Współpracy Transgranicznej PL-BY-UA 2007-2013 ze środków

	<p>Europejskiego Instrumentu Partnerstwa i Sąsiedztwa.</p> <p>Wartość projektu - 172 442 EUR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projekt międzynarodowej pomocy technicznej „Ścieżki rowerowe „śladami tajemnic przy Bugu” - Staże studentów Brzeskiego państwowego uniwersytetu im. A.S.Puszkina w krajach Europy, specjalizacja - turystyka
Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Osoby niepełnosprawne - Rekreacja/Turystyka - Kultura i sztuka

Dniepropietrowsk
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	1 000 200 osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	2008: - 7443 osób 2009: - 2 977 osób 2010: - 2 174 osób 2011: - 1 736 osób 2012: 1134 osób
Stopa bezrobocia	0,7%
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	283,89 EUR
Liczba szkół wyższych	8 uczelni wyższych, w tym 14 - IV i III poziomu akredytacji oraz 22 - I i II poziomu akredytacji
Liczba studentów	13 877 studentów studiujących na wyższych uczelniach I i II poziomu akredytacji 97 545 studentów studiujących w uczelniach wyższych III i IV poziomu akredytacji
Liczba studentów zagranicznych	794
Liczba turystów	11, 6 tys. osób odwiedziło miasto w 2012 roku
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	Dniepropietrowsk-Wiedeń Dniepropietrowsk - Stambuł Dniepropietrowsk - Moskwa Dniepropietrowsk - Tel Awiw -Yafo Dniepropietrowsk - Erywań
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Dniepropietrowsk - Sankt Petersburg (36:18 godz.) Dniepropietrowsk –Moskwa (16:27 godz.) Kijów - Kyslovodsk (23:45 godz.) Kijów - Adler (24:00 godz.)
Proszę wymienić destynację miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	Brak

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	1.Hertsliya (Izrael) 2.Sian (Chiny) 3.Tashkent (Uzbekistan) 4 Wilno (Litwa) 5.Rehion Dyuram (Kanada) 6.Samara (Rosja) 7.Zhylina (Słowacja) 8.Saloniky (Grecja) 9.Kutayisi (Gruzja) 10.Dalyan (Chiny) 11.Krasnoyarsk (Rosja) 12.Zemlya Karyntia (Austria) 13.Szczecin (Polska) 14.Ulan-Ude (Rosja) 15.Echzhou (Chiny) 16.Bern (Szwajcaria) 17.Solnok (Węgry) 18.Zuhdidi (Gruzja)
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych - Realizacja kontaktów pomiędzy społecznościami lokalnymi - Promocja miasta - Nowe inwestycje na terenie miasta - Nowe możliwości rozwoju miasta
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	Ograniczone zasoby finansowe
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	<ul style="list-style-type: none"> - Aktywny marketing miasta; - Przyciąganie nowych inwestycji; - Wsparcie rozwoju biznesu
Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)	<ul style="list-style-type: none"> - W 2011 roku realizowano projekt "Młódzież w działaniu" (Lublin, Polska) Główne kierunki realizacji: promowanie dialogu i wzmocnienie interaktywnego zrozumienia i przyjaźni między uczestnikami projektu; Badanie lokalnych mediów w każdym kraju uczestniczącym; tworzenie i wzmacnianie stosunków między młodzieżą i lokalnymi mediami w

	<p>celu propagowania działalności aktywnej młodzieży.</p> <ul style="list-style-type: none"> - W październiku 2011, w ramach projektu "Promowanie efektywnej administracji publicznej na Ukrainie -. Organizacja szkoleń" Partnerami projektu, który został sfinansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP były ukraińskie miasta: Dniepropietrowsk Charków, Odessa, Kijów, Lwów i polskie miasto Warszawa; - W roku 2010 realizowany był projekt "Miasta rozwijające się - wykorzystanie polskich i ukraińskich doświadczeń w budowaniu nowoczesnego samorządu", w których partnerami byli 8 ukraińskich miast: Dniepropietrowsk, Iwano-Frankowsk, Łuck, Ługańsk, Lwów, Równe, Sumy, Tarnopol oraz Lublin. - W kwietniu 2010 roku został zrealizowany projekt "Promowanie efektywnej administracji publicznej na Ukrainie -. Organizacja szkoleń" Urząd Miasta Warszawa zaproponował Dniepropietrowskiej radzie miasta dołączyć się do tego projektu, który został zainicjowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Również partnerami w tym projekcie były miasta Charków, Odessa, Kijów, Lwów. - Ukraińsko-kanadyjski projekt "Lokalny rozwój gospodarczy Ukrainy". Projekt ten jest realizowany przez Federację Gmin Kanady i finansowany przez rząd Kanady poprzez Kanadyjską Agencję Rozwoju Międzynarodowego. Okres realizacji projektu: styczeń 2010 - grudzień 2014
Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Osoby niepełnosprawne - Rekreacja/Turystyka - Kultura i sztuka - Zdrowie - Pomoc społeczna - Ekologia

	- Gospodarka
--	--------------

Oczekiwania dotyczące współpracy międzynarodowej:	
Najlepsze praktyki, którymi miasto chciałoby podzielić się z partnerami zagranicznymi	Ogólnoukraiński festiwal muzyki sakralnej "Od Świąt Bożego Narodzenia do Świąt Bożego Narodzenia" Stworzenie „skate-placyku” dla uprawiania sportów ekstremalnych Realizacja projektu „przykłady zwiększenia efektywności energetycznej budynków publicznych w Dniepropietrowsku”.
Zidentyfikowane problemy, które są możliwe do rozwiązania w ramach współpracy międzynarodowej	Brak doświadczenia w prowadzeniu imprez promocyjnych w mieście, w tym z wykorzystaniem branży hotelarskiej
Jakiego rodzaju wsparcie jest Państwu potrzebne w prowadzeniu obecnej/przyszłej współpracy międzynarodowej	Konsultacje i informacyjne wsparcie
Instytucje kultury zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Miejska instytucja kultury "Dniepropietrowski Teatr Lalek" Telefon. +38 056 370-25-06 Miejska instytucja kultury "Zespół wokalny-choreograficzny" Młodzież Dniepru " Telefon. + 38 056 373-36-30 Miejska instytucja kultury "Dniepropietrowski planetarium" Rady Miasta Dniepropietrowsk Telefon. +38 056 777-18-08 Miejska Instytucja Kultury "Dniepropietrowski Dom Sztuki" Telefon. +38 056 767-20-65
Instytucje sektora turystyki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Firma turystyczna "Kyj Avia" Telefon. 38 056 770-04-36 Firma turystyczna "Karavan" Telefon: +380 (56) 232-37-65 Firma turystyczna "Poehaly z nami" +38 (056) 732-00-87

<p>Instytucje edukacji/nauki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej</p>	<p>Dniepropietrowski Narodowy Uniwersytet im.Olesia Gonczara (www.dsu.dp.ua) Dział współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz partnerami zagranicznymi Tel. / Fax +38 056 374-98-30, Narodowy Uniwersytet Górniczy (www.nmu.org.ua) Biuro Spraw Międzynarodowych Tel. / Fax: +38 (0562) 470766 Dniepropietrowska państwa Akademia Medyczna (www.dsma.dp.ua) Biuro Spraw Międzynarodowych Tel. +38 (0562) 31-22-51, 31-22-69 Dniepropietrowska Państwowa Akademia Rolnicza (www.dsau.dp.ua) Biuro Spraw Międzynarodowych Tel .. +38 (056) 744-74-96 Dniepropietrowski Narodowy Uniwersytet Inżynierii Kolejowej i transportu im. akademika Lazaryana (www.diit.edu.ua) Biuro Spraw Międzynarodowych Tel. / Fax: +38 (0562) 36-64-72 Ukraińska Narodowa Akademia Metalurgiczna (www.dmeti.dp.ua) Tel: +38 (056) 745-31-56; Ukraiński Państwowy Uniwersytet Technologii Chemicznej (www.udhtu.com.ua) Tel: +380 562 474670 Przydnieprowska Państwowa Akademia Budownictwa i Architektury (www.pgasa.dp.ua) Tel .: +38 (056) 745-23-72</p>
<p>Kluby sportowe zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej</p>	<p>"Towarzystwo Kultury i Sportu" Sabsan " Telefon. +38 099 952 25 22 Specjalistyczna dziecięco-młodzieżowa szkoła sportowa rezerwy olimpijskiej z koszykówki Telefon. +38 050 955 29 64</p>

	Przedsiębiorstwo komunalne "Sport-Invest" Telefon. +38 067 639 22 77
--	--

Informacje dodatkowe:

Strona angielskojęzyczna Rady Miasta Dniepropietrowsk

<http://dniproinvitesyou.dp.ua>

Iwano-Frankiwnsk
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	243,7 tys. os
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	2008 r.: 503 os. 2009 r.: 378 os. 2010 r.: 89 os. 2011 r.: 64 os. 2012 r.: - 1403 os.
Stopa bezrobocia	1,75%
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	235
Liczba szkół wyższych	5
Liczba studentów	31 874 os.
Liczba studentów zagranicznych	1 350 os.
Liczba turystów	30,5 tys. os.
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	Jedno z największych międzynarodowych lotnisk Ukrainy. Są wykorzystywane nowoczesne narzędzia nawigacyjne, zgodne z międzynarodowymi standardami. Można przyjmować wszystkie typy samolotów. Istnieje potencjał utworzenia międzynarodowego terminalu cargo. Na chwilę obecną połączeń międzynarodowych nie ma.
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Stacja „Iwano-Frankiwnsk” 1.Burgas-Moskwa (21:16-22:44). 2.Warna-Mińsk (19:50-10:24). 3.Warna-Moskwa (21:16-22:44). 4.Konstanca-Mińsk (19:50-10:24). 5.Mińsk-Warna (10:01-09:50). 6.Mińsk-Sofia (07:56-09:25). 7.Mińsk-Konstanca (10:01-03:19). 8.Mińsk-Czerniowce (08:59-11:27). 9.Moskwa-Sofia (07:56-09:25). 10.Moskwa-Burgas (07:56-09:35). 11.Moskwa-Warna (07:56-06:55). 12.Sofia-Mińsk (21:16-23:10). 13.Sofia-Moskwa (21:16-22:44).

Proszę wymienić destynację miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	
---	--

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	Ilość miast zaprzyjaźnionych – 22 Arlington County (Virginia, USA), Baia Mare (Rumunia), Mińsk (Białoruś), Dzielnica Ochota Miasta Stołecznego Warszawy (Polska), Jełgawa (Łotwa), Rzeszów (Polska), Zielona Góra (Polska), Koszalin (Polska), Lublin (Polska), Nyíregyháza (Węgry), Powiat nowosolski (Polska), Opole (Polska), Oradea (Rumunia), Přerov (Czechy), Rybnik (Polska), Świdnica (Polska), Sierpuchow (Rosja), Surgut (Rosja), Târgoviște (Rumunia), Tomaszów Mazowiecki (Polska), Troki (Litwa), Chrzanów (Polska) Rustawi (Gruzja) - List intencyjny Partnerzy: Magdeburg, Wilno, Brodnica
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość otrzymania dodatkowych zasobów finansowych - Realizacja kontaktów pomiędzy lokalnymi społecznościami - Promocja miasta - Nowe możliwości rozwoju miasta
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	Brak stale działającej grupy (Centrum współpracy miast-partnerów), która zapewniałaby koordynację wspólnych działań. Niewystarczająca współpraca w kierunku rozwoju relacji gospodarczych. Ruch wizowy.
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej	Program rozwoju współpracy międzynarodowej i transgranicznej m. Iwano-Frankiwska na lata 2014-2017:

<p>wynikające z dokumentów strategicznych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nawiązanie i rozwój relacji międzynarodowych 2. Realizacja umów, memorandumów, protokołów dotyczących współpracy z miastami zagranicznymi 3. Promocja osiągnięć miasta w zakresie międzynarodowej i transgranicznej współpracy 4. Poszerzanie informacji o mieście za granicą w celu promocji miasta i kształtowania międzynarodowego pozytywnego wizerunku Ukrainy. 5. Opracowanie i realizacja w mieście działań, związanych z wykorzystaniem międzynarodowej pomocy technicznej. 6. Rozpowszechnienie informacji dotyczącej integracji europejskiej, w szczególności doświadczeń innych krajów w zakresie nabycia członkostwa w UE oraz pozostałe kierunki strategiczne. <p>Program gospodarczego i społecznego rozwoju miasta Iwano-Frankiwnsk w 2013 roku oraz główne kierunki rozwoju w latach 2014-2015:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z samorządami miast partnerskich w zakresie wspólnego przygotowywania i wdrażania projektów międzynarodowej pomocy technicznej. 2. Przyspieszenie procesów eurointegracyjnych w mieście.
<p>Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)</p>	<p>Polepszenie sytuacji ekologicznej w m. Iwano-Frankiwnsk i obwodzie poprzez wdrożenie technologii ekologicznej zbiórki i recyklingu twardych odpadów gospodarstw domowych w oparciu o doświadczenie miasta Baia Mare, Marmaros (Rumunia)</p> <p>Projekt ze środków UE Miejski program zarządzania i stałego rozwoju UNDP Karpacka sieć dziedzictwa kulinarnego Projekt ze środków UE</p>

	<p>Podniesienie efektywności energetycznej w budynkach placówek oświatowych m. Iwano-Frankiwnsk</p> <p>NEFCO</p> <p>Utworzenie aplikacji mobilnych na tablety i smartfony z informacjami dotyczącymi m. Iwano-Frankiwnsk, władzy wykonawczej miasta, usług administracyjnych</p> <p>UNDP</p>
Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Osoby niepełnosprawne - Rekreacja/Turystyka - Kultura i sztuka - Pomoc społeczna - Zdrowie - Ekologia - Gospodarka

Kiszyniów
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	671 800osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	-
Stopa bezrobocia	0.76 %
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	317 EUR
Liczba szkół wyższych	8
Liczba studentów	-
Liczba studentów zagranicznych	-
Liczba turystów	-
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	Air Baltic Łotwa Ryga Litwa Wilno Air Moldova Turcja Antalya Grecja Ateny Rumunia Bukareszt Niemcy Frankfurt Turcja Sтамбуł-Atatürk Cypr Larnaka Portugalia Lizbona Wielka Brytania Londyn-Stansted Ukraina Kijów-Boryspol Hiszpania Madryt Włochy Mediolan-Malpensa Rosja Moskwa-Domodiedowo Francja Paryż-Charles de Gaulle Czechosłowacja Praga Włochy Rzym-Fiumicino Rosja Sankt Petersburg Austria Wiedeń Austrian Airlines Austria Wiedeń Carpatair Rumunia Timișoara El Al Israel Airlines Izrael Tel Awiw

	<p>Eurolot Polska Warszawa-Okęcie</p> <p>Meridiana Włochy Mediolan-Bergamo Włochy Mediolan-Malpensa Włochy Werona</p> <p>Moldavian Airlines Węgry Budapeszt Rumunia Timișoara</p> <p>S7 Airlines Rosja Moskwa-Domodiedowo</p> <p>Tandem Aero Izrael Tel Awiw Ukraina Kijów-Żuliany</p> <p>TAROM Rumunia Bukareszt</p> <p>Turkish Airlines Turcja Antalya (sezonowo) Turcja Sztambuł-Atatürk</p>
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	-
Proszę wymienić destynację miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	<p>Turcja - Akhisar Turcja - Ankara Rumunia - Bukareszt Armenia - Erywań Turcja - Eskişehir Stany Zjednoczone - Greensboro Francja - Grenoble Rumunia - Jassy Ukraina - Kijów Niemcy - Mannheim Ukraina - Odessa Grecja - Patras Włochy - Reggio nell'Emilia</p>

	Stany Zjednoczone - Sacramento Gruzja - Tbilisi Izrael - Tel Awiw-Jafa Litwa - Wilno
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	-
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	Nie wskazane
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	Nie wskazane
Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)	-
Obecne obszary współpracy zagranicznej	- Edukacja/Nauka - Kultura i sztuka

Łuck
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	213 000 osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	2008 r.: 1154 os. 2009 r.: 481 os. 2010 r.: 380 os. 2011 r.: 654 os. 2012 r.: 1057 os.
Stopa bezrobocia	2,0%
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	251 EUR
Liczba szkół wyższych	16 szt.
Liczba studentów	26 325 os.
Liczba studentów zagranicznych	26 os.
Liczba turystów	80 000 os.
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Łuck – Moskwa (24 godziny)
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	Lublin (Polska) Zamość (Polska) Toruń (Polska)

	<p>Białystok (Polska) Rzeszów (Polska) Olsztyn (Polska) Troki (Litwa) Kaunas (Litwa) Kyjov (Czechy) Gori (Gruzja) Brześć (Białoruś) Xiangtan (Chiny) Patras (Grecja)</p>
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych - Realizacja kontaktów pomiędzy społecznościami lokalnymi - Promocja miasta - Nowe inwestycje na terenie miasta - Nowe możliwości rozwoju miasta - Rozwój kontaktów biznesowych, podniesienie poziomu współpracy biznesowej
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	<p>Odległość geograficzna niektórych miast, brak środków pomocy technicznej UE dla współpracy z większością miast-partnerów, partnerstwo ograniczone kontaktami w dziedzinach kultury, sportu, oświaty</p>
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	<ul style="list-style-type: none"> - Kultura - Biznes i inwestycje - Oświatowe i młodzieżowe programy wymiany - Dobre rządzenie
Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)	<p>- Zbudowanie systemu stabilnej komunikacji pomiędzy władzami samorządowymi a społecznościami lokalnymi poprzez ustanowienie multimedialnych kiosków informacji w organach wykonawczych Rady Miasta Łuck. Donor Fundusz „Europa Wschodnia”. Aplikacja: Komitet Wykonawczy Rady Miasta Łuck. Cel – ułatwienie dostępu do informacji publicznej oraz podwyższenie poziomu przejrzystości nadania usług organami wykonawczymi Rady Miasta Łuck.</p>

	<p>Termin realizacji – 07-11.2008. Budżet – 241 050,00 UAH</p> <p>- Strategia rozwoju turystycznego Miasta Łuck w warunkach transgranicznych procesów eurointegracyjnych.</p> <p>Dofinansowanie – MSZ RP, „Polska Pomoc”. Aplikacja: Fundacja "Europejskie Centrum inicjatyw transgranicznych w Lublinie». Cel – wypracowanie strategii turystycznego rozwoju miasta Łuck/ Termin realizacji: 07-12.2009. Budżet: 23 209, 586 EUR</p> <p>- Zarządzanie projektowe dla rozwoju turystyki. Dofinansowanie – Agencja Stanów Zjednoczonych z rozwoju międzynarodowego (USAID). Lider: NGO „Asocjacja rozwoju Wołynia”. Cel: zwiększenie poziomu rozwoju turystycznego miasta poprzez nauczanie pracowników branży turystycznej oraz stworzenia logo promocyjnego. Termin realizacji: 08.2011 - - 2.2012. Budżet: 4396,50 USD</p> <p>- S.O.S - bezpieczna koegzystencja ludzi i bezdomnych zwierząt na polsko-ukraińskim pograniczu: Lwów, Lublin, Łuck oraz Iwano-Frankiwnsk.</p> <p>Dofinansowanie: PWT PL-BY-UA 2007-2013. Lider: Lwowska Rada Miasta. Projekt ma na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców miast partnerskich oraz poprawę sytuacji ekologicznej w miastach poprzez zwiększenie efektywności procesu regulacji liczebności zwierząt w miastach partnerskich oraz podniesienie poziomu świadomości mieszkańców polsko – ukraińskiego terytorium przygranicznego w zakresie postępowania ze zwierzętami. Termin realizacji: 01.09.2012 – 31.08.2014. Budżet: 298 446, 54 EUR</p> <p>- Modernizacja zoo w Zamościu oraz w Łucku, wypracowanie koncepcji stworzenia przestrzeni rekreacyjnej w Rzeszowie w celu rozwoju turystyki</p>
--	--

	<p>transgranicznej. Dofinansowanie PWT PL-BY-UA 2007-2013. Lider projektu: Gmina Zamość. Cel: podwyższenie znaczenia turystyki jako czynnika stymulującego rozwój społeczno-ekonomiczny miast przygranicznych, co spowoduje stworzenie nowych miejsc pracy i zwiększenie dochodów w branży turystycznej oraz obsługi turystów. Termin realizacji: 17.04.2013 – 16.04.2015 Budżet: 1 528 153, 51 EUR</p>
<p>Obecne obszary współpracy zagranicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Rekreacja/Turystyka - Kultura i sztuka - Zdrowie - Pomoc społeczna - Ekologia - Gospodarka - Gospodarka komunalna, dobre rządzenie, transport, sport

Lwów
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	Stan na 01.10.2013 – 728 396 osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	2008 r.: - 410 2009 r.: - 324 2010 r.: - 1567 2011 r.: - 1824 2012 r.: - 479
Stopa bezrobocia	Dane na dzień 10.01.2013 - 1,0%
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	styczeń-czerwiec 2013 roku - 2910,06 UAH
Liczba szkół wyższych	Początek 2012/2013 roku szkolnego – 31 szt.
Liczba studentów	116 072 os.
Liczba studentów zagranicznych	1421 os.
Liczba turystów	Oczekiwano do końca roku – 1 800 000 os
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	Wiedeń - Lwów (1 godz. 20 min.) Monachium - Lwów. (1 godz. 40 min.) Moskwa (VKO) -Lviv (2 godz.) Sambuł (IST) -Lviv (2 godz. 10 min.) Aszchabad-Lions (4 godz. 20 min.) Dortmund-Lwów (2 godz. 5 min.) Mediolan (BGM) -Lviv (2 godz.) Wenecja (TSF) -Lviv. (1 godz. 50 min.) Warszawa-Lwów (1 godz.) Hurghada - Lwów (4 godz. 10 min.) Sezonowe loty czarterowe: Baku-Lwów Sharm el Sheikh - Lwów Oczekuje się, że w przyszłym roku uruchomione zostaną tanie loty do: Barcelony, Neapolu, Rzymu, Walencji i Kutaisi
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Bezpośrednie połączenia międzynarodowe z miasta: Kraków-Lwów (7 godz. 8 min.) Lwów - Petersburg (27 godz. 38 min.) Lwów - Moskwa (27 godz. 2 min.)

	Ruch międzynarodowy przez stację Lwów: Bratysława-Moskwa Budapeszt-Moskwa Mińsk - Sofia Pociąg relacji Moskwa - Sofia (Połączenia z Bukaresztem, Sofią) Moskwa-Lwów Pociąg relacji Moskwa - Belgrad (Komunikacja z miastami: Belgrad, Nowy Sad, Budapeszt)
Proszę wymienić destynację miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	Polska: Rzeszów (od 1992 r.) Kraków (od 1995 r.) Łódź (od 2003 r.) Wrocław (od 2002 r.) Przemyśl (od 1995 r.) Lublin (2004 r.) Niemcy: Fryburg (od 1989 r.) Wielka Brytania: Rochdale (od 1992 r.) Węgry: Budapeszt (1993 r.) Serbia: Nowy Sad (1999 r.) Bośnia i Hercegowina: Banja Luka (2004 r.) Szwecja: Eskilstuna (1995 r.) Gruzja: Kutaisi (od 2002 r.) Tbilisi (2013 r.) Dania:

	Protokół o zamiarach z Aarhus (list intencyjny)
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych - Realizacja kontaktów pomiędzy społecznościami lokalnymi - Promocja miasta - Nowe inwestycje na terenie miasta - Nowe możliwości rozwoju miasta
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Brak komunikacji jakościowej na poziomie operacyjnym; - Brak finansowania z budżetów samorządów lokalnych; - Brak dostępu do międzynarodowych źródeł finansowania; - Odległe położenie miast partnerskich i brak dogodnego połączenia transportowego
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	<p>Priorytetowe dziedziny współpracy międzynarodowej są określone w kluczowych koncepcjach strategicznych rozwoju miasta:</p> <p>"Kompleksowa strategia rozwoju miasta do 2025 roku"</p> <p>Priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie środowiska wygodnego życia w mieście (wysoki poziom bezpieczeństwa i ochrony socjalnej w warunkach czystości środowiska, wysoki standard życia, Lwów - miasto, wygodne dla życia, nauki i pracy); - Rozwój konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki (stworzenie atrakcyjnego środowiska biznesowego); - Rozwój miasta jako twierdzy wartości i narodowych tradycji, wiedzy, kultury, turystyki i sportu (wzmocnienie poszczególnych cech miasta na arenie krajowej i międzynarodowej). <p>"Zintegrowana koncepcja centralnej części miasta"</p> <p>Priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochrona dziedzictwa architektonicznego i zapewnianie funkcji mieszkalnych; - Poprawa jakości przestrzeni publicznej;

	<ul style="list-style-type: none"> - Restauracja obszarów i dzielnic, które tworzą oblicze miasta; - Poprawa sytuacji w dziedzinie transportu i infrastruktury technicznej; - Promocja oferty w dziedzinie turystyki i kultury; - Wsparcie rzemiosła, dziedziny nadania usług i sprzedaży detalicznej; - Poprawa poziomu edukacji oraz opieki społecznej. Remont ośrodków edukacji; - Wspieranie modernizacji gospodarki, koncentracja na obywatelach. <p>"Strategia wzrostu konkurencyjności gospodarczej miasta do 2015 roku"</p> <p>Priorytetem dla poprawy konkurencyjności miasta jest rozwój dwóch klastrów: turystyki i usług biznesowych. Klastry te zostały wybrane z wielu innych w oparciu o ich potencjał do zwiększenia konkurencyjności gospodarki lokalnej i zapewnienia zysków stałych.</p> <p>"Program zrównoważonego rozwoju energetycznego. Lwów do roku 2020 roku"</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszenie zużycia energii o 22,4%; - Poprawa stanu ekologicznego miasta, w tym redukcja emisji dwutlenku węgla o 20,8%; - osiągnięcie 11% udziału energii odnawialnej w strukturze całkowitego zużycia energii; - Ze względu na wykorzystanie różnych źródeł energetycznych zostanie zwiększony poziom bezpieczeństwa energetycznego miasta i jego niezależności ekonomicznej.
<p>Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)</p>	<p>S.O.S - bezpieczna koegzystencja ludzi i bezdomnych zwierząt na polsko-ukraińskim pograniczu: Lwów, Lublin, Łuck oraz Iwano-Frankiwnsk</p> <p>Partnerzy: Lwów, Łuck, Lublin, Iwano-Frankiwnsk</p> <p>Dofinansowanie: PWT Pl-BY-UA 2007-2013</p> <p>Ogólna wartość projektu: 298 446,54 EUR</p> <p>Wkład własny – 10%</p> <p>Dni miasta Lwowa w Tbilisi i Tbilisi we Lwowie: otwarta wymiana</p>

	<p>Herman Marshall Fund</p> <p>Partnerzy: Miasto Lwów (Instytut Miasta, dział marketingu) i Tbilisi</p> <p>Całkowity koszt: \$ 50 000</p> <p>Wkład własny: 10% (bez wkładu finansowego)</p> <p>Podziemne miasto: rozwój i promocja turystyki transgranicznej poprzez stworzenie transgranicznego szlaku turystycznego trasami podziemnymi Lwowa, Rzeszowa i Lublina”</p> <p>Dofinansowanie: PWT PP-BY-UA 2007-2013</p> <p>Partnerzy: Departament Środowiska Historycznego Lwowskiej Rady Miejskiej, gmina Rzeszów, „Brama Grodzka - Teatr NN" (Lublin)</p> <p>Ogólna wartość projektu: 494 866 EUR</p> <p>Wkład własny: 10%</p> <p>„Perły Europy Wschodniej: tworzenie i promocja produktów turystycznych kulturalnych miejskich w obszarze transgranicznym”</p> <p>Program Współpracy Transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina 2007-2013</p> <p>Ogólna wartość projektu: 495 256 EUR</p> <p>Wkład własny: 10%</p>
Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Osoby niepełnosprawne - Rekreacja/Turystyka - Kultura i sztuka - Zdrowie - Pomoc społeczna - Ekologia - Gospodarka

Równe
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	250,3 tyś osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	2012 r.: - 995 osób
Stopa bezrobocia	2,1%
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	2602 UAH
Liczba szkół wyższych	18
Liczba studentów	35,7 tyś osób
Liczba studentów zagranicznych	-
Liczba turystów	Brak szczegółowych danych. Istnieją informacje jedynie na temat liczby turystów, którzy zostali obsłużeni przez lokalne biura podróży – 9500 osób.
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	-
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Kijów-Warszawa, Berlin-Kijów, Lwów-Sankt Petersburg, Mińsk-Lwów, Kowel-Moskwa
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	-

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	1) Lublin (Polska) 2) Zabrze (Polska) 3) Piotrków Trybunalski (Polska) 4), Gdańsk (Polska) 5) Powiat Radomszczański (Polska) 6) Kostroma (Rosja)

	<p>7) Oberfihtah (Niemcy)</p> <p>8) Zvolen (Słowacja)</p> <p>9) Widin (Bułgaria)</p>
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych - Realizacja kontaktów pomiędzy społecznościami lokalnymi - Promocja miasta
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	Niski poziom współpracy z niektórymi partnerami zagranicznymi.
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	<p>1. Decyzja Rady Miasta "W sprawie zatwierdzenia programu współpracy międzynarodowej na rok 2013 - 2015" w dniu 27 grudnia 2012 roku, numer 2655.</p> <p>2. Uchwała Obwodowej Administracji Państwowej z 3 grudnia 2012 № 700 "W sprawie regionalnego programu współpracy międzynarodowej i współpracy międzyregionalnej w roku 2013 - 2015".</p> <p>3. Decyzja Rady Miasta "W sprawie programu rozwoju edukacji Równe 2011 - 2015" na 28 grudnia 2010 № 41.</p> <p>4. Decyzja Rady Miasta "W sprawie zatwierdzenia w mieście Równe programu inwestycyjnego w 2014-2016 roku".</p>
Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)	<p>1. "Miasta rozwojowe - wykorzystanie polskich i ukraińskich doświadczeń w zakresie budowania nowoczesnego samorządu" Okres realizacji – 2010 rok. Partner wiodący – UM Lublin. Partnerzy – Urzędy miast Równe, Łuck, Lwów, Iwano-Frankowsk, Tarnopol, Sumy, Ługańsk, Dniepropietrowsk. Źródło finansowania - środki finansowe w ramach programu polskiej pomocy zagranicznej 2010,</p> <p>2. "Lokalny system zużycia energii elektrycznej w Równem" Okres realizacji - 2011-2012 r.. Wnioskodawca - Fundacja Inicjatyw Menedżerskich (Lublin).</p>

Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Kultura i sztuka - Zdrowie - Ekologia - Gospodarka - Zarządzanie samorządem lokalnym
---	--

Oczekiwania dotyczące współpracy międzynarodowej:	
Najlepsze praktyki, którymi miasto chciałoby podzielić się z partnerami zagranicznymi	-
Zidentyfikowane problemy, które są możliwe do rozwiązania w ramach współpracy międzynarodowej	-
Jakiego rodzaju wsparcie jest Państwu potrzebne w prowadzeniu obecnej/przyszłej współpracy międzynarodowej	<ul style="list-style-type: none"> - doradztwo, - wsparcie informacyjne oraz techniczne, - finansowe wsparcie
Instytucje kultury zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji.
Instytucje sektora turystyki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji.
Instytucje edukacji/nauki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji.
Kluby sportowe zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji.

Sumy
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	269177 osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	2008 rok: –1199 osób 2009 rok: –970 osób 2010 rok: –671 osób 2011 rok: –929 osób 2012 rok: –277 osób
Stopa bezrobocia	1,44%
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	269,4 EUR
Liczba szkół wyższych	8
Liczba studentów	28324 osób
Liczba studentów zagranicznych	1215 osób
Liczba turystów	11922 osób
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	-
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Moskwa Sumy (Sumy-Moskwa) -16 godz. Symferopol Mińsk (przez Sumy) - 13 godz. Mińsk - Adler , Mińsk-Anapa, Mińsk Mineralni Wody (przez Sumy) - 14 godz. Brześć - Adler (przez Sumy) - 24 godz. Witebsk-Mariupol (przez Sumy) - 13 godz.
Proszę wymienić destynację miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	-

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	1. Lublin (Polska) 2. Gorzów Wielkopolski (Polska) 3. Wraca (Bułgaria)

	4. Celle (Niemcy) 5. Syevyerodvinsk (Rosja) 6. Bielgorod (Rosja) 7. Kursk (Rosja) 8. Volen (Szwajcaria)
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych - Realizacja kontaktów pomiędzy społecznościami lokalnymi - Promocja miasta - Nowe inwestycje na terenie miasta - Nowe możliwości rozwoju miasta
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	Ograniczenie możliwości wymiany kulturalnej
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	1. Plan Strategiczny Rozwoju Gospodarczego Sumy (USAID) 2. Projekt narodowy "Czyste Miasto" - budowa nowoczesnego kompleksu przetworzenia odpadów stałych przy pomocy inwestycji zagranicznych przy stworzeniu warunków za pomocą gwarancji państwowych
Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)	W latach 2007-2013 w mieście Sumy realizowane projekty inwestycyjne z udziałem podmiotów zagranicznych: 1. JSC "Technologia" (Polska) - W 2009 roku otworzono zakład produkcyjny "Technology"; w 2010 roku zaczęła działać nowa hala produkcyjna nr 2, przyciągnęła inwestycję na kwotę inwestycji na kwotę 53.300.000 USD 2. "Gual Klozhers Ukraina", (Włochy) - w roku 2010 otworzono zakład "Gual Klozhers Ukraina", 2011 - otwarcie hali produkcyjnej nr 2, przyciągnęła inwestycję na kwotę 5 milionów dolarów USA 3. "Kerameya" (USA) - 2007 w mieście Sumy rozpoczął działalność zakład produkcyjny cegły klinkierowej i bruku związany z inwestycjami z USA 4. Udział przedstawicieli miasta Sumy w XV International Youth Camp (Frankfurt

	Oder) przy wsparciu partnerów z Gorzowa Wielkopolskiego
Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Kultura i sztuka - Zdrowie - Ekologia - Gospodarka

Oczekiwania dotyczące współpracy międzynarodowej:	
Najlepsze praktyki, którymi miasto chciałoby podzielić się z partnerami zagranicznymi	<ol style="list-style-type: none"> 1. "Agencja promocji" Sumy "- jako platforma do promowania lokalnych projektów kulturalnych 2. MSC hokej na trawie "Sumchanka" jako klub sportowy z uznaniem na całym świecie
Zidentyfikowane problemy, które są możliwe do rozwiązania w ramach współpracy międzynarodowej	<p>Przygotowanie planu strategicznego rozwoju miasta</p> <p>Poprawa poziomu znajomości języków obcych, rozwoju ruchu wolontariuszy</p> <p>Wzrost atrakcyjności turystycznej miasta</p> <p>rozszerzanie form wymiany międzynarodowej w różnych kierunkach</p>
Jakiego rodzaju wsparcie jest Państwu potrzebne w prowadzeniu obecnej/przyszłej współpracy międzynarodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaawansowane konsultacje eksperckie 2. Pomoc w zdobywaniu grantów i projektów do dofinansowania 3. Udział w projektach kulturalnych, wymiany młodzieży
Instytucje kultury zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miejska instytucja "Agencja promocji" Sumy Dyrektor - Dyadenko Irina O. (Sumy, ul. Katedra, 27) 2. Szkoła artystyczna dla dzieci im. Łysenko Kuz'menko Alexey - Dyrektor (m. Sumy, ul. Psilska 7).
Instytucje sektora turystyki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja pozarządowa Centrum Informacji Turystycznej "Altanka": Olga Ivanova - Dyrektor (M Sumy, pl Wstawiennictwo 9) 2. Przedsiębiorstwo "Rosynka": Tamara Teslenko - Dyrektor (M Sumy, Piotra i Pawła, 61)

Instytucje edukacji/nauki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji.
Kluby sportowe zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji.

Tarnopol
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	216,7 tyś osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	2010 r.: -921 2011 r.: -1149 2012 r.: -982 2013 r.: -767
Stopa bezrobocia	1,7 %
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	260 EUR
Liczba szkół wyższych	16
Liczba studentów	36,6 tyś. osób
Liczba studentów zagranicznych	3 tyś. osób
Liczba turystów	42-44 tyś osób
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	-
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Słowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria, Rosja, Białoruś, Serbia
Proszę wymienić destynację miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	-

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	Tarnów Elbląg, Chorzów (Polska); Sliven, Shumen (Bułgaria); Viljandi (Estonia); Tyraspol (Mołdawia); Batumi (Gruzja); Yonkers (USA).

Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych - Realizacja kontaktów pomiędzy społecznościami lokalnymi - Promocja miasta - Nowe możliwości rozwoju miasta
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	brak współpracy w dziedzinie gospodarki, brak wspólnych projektów nieokreślone plany współpracy
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	<p>"Program rozwoju turystyki Tarnopola na lata 2012-2015" (decyzja Rady Miasta 16.08.2013r №6 / 36/4); Strategiczny Plan Rozwoju Tarnopola 2015 (Decyzja Komitetu Wykonawczego z dnia 26.04.2013 str №6 / 31/17).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turystyka - Wzrost inwestycji w realnym sektorze gospodarki - Energooszczędność - Modernizacja sektora mieszkaniowego - Interakcja między instytucjami szkolnictwa wyższego - Tworzenie atrakcyjnego wizerunku miasta
Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)	Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej («Investment in culture. Comprehensive action for cultural education») Nr IPBU.03.01.00-06-470/11-00 Nazwa programu: Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2007-2013
Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Rekreacja/Turystyka - Kultura i sztuka

Oczekiwania dotyczące współpracy międzynarodowej:	
Najlepsze praktyki, którymi miasto chciałoby podzielić się z partnerami zagranicznymi	<p>Zautomatyzowany system mapowania danych komunalnych</p> <p>Zautomatyzowany system punktacji przystanków pojazdów transportu publicznego</p> <p>Karta mieszkańca (nominalna</p>

	plastikowa karta elektroniczna wielofunkcyjna; jest nośnikiem danych osobowych)
Zidentyfikowane problemy, które są możliwe do rozwiązania w ramach współpracy międzynarodowej	<ul style="list-style-type: none"> - Niewystarczające finansowanie promocji miasta; - Brak inwestycji w realną gospodarkę; - Brak brandingu miasta; - Brak wykwalifikowanych pracowników; - Brak wsparcia technicznego w zakresie opieki edukacyjnej i zdrowotnej; - Niewystarczające finansowanie sektora komunalnego gospodarki miasta ; - Problemy z obsługą bezdomnych zwierząt; - Słaba jakość zarządzania - Poprawa procesu planowania strategicznego;
Jakiego rodzaju wsparcie jest Państwu potrzebne w prowadzeniu obecnej/przyszłej współpracy międzynarodowej	doradztwo, informacyjne wsparcie, a także wsparcie finansowe i techniczne
Instytucje kultury zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji
Instytucje sektora turystyki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji
Instytucje edukacji/nauki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji.
Kluby sportowe zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Brak informacji.

Timiszoara
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	333,729
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	2007 r.: 1,93 2008 r.: -3,7 2009 r.: -1,15 2010 r.: -0,84
Stopa bezrobocia	2 %
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	Przeciętne wynagrodzenie brutto w Gminie Timis w roku 2012 wyniosło: 487,276 EUR
Liczba szkół wyższych	41
Liczba studentów	46 629 os.
Liczba studentów zagranicznych	2 245 os.
Liczba turystów	210 879 os.
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	Monachium, Niemcy – 1 godz. 30 min Stuttgart, Niemcy – 1 godz. 50 min Londyn-Luton, Wielka Brytania – 2 godz. 55 min Bergamo-Milano, Włochy – 1 godz. 45 min Bologna-Forli, Włochy – 1 godz. 40 min Rzym, Włochy – 1 godz. 45 min Wenecja, Włochy – 1 godz. 35 min Treviso, Włochy – 1 godz. 35 min Barcelona, Hiszpania – 2 godz. 50 min Madryt, Hiszpania – 3 godz. 40 min Walencja, Hiszpania – 3 godz. 10 min Czerniowce, Ukraina – 1 godz. 15 min
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Timiszoara – Budapeszt, bezpośrednia podróż trwa 5 godzin.
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy.

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Graz, Austria 2. Mulhouse, Francja 3. Faenza, Włochy 4. Karlsruhe, Niemcy 5. Rueil-Malmaison, Francja 6. Szeged, Węgry 7. Gera, Niemcy 8. Treviso, Włochy 9. Nowy Sad, Serbia 10. Palermo, Włochy 11. Nottingham, Wielka Brytania 12. Czerniowce, Ukraina 13. Trujillo, Peru
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Możliwość otrzymania dodatkowych zasobów finansowych - Realizacja kontaktów pomiędzy lokalnymi społecznościami - Promocja miasta - Nowe inwestycje w mieście - Nowe możliwości rozwoju miasta <p>Inne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Możliwości współpracy w różnych obszarach wspólnych zainteresowań - Przekazywanie informacji i wiedzy - Wspólne rozwiązywanie problemów miasta - Tworzenie i rozwój nowych usług - Poprawa działalności służb miejskich - Rozwój demokracji lokalnej - Rozwój relacji przyjaźni
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - niskie zaangażowanie innych instytucji/organizacji we współpracę - potrzeba środków finansowych do podróży zagranicznych w celu uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych czy sportowych (na przykład, dla zespołów muzycznych, drużyn sportowych) - ograniczone środki finansowe ze strony partnerskich instytucji/organizacji włączonych do współpracy

	<p>- restrykcyjne ramy prawne w odniesieniu do wsparcia finansowego ze strony lokalnych władz publicznych, innych instytucji/organizacji włączonych we współpracę</p>
<p>Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych</p>	<p><i>Program Zarządczy 2013-2016:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - europejska i międzynarodowa promocja - wzmocnienie obustronnej współpracy z sąsiadującymi państwami (Serbia, Węgry, Bułgaria, Republika Mołdawii, Ukraina) - rozwój tradycyjnych relacji (z USA, Federacją Rosyjską, Izraelem, krajami arabskimi, Azją, Ameryką Łacińską i Afryką) - wzmocnienie partnerstwa, nabytego w ostatnich latach (z głównymi krajami Europy, w tym Polską oraz Kanadą) - nawiązanie nowych relacji partnerskich - promocja możliwości inwestycyjnych <p><i>Zintegrowany Plan Rozwoju Bieguna Wzrostu Timiszoary 2010-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój międzynarodowej współpracy we wszystkich obszarach działalności
<p>Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)</p>	<p>Wsparcie dla Miast, finansowany w ramach programu European URBACT I i realizowany we współpracy z 43 miastami z 8 państw członkowskich Unii Europejskiej (2006 - 2007) ;</p> <p>TRANSPower - Koncepcja zrównoważonego transportu miejskiego, finansowany w ramach programu FP6 i realizowany we współpracy z GTZ - Niemieckie Towarzystwo Współpracy Technicznej oraz miastami Graz (Austria), Groningen (Szwecja), Sibiu (Rumunia), Nis (Czarnogóra), L 'Aquila (Włochy), Chalandri i Wolos (Grecja), Skopje (Macedonia) (2006 - 2009);</p> <p>MILE - zarządzanie migracją i integracja osób na szczeblu lokalnym, w miastach i regionach, finansowany w ramach programu URBACT II i realizowany we</p>

	<p>współpracy z miastami Wenecji (Włochy), dzielnicy Rotterdamu Charlerois (Holandia), Vantaa (Finlandia), Turyn (Włochy), Komotini (Grecja), Sewilla (Hiszpania), Amadorra (Portugalia) i Nea Alikarnassos (Grecja) (2007 - 2009); (Wartość całkowita projektu: 577.503,06 euro, budżet projektu Timisoara: 32.000 euro z EFRR; 8.000 euro - wkład własny).</p> <p>Rozwój usług służb informacyjnych i promocyjnych Timiszoary w kontekście regionalnym, finansowany w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rumunia-Serbia i realizowany w partnerstwie z miastem Vršac (Serbia) (2008 - 2009);</p> <p>PIMMS TRANSFER - przeniesienie działań w zrównoważoną mobilność dla europejskich regionów, finansowany w ramach programu INTERREG IVC i wdrażany w partnerstwie z miastami Londyn (Wielka Brytania), Graz (Austria), Sztokholm (Szwecja), Treviso (Włochy), Almada (Portugalia), Frankfurt nad Menem (Niemcy), Serres (Grecja), Bratysława (Słowacja), Kłajpeda (Łotwa), Maribor (Słowenia), Larnaka (Cypr), Gdańsk (Polska), Sofia (Bułgaria) i Uniwersytet Erazma (Holandia) (2008 -2011).</p>
Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Osoby niepełnosprawne - Rekreacja/Turystyka - Kultura i sztuka - Zdrowie - Pomoc społeczna - Ekologia - Gospodarka - Rozwój lokalny - Planowanie miejskie - Projekty europejskie - Usługi publiczne - Demokracja bliskości

	<ul style="list-style-type: none"> - Transport publiczny i mobilność - Ochrona ludności i ochrona przeciwpożarowa - Odnowienie zabytkowych budynków - Obszary metropolitalne - Integracja ludności romskiej - Młodzież - Sport - Mniejszości - E-administracja
--	---

Winnica
Kwestionariusz informacyjny

Podstawowe dane społeczno-ekonomiczne (stan - na koniec grudnia 2012):	
Liczba ludności	371,7 tyś. osób
Saldo migracji za ostatnie 5 lat	1500
Stopa bezrobocia	1%
Przeciętne wynagrodzenie brutto (w przeliczeniu na EUR)	248 EUR
Liczba szkół wyższych	15 uczelni wyższych II poziomu akredytacji; 19 uczelni wyższych III-IV poziomu akredytacji
Liczba studentów	15 uczelni wyższych II poziomu akredytacji – 11,1 tyś osób; 19 uczelni wyższych III-IV poziomu akredytacji – 35 tyś osób
Liczba studentów zagranicznych	1700 osób
Liczba turystów	600 tyś. osób
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu lotniczego (jeśli dotyczy)	Winnica - Moskwa (3 razy w tygodniu), czas trwania lotu 2 godziny Planowane regularne loty do Warszawy i Tel Awiwu
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z dworca kolejowego	Bezpośrednie połączenia kolejowe Moskwa - Kiszyniów (12 godz.) Odessa - Sankt Petersburg (29 godz.) Lwów - Moskwa (18 godz.) Moskwa - Warna (31 godz.) Moskwa - Sofia (34 godz.) Moskwa - Burgas (35 godz.) Moskwa - Belgrad (30 godz.) Moskwa - Budapeszt (22 godz.) Moskwa - Bratysława (23 godz.) Odessa - Mińsk (18 godz.)
Proszę wymienić destynacje miast zagranicznych oraz długość bezpośredniej podróży z portu morskiego	-

lub śródlądowego (jeśli dotyczy)	
----------------------------------	--

Współpraca zagraniczna:	
Zagraniczne miasta partnerskie	<p>Miasta partnerskie: Kielce (Polska), Peterborough (Wielka Brytania), Birmingham (USA), Lipieck (Rosja) Rybnica (Mołdawia), Sambuł (Turcja), Bat Yam (Izrael) Wyszków (Polska)</p> <p>Listy intencyjne: Poniewież (Litwa) Vinitsa (Macedonia), Lublin (Polska)</p>
Mocne (pozytywne) strony współpracy z miastami partnerskimi	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana doświadczeń - Realizacja kontaktów pomiędzy społecznościami lokalnymi - Promocja miasta - Nowe inwestycje na terenie miasta - Nowe możliwości rozwoju miasta
Słabe punkty współpracy z miastami partnerskimi	<p>Brak informacji na temat najlepszych praktyk Partnerów. Brak efektów współpracy w ramach konkretnych wspólnych projektów. Brak środków na zagraniczne podróże, co uniemożliwia bezpośredni kontakt i utrudnia wymianę dobrych praktyk.</p>
Obecne priorytety współpracy międzynarodowej wynikające z dokumentów strategicznych	<p>Strategia rozwoju Winnica 2020 Priorytet strategiczny 1 Tworzenie silnej społeczności Cel 4: rozszerzenie i współpracy na poziomie międzyregionalnym i międzynarodowym</p>
Projekty partnerskie realizowane z podmiotami zagranicznymi w latach 2007-2013 (proszę o wybranie max 5 projektów)	<p>"Racjonalne planowanie energetyczne Europy Wschodniej i Kaukazu Południowego - Porozumienia między burmistrzami - Mołdawia, Ukraina i Azerbejdżan" Grant Komisji Europejskiej, kwota</p>

	<p>finansowania 102 000 euro, 2012</p> <p>"Protokół z Konfederacją Szwajcarską" Wysokość finansowania 16.251.000 euro 2011</p> <p>Projekt "Przebudowa sieci ciepłowniczej na ulicy Kijowskiej - Talalihina wraz z NEFCO Całkowity koszt projektu wynosi 937.000 EUR</p> <p>"Aflatun" - Międzynarodowy Program edukacji społecznej i finansowej dla dzieci 3-18 lat, który został opracowany w Holandii w 2007 roku</p>
Obecne obszary współpracy zagranicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja/Nauka - Osoby niepełnosprawne - Kultura i sztuka - Zdrowie - Pomoc społeczna - Ekologia

Oczekiwania dotyczące współpracy międzynarodowej:	
Najlepsze praktyki, którymi miasto chciałoby podzielić się z partnerami zagranicznymi	Świadczenie usług e-administracji, zarządzania, planowania strategicznego, organizowanie lokalnych imprez, organizowanie klubów młodzieżowych, realizacja projektów w ramach inicjatywy "Winnica - Miasto przyjazne dzieciom"
Zidentyfikowane problemy, które są możliwe do rozwiązania w ramach współpracy międzynarodowej	Wzmocnienie zdolności władz lokalnych, wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw, rozwój mobilności w miastach, wdrażanie programów ochrony środowiska i programów efektywności energetycznej, rozwoju instytucjonalnego organizacji pozarządowych, poprawa jakości opieki zdrowotnej, wymiany kulturalnej i edukacyjnej, tworzenie pozytywnego środowiska miejskiego
Jakiego rodzaju wsparcie jest Państwu potrzebne w	Poprawa zarządzania projektami, rozszerzenie kontaktów z

prowadzeniu obecnej/przyszłej współpracy międzynarodowej	międzynarodowymi organizacjami europejskimi (i partnerami, z udziałem wspólnych projektów finansowanych przez UE.
Instytucje kultury zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Koordynator – Dyrektor Wydziału Kultury, tel. Irina Frenkel: +300432 595053, frenkel@vmr.gov.ua *
Instytucje sektora turystyki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Koordynator współpracy - dyrektor KP „Centrum informacji turystycznej” Victor Mazuryk, ul. Podolski, tel: +380432 508585, Podill-tour@ukr.net *.
Instytucje edukacji/nauki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Koordynator (szkoła) - Główny Specjalista, Departamentu Edukacji, Tatiana Matwijkenko, tel: 380 432 595. 368, matvienko@vmr.gov.ua* Koordynator (wykształcenie wyższe) – Dyrektor Wydziału Gospodarki i inwestycji Galina Jakubowicz, tel: 380 432 595 040, yakubovych@vmr.gov.ua *.
Kluby sportowe zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Koordynator- zastępca przewodniczącego Komitetu Kultury Fizycznej i Roman Sport Winnica Rady Miasta Semchuk tel. +380432 595293, semchuk@vmr.gov.ua *

* Ze względu na dużą listę kontaktów instytucji, w zależności od konkretnego kierunku, kontakty do współpracy mogą być otrzymane u wskazanych koordynatorów

6. Kluczowe wyzwania współpracy – potencjalne działania i projekty wpisujące się w realizację Strategii

- a) na podstawie kwestionariuszy informacyjnych przekazanych przez partnerów,
- b) na podstawie rozmów z przedstawicielami władz miast-partnerów,
- c) na podstawie warsztatów zrealizowanych z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego.

Podczas prac nad Strategią wyłoniły się wyzwania współpracy w ramach maksymalnie trzech interakcji:

1) Obszar wyzwań stanowiący wizję współpracy przedstawioną Lublinowi przez przedstawicieli władz miasta, wypracowaną podczas spotkań grup roboczych w każdym z miast-partnerów. Wypracowano spis problemów, z którymi każde z tych miast boryka się na co dzień, a także przygotowano wspólne pomysły dotyczące możliwości rozwiązania wskazanych problemów w ramach współpracy terytorialnej.

2) Wizja współpracy wynikająca z dokumentów strategicznych miast-partnerów wraz ze wskazaniem instytucji/organizacji mogących być zainteresowanymi w realizacji współpracy.

3) Wykaz obszarów problemowych spriorytetyzowanych podczas warsztatów przeprowadzonych metodą RADAR. W niektórych miastach objętych niniejszą Strategią odbyły się spotkania aktywnych obywateli oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych, podczas których zostały zgłoszone problemy, ważne z punktu widzenia lokalnej społeczności i mające największy wpływ na codzienne funkcjonowanie miasta.

Brześć

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
Nie wskazano	
Obszar tematyczny – turystyka i kultura	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Aktywizacja udziału młodzieży w działaniach kulturalnych miasta.	- Organizacja międzynarodowych warsztatów/spotkań w celu wymiany doświadczeń z instytucjami miasta Lublin działającymi w branży turystycznej/kulturalnej. - Pomoc merytoryczna Lublina w utworzeniu systemu współpracy pomiędzy organizacjami młodzieżowymi/pozarządowymi działającymi w branży turystycznej/kulturalnej miasta Brześć. - Działania skierowane na aktywizację młodzieżowych grup nieformalnych w dziedzinie kultury.
Obszar tematyczny – polityka społeczna	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niezadawalający poziom życia osób skazanych. Brak akceptacji społecznej oraz możliwości prowadzenia normalnego trybu życia osób niepełnosprawnych. Problem bezpiecznego środowiska dla ludzi oraz zwierząt bezdomnych	Projekty wspierające adaptacje osób skazanych do życia na wolności. Przekazywanie przez miasto Lublin doświadczeń rozwiązań w ww. Zakresie Stworzenie programu adaptacji osób niepełnosprawnych. Stworzenie przyjaznych warunków dla życia osób niepełnosprawnych: - usunięcie barier architektonicznych w mieście, - zakup sprzętu technicznego wspomagającego poruszanie się po mieście oraz korzystanie z usług

	<p>publicznych dla osób niepełnosprawnych,</p> <p>- programy adaptacji osób niepełnosprawnych do życia społecznego, promocja współudziału niepełnosprawnych w każdej dziedzinie życia. Utworzenie schronisk dla zwierząt bezdomnych, zakup sprzętu/transportu specjalnego.</p>
Obszar tematyczny – młodzież i sport	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
<p>Brak infrastruktury umożliwiającej aktywne spędzania czasu przez młodzież. Niski poziom popularyzacji aktywnego sposobu bycia wśród młodzieży.</p> <p>Problem graffiti – nielegalne wykorzystanie przestrzeni przez „artystów” graffiti.</p>	<p>Utworzenie systemu klubów sportowych oraz przestrzeni dla uprawiania sportu w mieście.</p> <p>Programy wspierania rozwoju amatorskiego sportu.</p> <p>Utworzenie klubów graffiti.</p> <p>Wymiana doświadczeń w dziedzinie kontroli nad nielegalnym „uprawianiem sztuki graffiti” .</p>

Oczekiwania dotyczące współpracy międzynarodowej:	
Najlepsze praktyki, którymi miasto chciałoby podzielić się z partnerami zagranicznymi	Wspólne wydarzenia kulturalne z udziałem grup twórczych oraz wykonawców przygranicznych regionów
Zidentyfikowane problemy, które są możliwe do rozwiązania w ramach współpracy międzynarodowej	Nie wskazane
Jakiego rodzaju wsparcie jest Państwu potrzebne w prowadzeniu	Problemy dofinansowania podczas organizacji różnorodnych wydarzeń

obecnej/przyszłej współpracy międzynarodowej	
Instytucje kultury zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	<p>Instytucje pod kontrolą państową:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brzeski miejski Centrum Kultury, ul. Gogolia 5, +375162 216295 - Brzeski Centrum Kultury i Aktywności, ul. Żukowa 1, +37516 2354484 - Muzeum Historii Miasta, ul. Lewanewskiego 3, +37529231625 - Biblioteki sieci Centralnego miejskiego systemu bibliotecznego, dyrektor – Semaszko Svetlana, +375162 204304 - Brzeska miejska biblioteka im. A.S.Puszkina, Nabereżnaja Franciska Skoriny 32 - Filia biblioteki nr 7 im. Włodzimierza Kolesnika, ul. Moskawsкая 342/1 - Specjalistyczna filia biblioteczna nr 12 (dla osób z problemami wzrokowymi), ul Karla Marksa 7
Instytucje sektora turystyki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	<ul style="list-style-type: none"> - Miejskie kulturowo-edukacyjne społeczne stowarzyszenie „Źródło” (programy zdrowotne dla dzieci, ścieżki rowerowe, wydarzenia). Miasto Brześć, bulwar Kosmonawtów 18/37. Komtel: +375612 530414, +375295290416 Osoba do kontaktu – Kuzmenczuk Michail
Instytucje edukacji/nauki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	<p>Brzeski Państwowy Uniwersytet im. A.S. Puszkina, Wydział informacyjno-analitycznej oraz innowacyjnej działalności Khomich Alexey Komtel +375162 219243</p>

Kluby sportowe zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Klub piłki nożnej „Wiktoria - 86” Rehabilitacja dzieci i młodzieży z rodzin ze skomplikowaną sytuacją życiową
---	--

Dniepropietrowsk

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
Nie przedstawiono	
Obszar tematyczny – gospodarka	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Słaby poziom rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości	<p>Promocja oferty inwestycyjnej miasta poprzez stworzenie odpowiedniego systemu promocji gospodarczej.</p> <p>Włączenie przedstawicieli biznesu miasta Dniepropetrowsk w sieć współpracy polsko-ukraińskiej poprzez organizację wspólnych spotkań / warsztatów / seminariów, czy udział w targach.</p> <p>Wypracowanie mechanizmów współpracy międzysektorowej na styku biznes – administracja – szkoła wyższa – kultura – NGO.</p>
Obszar tematyczny – polityka społeczna	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
<p>Problem bezpiecznego środowiska dla ludzi oraz zwierząt bezdomnych.</p> <p>Problem wykluczenia społecznego osób po odbyciu wyroku w więzieniu</p> <p>Problem ludzi bezdomnych – brak polityki opieki społecznej, szczególnie w zakresie osób niepełnoletnich</p>	<p>Utworzenie systemu opieki nad zwierzętami bezdomnymi, w tym otwarcie centrum weterynaryjnego oraz schroniska dla zwierząt. Wypracowanie mechanizmów zaangażowania społecznego osób opuszczających zakłady karne. Wymiana doświadczeń w zakresie pomocy społecznej oraz utworzenia systemu opieki dla osób bezdomnych, w tym szczególnie dla niepełnoletnich.</p> <p>Utworzenie schronisk dla bezdomnych oraz inicjowanie programów angażowania zawodowego.</p>
Obszar tematyczny – ochrona środowiska	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów

Ogólnie wysoki poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego w mieście.	Przekazywanie doświadczeń w zakresie ochrony środowiska. Utworzenie systemu segregacji oraz utylizacji śmieci, w tym elektrośmieci. Realizacja projektu oczyszczenia rzeki Dniepr. Wymiana oraz polepszenie funkcjonowania systemu transportu publicznego, w tym zakup nowych środków transportu.
--	---

W Dniepropietrowsku odbyło się spotkanie obywatelskie przeprowadzone metodą RADAR. Podczas niego przedstawiciele społeczności lokalnej za najważniejsze problemy uznali:

- a. Brak mieszkań w przystępnych cenach dla młodych ludzi;
- b. Zagrożenie integralności terytorialnej Ukrainy;
- c. Brak jakościowej i dostępnej dla każdego opieki zdrowotnej, w tym utrudniony dostęp do lekarzy, leków i nowoczesnych urządzeń

Iwano-Frankiowsk

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
Nie przedstawiono	
Obszar tematyczny – ochrona środowiska	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Nieistniejący system segregacji i przetwarzania śmieci. Ogólnie słaby poziom ochrony środowiska. Zanieczyszczenie wody. Brak ekologicznych źródeł energetycznych.	Utworzenie przedsiębiorstwa zajmującego się kontrolą oraz przetwarzaniem śmieci. Projekt modernizacji oczyszczalni ścieków (w tym szczególnie filtrów dla ścieków po produkcji przemysłowej). Stworzenie ośrodków hodowli roślin rzadkich i zagrożonych Wprowadzenie przyjaznego dla środowiska transportu miejskiego (trolejbusy, niskoemisyjne autobusy). Poprawa jakości dostarczania wody pitnej dla mieszkańców w czasie jej sezonowego pogorszenia. Wykorzystanie osadów po oczyszczaniu ścieków do produkcji nawozu. Poprawa stanu ekologicznego jeziora miejskiego "Niemicke" przy pomocy ujęcia wody z rzeki Bystrzyca Solotwyńska. Wydobycie i wykorzystanie biogazu do produkcji energii elektrycznej;
Obszar tematyczny – polityka energetyczna miasta	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Brak systemu oszczędzania energii w budownictwie miejskim. Wysoki poziom wydatków na energię elektryczną w pomieszczeniach/budynkach miejskich	System zachęcania wspólnot mieszkaniowych na terenie miasta do samodzielnego wprowadzania energooszczędnych technologii (oświetlenie przy pomocy energii słonecznej, termoizolacja budynków i pomieszczeń)

instytucji (szkoły, szpitale, administracja miasta etc)	Wymiana wyposażenia instytucji / organizacji oraz budynków wykorzystywanych w celach społecznych / publicznych na bardziej energooszczędne Utworzenie innowacyjnego systemu oświetlenia miasta przy pomocy energii słonecznej.
Obszar tematyczny – przedsiębiorczość i innowacje	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Brak innowacyjnych rozwiązań dla społeczności lokalnej oraz przedsiębiorców.	Utworzenie systemu obsługi przedsiębiorców przy pomocy systemu elektronicznego. Angażowanie społeczności lokalnej w zarządzanie miastem poprzez wdrożenie e-administracji, crowdsourcing (ang), aplikacji mobilnych itp. Projekty aktywizacji liderek wśród młodzieży uniwersyteckiej.
Obszar tematyczny – ochrona zdrowia	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niesatysfakcjonujący poziom organizacyjny świadczenia usług medycznych.	Przygotowanie elektronicznego systemu dla pacjentów oraz lekarzy (historia choroby, rejestracja na wizytę, odbieranie wyników badań etc.)
Obszar tematyczny – kultura, młodzież i sport	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niewystarczający poziom infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie czasu przez młodzież. Niski poziom popularyzacji aktywnego sposobu życia. Niski poziom zaangażowania miasta w tworzenia alternatyw aktywnego spędzania wolnego czasu.	Utworzenie systemu klubów sportowych oraz placów dla uprawiania sportu. Utworzenie portalu bibliotecznego oraz elektronicznego systemu obsługi dla istniejących bibliotek. Utworzenie wspólnego lubelsko – frankiwskiego centrum informacji turystycznej. Odnowienie Pałacu Potockich jako polsko-

	ukraińskiego centrum kulturalno-historycznego. Organizowanie wspólnych festiwali celem wzajemnej promocji kultury i dziedzictwa.
Obszar tematyczny – polityka społeczna	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Słaby system opieki nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi oraz pozbawionymi opieki rodzicielskiej.	"Taksówki społeczne" - utworzenie miejskiego systemu przewozów taksówkami w obrębie miasta dla osób niepełnosprawnych. Odpowiednie wizualne oznakowanie transportu, budynków oraz wind dla osób niepełnosprawnych. „Społeczna sauna” - system świadczenia usług sanitarnych dla weteranów, biednych oraz osób starszych i niepełnosprawnych. Utworzenie centrum społecznego dla niepełnosprawnych dzieci i młodzieży.

Oczekiwania współpracy wynikające z dokumentów strategicznych

Oczekiwania dotyczące współpracy międzynarodowej:	
Najlepsze praktyki, którymi miasto chciałoby podzielić się z partnerami zagranicznymi	Stworzenie aplikacji mobilnych z informacjami o mieście; recycling twardych odpadów gospodarstw domowych; promocja dziedzictwa kulinarnego kraju; utworzenie centrów świadczenia usług administracyjnych
Zidentyfikowane problemy, które są możliwe do rozwiązania w ramach współpracy międzynarodowej	Utworzenie marki miasta; e-samorząd jako sposób polepszenia jakości obsługi mieszkańców; opracowanie transgranicznych ścieżek turystycznych
Jakiego rodzaju wsparcie jest Państwu potrzebne w	Informacyjne, ekspercko-konsultacyjne, wizowe

prowadzeniu obecnej/przyszłej współpracy międzynarodowej	
Instytucje kultury zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	<p>1. Miejski Ośrodek Rozrywki (+38 03422 40429)</p> <p>2. Centralny Dom Ludowy (+38 03422 24709)</p> <p>3. Iwano-Frankiwska Filharmonia Obwodowa (+38 0342 750300, info@filar.com.ua)</p>
Instytucje sektora turystyki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	<p>1. Regionalne centrum turystyczno-informacyjne (+38 0342 502474, rtic.if.ua@gmail.com)</p> <p>2. Firma turystyczna “Nadija” (+38 0342 727040, tour@nadia.if.ua)</p> <p>3. Agencja turystyczna “Blumme” (+38 0342 777235)</p> <p>4. “Mandriwoczka” (+38 0342 735065) 5. Boutique-hotel “Fontush” (+38 0342 724478, fontush@mail.ru)</p>
Instytucje edukacji/nauki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	<p>1. Iwano-Frankowski Uniwersytet Narodowy Ropy i Gazu (+ 38 03422 42139, admin@nung.edu.ua)</p> <p>2. Iwano-Frankowski Narodowy Uniwersytet Medyczny (+38 0342 784194, rector@infmu.edu.ua)</p> <p>3. Prykarpacki Narodowy Uniwersytet im. Wasyla Stefanyka (+38 03422 37574, inst@pu.if.ua)</p>
Kluby sportowe zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	<p>1. Klub sportowy „Łastiwka” (+ 38 067 8987496)</p> <p>2. Klub piłki nożnej „Nika” (+38 0342 500851) 3. Ludowy klub piłki nożnej „Uragan” (+38 0342 523072, uragan@oe.if.ua)</p>

Lwów

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
<i>Lwów jako miasto standardów europejskich</i>	
Obszar tematyczny – ochrona środowiska	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Nieistniejący system segregacji i przetwarzanie śmieci. Brak przedsiębiorstw w obwodzie lwowskim utylizujących śmieci. Zanieczyszczenie rzek terytorialnych, słaby poziom oczyszczenia wody dla potrzeb mieszkańców regionów	Organizacja konferencji, wymiana doświadczeń z polskimi partnerami na temat zbierania oraz utylizacji śmieci. Promowanie i utylizacja śmieci jako sposobu na dochodowy biznes. Animowanie powstania we Lwowie polsko-ukraińskiej firmy, która stanie się operatorem systemu utylizacji śmieci. Propozycja kontynuacji projektów w zakresie ograniczenia zanieczyszczenia basenu rzek transgranicznych. Projekt modernizacji oczyszczalni ścieków. (z ang „pollution control facilities”).
Obszar tematyczny – turystyka	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Słaby poziom rozwoju turystyki kongresowej; Brak infrastruktury językowej oraz możliwości obsługi turystów w ich języku ojczystym (odpowiednio do statystyki ilości turystów z poszczególnych państw UE). Brak umiejętności językowych pracowników muzeów, galerii sztuki lub innych instytucji kultury.	Organizacja międzynarodowego forum turystycznego we Lwowie. Organizacja we Lwowie debat eksperckich (politycznych, ekonomicznych, biznesowych) z regularnością np. raz na 2 miesiące. Kursy językowe.
Obszar tematyczny – polityka społeczna	

Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
<p>Niski poziom opieki społecznej dla osób w zaawansowanym wieku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niski poziom zaangażowania społecznego wśród osób w wieku starszym; - brak doświadczonej, wyspecjalizowanej opieki medycznej (lekarze geriatrzy). <p>Problemy oszustw w dziedzinie nieruchomości z udziałem osób starszych.</p>	<p>Biura obsługi mieszkańców dla osób w zaawansowanym wieku – do 6 szt w mieście. Modernizacja istniejących centrów opieki społecznej.</p> <p>Opisanie na poziomie miasta standardów obsługi osób w zaawansowanym wieku.</p>
Obszar tematyczny – przedsiębiorczość i innowacje	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
<p>Niski poziom przedsiębiorczości.</p> <p>Brak współpracy pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami.</p> <p>Brak wyspecjalizowanych kadr;</p> <p>Innowacyjna gospodarka – brak szczególnych, wyspecjalizowanych umiejętności zawodowych wśród mieszkańców Lwowa, na które jest zapotrzebowanie rynku.</p>	<p>Po przeprowadzenie analizy skupień – klasteryzacji we Lwowie w 2013 r. wyodrębniono kilka klastrów, które powinny być priorytetowymi i rozwojowymi we Lwowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klaster przemysłu lekkiego, - klaster drukarski – duża ilość perspektywicznych drukarni we Lwowie. <p>Działalność skierowana na rozwój tych klastrów, wspieranie przedsiębiorców przez władze miasta</p> <p>Stowarzyszenie promujące pracę profesjonalistów.</p> <p>Poszukiwanie kadr i promocja Lwowa pod względem atrakcyjności zawodowej wśród innych miast Ukrainy</p> <p>Projekty z aktywizacji liderek wśród młodzieży uniwersyteckiej.</p>
Obszar tematyczny – kultura	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów

Problem depresyjnych dzielnic miasta. Brak doświadczonych, wyszkolonych animatorów kultury.	Brak.
Obszar tematyczny – młodzież i sport	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
<p>Infrastruktura - brak możliwości aktywnego spędzania czasu dla młodzieży oraz niski poziom popularyzacji aktywnego sposobu bycia wśród młodzieży.</p> <p>Niski poziom zaangażowania miasta w sprawie stworzenia alternatywy aktywnego spędzania czasu przez osoby młode.</p>	<p>Utworzenie systemu klubów sportowych oraz placów dla uprawiania sportu w mieście.</p>

Oczekiwania dotyczące współpracy międzynarodowej:	
Najlepsze praktyki, którymi miasto chciałoby podzielić się z partnerami zagranicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój turystyki: zwiększenie oferty turystycznej, promocja miasta, zwiększenie liczby turystów; - Tworzenie przyjaznych warunków działalności gospodarczej: rozwój sektora IT;
Zidentyfikowane problemy, które są możliwe do rozwiązania w ramach współpracy międzynarodowej	<p>W dziedzinie opieki społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa dostępności usług publicznych dla osób niepełnosprawnych; - Utworzenie centrum opieki dziennej dla samotnych osób starszych; - poprawa społeczno-zawodowej integracji osób niepełnosprawnych poprzez ich zatrudnienie; <p>Ekologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachowanie z odpadami biodegradowalnymi - kompostowanie liści i odpadów organicznych; - poszukiwanie rozwiązań składowania

	<p>odpadów, wykorzystania biogazu oraz stworzenie zakładów przetwarzania śmieci we Lwowie; -</p> <p>Utworzenie elektronicznego rejestru firm przyjaznych do natury;</p> <p>- wprowadzenie alternatywnych źródeł energii; Gospodarka:</p> <p>- Promowanie współpracy między sektorem edukacyjnym, badawczym i przedsiębiorstwami regionu transgranicznego;</p> <p>- Tworzenie strategii platformy biznesowej Lublin-Lwow na 5 lat;</p> <p>- Utworzenie inwestycyjno-innowacyjnego portalu transgranicznego Lwowa i Lublina;</p> <p>- Promocja tworzenia grupy inicjatywnych (przedsiębiorców, naukowców, urzędników państwowych) w celu zrzeszania się w Transgraniczny klaster innowacji;</p> <p>Kultura:</p> <p>- Rozwój domów kultury Lwowa, poprawa nadania nimi usług edukacyjnych i kulturalnych, integracja europejska dzieci zaangażowanych w domach kultury.;</p> <p>- Rozwój klubów młodzieżowych dla dzieci za miejscem zamieszkania);</p> <p>Spółeczeństwo obywatelskie:</p> <p>- Rozwój aktywnej roli społeczności w celu rozwiązania problemów lokalnych, zaangażowanie społeczeństwa do realizacji projektów;</p> <p>- Edukacja obywatelska dzieci: tworzenie ośrodków medialnych wieku szkolnego; Edukacja:</p> <p>- Implementacja w edukację standardów europejskich;</p>
--	---

	- Nawiązanie współpracy pomiędzy szkołami średnimi;
Jakiego rodzaju wsparcie jest Państwu potrzebne w prowadzeniu obecnej/przyszłej współpracy międzynarodowej	- pomoc doradcza w zakresie pisania i zarządzania projektami; - Wykorzystanie środków dotacyjnych w odpowiedzi na pilne problemy miasta;
Instytucje kultury zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Kluby: Miejski Pałac Kultury im.H.Hotkevycha Ul. Kushevycha 1 52-28-25, 52-27-67, 52-28-24 067-67-08-138 Ludowy Dom Levandivky Ul. Shyroka 1 267-35-92 096-27-40-127 Ludowy Dom Bilohorshcha Ul. Bilohorscha 23 267-29-67 098-40-98-330 Ludowa Dom Zboischa Ul .Malehivska 32 093-40-11-215 Instytucje teatralne i koncertowe Pierwszy Ukraiński Teatr Młodego Widza Ul. Hnatyuka 11 272-78-10, 272-70-51 067-34-21-327 Lwowski Akademicki Teatr "Zmartwychwstanie" Plac Generała Grigorenko, 5 297-53-96, 274-13-00 098-50-14-115 Lwowski teatr młodzieżowy im L. Kurbasa Ul. L.Kurbasa 3 272-49-14, 727-48-24 097-24-89-548 Lwowski Teatr Dramatyczny im.

	<p>Lesji Ukrainki Ul. Horodotska 36 233-31-85 050-95-27-981</p> <p>Dom Muzyki Organowej i Kameralnej Ul. Bandery, 8 272-39-53, 258-21-42</p> <p>Biblioteki Centralizowany system „Biblioteka dla Dzieci” Ul. Okunevskoho 3 52-31-08, 52-34-13 Centralizowany system „Biblioteka dla Dorosłych” Ul. Cegła, 2a 272-05-81 096-36-59-658</p> <p>Organizacje pozarządowe Rada Sztuki „Dialog” (ponad 60 instytucji kultury i menedżerowie kultury) Przewodniczący Zenoviy Mazurik zmazuryk@gmail.com</p> <p>Początkowe wyspecjalizowane szkoły artystyczne Szkoła choreograficzna Ul. Doroszenki., 63 261-03-53 067-319-65-00 Chór szkolny Ul. Kopernyka, 27 238-22-05 096-455-84-03 Szkoła sztuki pięknej Ul. Glinki 1a 237-95-70, 296-04-22 093-723-86-27</p>
--	---

<p>Instytucje sektora turystyki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej</p>	<p>"Lwowski Sojusz Turystyczny" P.o. Dyrektor Marta Naumenko +38 063 86 76 005 Lwowskie Stowarzyszenie Rozwoju Turystyki Andrew Matselyuk +38 067 798 72 71 http://lart.lviv.ua Instytut "Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej" +38 032 275 17 34 Sofia Dyak http://www.lvivcenter.org/uk/ Galicyjska szkoła gościnności Kardash Andrew +38 050 31 70 237 http://gshlviv.ua-training.info/ NGO "Koło wiatrów" Alexander Myakushko +38 067 36 83 280 http://kolesovitriv.lviv.ua/ Spółka "Łemkowska" Szczur Nazar +38 093 84 31 075 http://kolesovitriv.lviv.ua/</p>
<p>Instytucje edukacji/nauki zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej</p>	<p>Organizacje młodzieży i młodzieżowych klubów w mieście (sieć) Kontakt: Olga Kaspryshyn, tel. 068-500-11-20 Szkoły średnie we Lwowie: Kontakt: Departament Edukacji Lwowskiej Rady Miasta Slichna Galina 297-55-27, tel / fax 235-80-04 miskuo@citi-adm.lviv.ua; miskuo_p@citi-adm.lviv.ua</p>

Kluby sportowe zainteresowane nawiązaniem współpracy międzynarodowej	Młodzieżowa Szkoła Sportowa "Olympia" Dane kontaktowe: Lwów, ulica Antonowicza, 66 Vira Makar, tel. 067-371-04-30 Młodzieżowa Szkoła Sportowa "Energetyk" Dane kontaktowe: m. Lwów, ul. Heroiw Krut 27 Vira Makar, tel. 067-371-04-30 Spółeczna rada sportowa miasta Lwów Dane kontaktowe: Petro Goshovsky - Sekretarz Spółecznej Rady +38 063 20 77 411 Departament ds. Rodziny, Młodzieży i Sportu Rady Miasta Lwowa Dane kontaktowe: +38 032 297 58 71 Kierownik Zakładu – Volodymyr Sznajder
---	---

We Lwowie odbyło się spotkanie obywatelskie przeprowadzone metodą RADAR. Podczas niego przedstawiciele społeczności lokalnej za najważniejsze problemy uznali:

- a. Nieefektywna i niewygodna dla pasażerów i organizacja transportu publicznego w mieście;
- b. Niska jakość nadania usług medycznych oraz oraz brak kwalifikacji zawodowych podczas udzielania natychmiastowej pomocy medycznej;
- c. Brak przystosowania środowiska i infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Odessa

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
<i>Odessa – miasto bogatych tradycji</i>	
Obszar tematyczny – turystyka i kultura	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Brak uporządkowania oferty turystycznej miasta.	<p>Promocja oferty kulturalnej miasta poprzez stworzenie systemu identyfikacji wizualnej / strategii marki miasta.</p> <p>Systematyzacja szlaków turystycznych Odessy. Zwiększenie atrakcyjności miasta dla turystów z Polski poprzez stworzenie tzw. „skweru polskiego” - zielonej dzielnicy miasta związanej z polskim dziedzictwem.</p>
Obszar tematyczny – polityka społeczna	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
<p>Brak zaangażowania młodzieży w życie społecznym miasta.</p> <p>Problem bezpiecznego środowiska dla ludzi oraz zwierząt bezdomnych.</p>	<p>Stworzenie międzynarodowego Centrum wolontariuszy z udziałem odeskiej młodzieży. Wymiana doświadczeń w dziedzinie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaangażowania wolontariuszy do prac społecznych, - przyjęcia wolontariuszy z innych państw Europy/świata oraz sposoby na finansowanie ich pobytu. <p>Udoskonalenie systemu opieki nad zwierzętami bezdomnymi, promocja społecznej odpowiedzialności posiadaczy czworonogów.</p> <p>Utworzenie systemu kontroli nad właścicielami zwierząt w zakresie sprzątania terenów miejskich.</p>
Obszar tematyczny – młodzież i sport / infrastruktura	

Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Brak infrastruktury umożliwiającej aktywne spędzania czasu przez młodzieży.	Utworzenie systemu ścieżek rowerowych oraz promocja tego sposobu poruszania się po mieście wśród mieszkańców Odessy.

Równe

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
<i>Równe – miasto przyjazne mieszkańcom</i>	
Obszar tematyczny – ochrona środowiska	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Słaby poziom ochrony środowiska.	Wprowadzenie przyjaznego dla środowiska transportu miejskiego (trolejbusy, niskoemisyjne autobusy).
Obszar tematyczny – turystyka i kultura	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Słaby poziom zainteresowania dziedzictwem oraz ofertą kulturalną miasta wśród mieszkańców Równego. Brak instytucji koordynującej działalność branży turystycznej na poziomie miasta.	<p>Utworzenie miejskiego systemu informacji o wydarzeniach kulturalnych oraz stałej ofercie miasta w dziedzinie kultury/turystyki.</p> <p>Utworzenie systemu informacji turystycznej w Równym.</p> <p>Wymiana doświadczeń z instytucjami miasta Lublin działającymi w branży turystycznej/kulturalnej. Pomoc merytoryczna Lublina w utworzeniu systemu zarządzania branżą turystyczną/kulturalną miasta Równe w celu komercjalizacji jej oferty.</p>
Obszar tematyczny – polityka społeczna	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niski poziom ochrony pracy Niewykorzystywanie nowych technologii informacyjnych.	<p>Wymiana doświadczeń na temat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - regulacji układów zbiorowych pracy, - programów świadczenia usług socjalnych / społecznych. <p>Projekty wspierające kupowanie sprzętu dla Centrum nadania usług socjalnych;</p> <p>Utworzenie systemu informatycznego przepływu informacji o</p>

	interesantach/mieszkańcach pomiędzy instytucjami miejskimi.
Obszar tematyczny – przedsiębiorczość i innowacje	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niski poziom aktywności przedsiębiorców. Brak współpracy pomiędzy biznesem a miastem.	Nie zostały wskazane.
Obszar tematyczny – ochrona zdrowia	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Wysoki poziom śmiertelności, niska średnia życia.	Wymiana doświadczeń w zakresie: -systemu ubezpieczeń zdrowotnych, -podniesienia kwalifikacji personelu leczniczego, -systemów finansowania placówek leczniczych, Organizacja wspólnych polsko-ukraińskich konferencji na temat reformowania branży zdrowotnej w UA. Wprowadzenie systemów IT wspomagających świadczenie usług medycznych mieszkańcom.
Obszar tematyczny – młodzież i sport	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Brak infrastruktury umożliwiającej aktywne spędzania czasu przez młodzież. Niski poziom popularyzacji aktywnego sposobu bycia wśród młodzieży.	Utworzenie systemu klubów sportowych oraz przestrzeni dla uprawiania sportu w mieście.

W Równym odbyło się spotkanie obywatelskie przeprowadzone metodą RADAR. Podczas niego przedstawiciele społeczności lokalnej za najważniejsze problemy uznali:

- a. Wysoki poziom korupcji w organach ochrony porządku publicznego, sądach, a także w dziedzinach medycyny, oświaty. Brak przejrzystości pracy instytucji władzy publicznej;

- b. Niski poziom wynagrodzenia za pracę;
- c. Niski poziom nadania usług przez przedsiębiorstwa transportu publicznego, przestarzały tabor komunikacji miejskiej;

Sumy

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
Nie wskazano	
Obszar tematyczny – administracja i zarządzanie miastem	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Brak doświadczenia w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych oraz zarządzaniu projektami. Niski poziom wiedzy oraz możliwości technicznych w dziedzinie zarządzania miastem. Niedostateczny poziom efektywności funkcjonowania Centrum nadania usług administracyjnych miasta Sumy	<p>Organizacja szkoleń dla pracowników jednostek organizacyjnych miasta na temat skutecznego pozyskiwania funduszy zewnętrznych, pisania projektów oraz metodologii zarządzania projektami.</p> <p>Dostosowanie istniejących programów doszkalających urzędników miejskich do potrzeb i wyzwań współczesnego zarządzania miastem. Wprowadzenie systemu e-administracji, w tym elektronicznego obiegu dokumentów.</p> <p>Wymiana doświadczeń na temat efektywnej komunikacji oraz włączania społeczności lokalnej do zarządzania miastem.</p> <p>Stworzenie strony internetowej Centrum nadania usług administracyjnych w celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - internetowej rejestracji na wizytę, - samodzielnego pozyskiwania informacji nt. interesujących klienta zagadnień. <p>Stworzenie systemu powiadomień SMS dla interesariuszy o rezultatach załatwienia ich sprawy w CNUA miasta Sumy.</p> <p>Utworzenie elektronicznego obiegu dokumentów pomiędzy komórkami i jednostkami organizacyjnymi realizującymi usługi administracyjne dla mieszkańców miasta celem przyspieszenia wymiany informacji oraz załatwienia spraw.</p> <p>Wprowadzenie systemu audio- oraz</p>

	<p>wideo-monitoringu pracy CNUA.</p> <p>Polepszenie warunków oraz jakości pracy CNUA poprzez modernizację biurową: wymianę wyposażenia technicznego i mebli.</p> <p>Wymiana doświadczeń funkcjonowania Biur Obsługi Mieszkańca w Polsce.</p>
Obszar tematyczny – polityka energetyczna miasta	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niski poziom oszczędzania energii w budownictwie miejskim.	<p>Wprowadzenie systemu modernizacji energetycznej w blokach mieszkalnych, budynkach instytucji miejskich oraz organizacji społecznych.</p> <p>Wypracowanie planu zrównoważonego rozwoju energetycznego miasta Sumy.</p> <p>Utworzenie elektronicznego systemu, gdzie będą gromadzone dane wspierające analizę, zarządzanie i monitoring całej sfery energetycznej miasta.</p>
Obszar tematyczny – przedsiębiorczość	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niski poziom aktywności mieszkańców miasta w dziedzinie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.	<p>Utworzenie inkubatorów biznesu jako centrum udzielania wsparcia i pomocy (informacyjnej, księgowej, finansowej, prawnej) dla początkujących przedsiębiorców.</p> <p>Wypracowanie mechanizmów finansowego wsparcia początkujących przedsiębiorców, w tym dofinansowania małych projektów inwestycyjnych.</p>
Obszar tematyczny – edukacja	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Mała dostępność oferty edukacyjnej na poziomie miasta.	<p>Zwiększenie ilości miejsc w przedszkolach.</p> <p>Poprawa organizacyjnych, edukacyjnych, sanitarnych i logistycznych warunków</p>

	<p>funkcjonowania przedszkoli.</p> <p>Wsparcie tworzenia instytucji edukacyjnych, w tym dla dzieci wieku przedszkolnego, o różnych formach własności – prywatnych, korporacyjnych, rodzinnych. Zniesienie barier edukacyjnych oraz logistycznych dla dzieci niepełnosprawnych oraz doszkolenie personelu w dziedzinie pracy z niepełnosprawnymi.</p>
Obszar tematyczny – gospodarka komunalna	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
<p>Niski poziom bezpieczeństwa oraz warunków mieszkaniowych w mieście.</p> <p>Niestabilność w zabezpieczeniu mieszkańców miasta wodą pitną.</p>	<p>Modernizacja budynków mieszkalnych pod względem infrastrukturalnym i technologicznym. Zwiększenie poziomu zaangażowania mieszkańców w utrzymanie przyległych do budynków mieszkalnych terytoriów oraz podtrzymywanie wysokiego poziomu czystości wspólnie wykorzystywanych pomieszczeń. Wypracowanie oraz popularyzacja tworzenia i funkcjonowania wspólnot mieszkaniowych. Wprowadzenie elektronicznego systemu zarządzania budynkami komunalnymi.</p> <p>Inwestycje związane z zakupem nowoczesnego sprzętu, celem wsparcia działalności instytucji komunalnych miasta.</p> <p>Modernizacja i poszerzenie systemu oświetlenia ulic miasta.</p> <p>Modernizacja lub rekonstrukcja sieci wodociągowej miasta.</p> <p>Polepszenie systemu oczyszczania stoków.</p>
Obszar tematyczny – polityka społeczna	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów

<p>Słaby system opieki i zaangażowania społecznego osób niepełnosprawnych. Niski poziom organizacyjny wsparcia osób bezdomnych, niepełnosprawnych, w trudnej sytuacji życiowej oraz samotnych matek.</p>	<p>Stworzenie systemu „środowisko bez barier” dla osób niepełnosprawnych – zniesienie barier infrastrukturalnych, zwiększenie poziomu zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie zawodowe i społeczne.</p> <p>Organizacja tzw. "taxi społecznego" dla transportowania w obrębie miasta osób niepełnosprawnych.</p> <p>Utworzenie „banku pomysłów” - instrumentu zarówno finansowego jak i intelektualnego celem polepszenia jakości życia osób niepełnosprawnych w mieście.</p> <p>Utworzenie organizacji pozarządowych / charytatywnych oraz doskonalenie działalności instytucji miejskich działających w celu wsparcia prawnego, społecznego, zawodowego osób bezdomnych, niepełnosprawnych, w trudnej sytuacji życiowej oraz samotnych matek,</p>
--	---

Tarnopol

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
Nie wskazano	
Obszar tematyczny – przedsiębiorczość	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Brak rozwiązań wspomagających informacyjnie przedsiębiorców działających w obszarze gospodarki miejskiej. Niski poziom zainteresowania inwestycyjnego podmiotów gospodarczych z kraju i zagranicy.	Stworzenie systemu sprawnej obsługi przedsiębiorców za pomocą narzędzi e-administracji, systemów informacyjnych, etc. Przeprowadzenie pogłębionych analiz miejskich na temat przedsiębiorczości oraz klimatu inwestycyjnego. Kursy językowe dla pracowników przedsiębiorstw – zarówno branży prywatnej jak i państwowej, a także dla urzędników miejskich.
Obszar tematyczny – ochrona zdrowia	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niesatysfakcjonujący poziom organizacyjny świadczenia usług medycznych.	Przygotowanie elektronicznego systemu obiegu dokumentów dla pacjentów oraz lekarzy. Utworzenie na terenie miasta hospicjum. Wsparcie centrum perinatalnego w szpitalu miejskim. Wymiana doświadczeń w zakresie utworzenia oraz funkcjonowania prywatnych placówek leczniczych jako alternatywy dla państwowego systemu ochrony zdrowia.
Obszar tematyczny – młodzież, rodzina i sport	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niewystarczający poziom infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie czasu przez młodzież.	Utworzenie systemu klubów sportowych oraz placów dla uprawiania sportu. Utworzenie portalu bibliotecznego oraz

<p>Niski poziom popularyzacji aktywnego sposobu życia.</p> <p>Niski poziom zaangażowania miasta w tworzenia alternatyw aktywnego spędzania wolnego czasu.</p>	<p>elektronicznego systemu obsługi dla istniejących bibliotek.</p> <p>Zakup sprzętu dla istniejących centrów młodzieżowych – placówek stworzonych w celu organizacji spędzania czasu wolnego dla młodzieży.</p> <p>Utworzenie systemu ścieżek rowerowych w mieście.</p>
<p>Obszar tematyczny – kultura i promocja</p>	
<p>Wskazane problemy</p>	<p>Propozycje działań / projektów</p>
<p>Niski poziom rozwoju kultury.</p> <p>Brak zintegrowanego systemu promocji miasta.</p>	<p>Organizacja wspólnych wydarzeń kulturalnych – festiwali, imprez, etc.</p> <p>Warsztaty dla menadżerów kultury w celu podniesienia jakości zarządzania projektami w tej dziedzinie.</p> <p>Utworzenie systemu promocji miasta – system identyfikacji wizualnej, instytucjonalizacja oferty kulturalnej miasta Tarnopol.</p>

Tbilisi

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
Nie przedstawiono	
Obszar tematyczny – edukacja	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niski poziom oraz brak zintegrowanego systemu zarządzania edukacją w mieście	<p>Przekazywanie doświadczeń w dziedzinie funkcjonowania placówek oświatowych (przedszkoli, szkół średnich) oraz integracja europejskich standardów oświatowych;</p> <p>Sprzyjanie utworzeniu zintegrowanego systemu przedszkolnej i szkolnej oświaty;</p> <p>Wypracowanie mechanizmów współpracy międzysektorowej na styku biznes – administracja – szkoła wyższa – kultura – NGO;</p> <p>Utworzenie inkubatorów biznesu dla młodzieży oraz sprzyjanie tworzenia centrum innowacyjnych na poziomie akademickim.</p> <p>Rozwój programów edukacyjnych dla osób starszych;</p> <p>Wypracowanie Strategii zarządzania oświatą na poziomie miasta.</p>
Obszar tematyczny – zarządzanie i administracja	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niski poziom rozwoju i stosowania nowoczesnych IT-rozwiązań dla administracji miasta oraz podległych jej instytucjach	Wprowadzenie w życie systemu elektronicznego obiegu dokumentów wraz z promocją jego stosowania i przeprowadzenia specjalistycznych szkoleń dla pracowników administracji w zakresie jego eksploatacji;

	<p>ISO – wprowadzenie systemu zarządzania jakością;</p> <p>Dostosowanie miejskich portali internetowych do potrzeb mieszkańców i gości miasta;</p> <p>System monitoringu – podwyższenie standardów bezpieczeństwa w mieście poprzez dodatkowe wyposażenie Centrum monitoringu oraz wprowadzenie integracyjnych rozwiązań dla służb odpowiadających za bezpieczeństwo i porządek w mieście;</p> <p>Utworzenie zintegrowanego systemu map GIS.</p>
Obszar tematyczny – inwestycje i gospodarka	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
	<p>Szkolenia z zakresu pozyskiwania środków unijnych;</p> <p>Utworzenie systemu informowania o możliwościach dofinansowania;</p> <p>Aktualizacja strategii marketingowej miasta;</p> <p>Stworzenie systemu zbierania i przetwarzania danych statystycznych na potrzeby rozwoju turystyki miejskiej;</p> <p>Kursy języka angielskiego dla przedstawicieli administracji, branży turystycznej, biznesu etc.;</p> <p>Wsparcie start-up'ów biznesowych wśród młodzieży.</p>

Timișoara

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
Timișoara – regionalny ośrodek innowacji	
Obszar tematyczny – innowacje	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Słabe powiązanie prac naukowych z praktyczną rzeczywistością.	Programy transferu wiedzy na bazie szkół wyższych Timișoary w dziedzinach: - IT, - ICT, - zrównoważonego rozwoju, - produkcji samochodowej.
Obszar tematyczny – działalność samorządu terytorialnego	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Brak problemów, zaawansowany poziom	Wymiana doświadczeń w dziedzinie: - developing funds – efektywnego pozyskania i wykorzystywania środków z funduszy zewnętrznych, - współpracy jednostek samorządu terytorialnego, utworzenia obszarów funkcjonalnych.
Obszar tematyczny – oświata	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niedostateczny poziom dostosowania programów szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy.	Przygotowanie nowych narzędzi edukacyjnych przekazujących młodzieży szkolnej kompetencje wartościowe na rynku pracy.
Obszar tematyczny – ochrona środowiska	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów

Niski poziom efektywności energetycznej.	<p>Programy energo-modernizacji domów mieszkalnych.</p> <p>Promocja zmniejszenia ilości wykorzystywanej energii oraz bogactwa naturalnego.</p>
--	--

Winnica

Wizja współpracy przedstawiona przez miasto	
<i>Winnica – miasto dynamicznego rozwoju</i>	
Obszar tematyczny – infrastruktura i usługi komunalne	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Słaby poziom infrastruktury transportu publicznego. Niski poziom realizacji usług przez przedsiębiorstwa komunalne miasta.	Utworzenie infrastruktury rowerowej w Winnicy, promocja kultury rowerowej wśród mieszkańców. Wprowadzenie systemu biletu elektronicznego. Nie zostały wskazane
Obszar tematyczny – turystyka i kultura	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Mała ilość turystów zagranicznych. Krótki czas pobytu turystów w mieście (średnio 1 dzień).	Zwiększenie promocji oferty instytucji kultury oraz atrakcji turystycznych miasta. Stworzenie systemu informacji turystycznej w językach obcych.
Obszar tematyczny – ochrona zdrowia	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Wysoki poziom śmiertelności, niska średnia życia.	Wymiana doświadczeń w zakresie miejskiej polityki zdrowotnej. Zakup oraz przekazywanie sprzętu dla szpitali/przychodni publicznych. Promocja oferty medycznej miasta dla potencjalnych klientów zagranicznych.
Obszar tematyczny – przedsiębiorczość	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Niski poziom przedsiębiorczości wśród młodzieży. Mała ilość małych oraz średnich przedsiębiorstw w regionie.	Utworzenie systemu instytucji wspierających rozwój biznesu w mieście: - inkubatory przedsiębiorczości, - centrum wspierania inwestorów,

	- centrum wsparcia małego i średniego biznesu.
Obszar tematyczny – ochrona środowiska	
Wskazane problemy	Propozycje działań / projektów
Słaby poziom ochrony środowiska. Niski poziom efektywności energetycznej.	Modernizacja transportu miejskiego na przyjazny dla środowiska (zakup i wymiana trolejbusów miejskich). Energo-modernizacja bloków komunalnych oraz budynków instytucji samorządowych (szkoły, przedszkola, domy pomocy społecznej etc).

W Winnicy odbyło się spotkanie obywatelskie przeprowadzone metodą RADAR. Podczas niego przedstawiciele społeczności lokalnej za najważniejsze problemy uznali:

- a. Niewystarczająca ilość dróg i mostów powodujące zakorkowanie miasta.
- b. Ograniczone instrumenty sprawowania władzy przez samorząd terytorialny.
- c. Niski poziom wynagrodzeń.

7. Konsultacje dokumentu Strategii Współpracy Terytorialnej Miasta Lublin na lata 2014-2020

Proces konsultacji dokumentu Strategii Współpracy Terytorialnej Miasta Lublin na lata 2014-2020 był podzielony na kilka etapów:

I etap – warsztaty odbywające się w każdym z miast-partnerów SWT przy udziale przedstawicieli władz miast, instytucji miejskich, organizacji pozarządowych, ekspertów oraz osób zainteresowanych – przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. Podczas wspomnianych spotkań zostały przeprowadzone dyskusje na temat aktualnych problemów, potrzeb i priorytetów współpracy terytorialnej, które były podstawą opisanie również potencjalnych, możliwych do wspólnej realizacji projektów;

II etap – konsultacje eksperckie w ramach instytucji miejskich Lublina;

III etap – konsultacje społeczne z organizacjami pozarządowymi.

Poniższa tabela służy zwizualizowaniu pierwszego i kluczowego etapu spotkań oraz konsultacji przeprowadzonych z miastami-partnerami SWT.

Termin spotkania	Miasto	Uszczegółowienie charakteru spotkania
Listopad 2013 r.	Lwów, Ukraina	Spotkanie z przedstawicielami władz miasta oraz pracownikami Urzędu Miasta Lwów, których praca dotyczy realizacji projektów międzynarodowych.
Grudzień 2013 r.	Równe, Ukraina	Spotkanie odbywające się przy udziale przedstawicieli organizacji pozarządowych, Urzędu Miasta Równe oraz instytucji miejskich.

Styczeń 2014 r.	Winnica, Tarnopol, Iwano-Frankiowsk, Ukraina	W każdym z miast zespół redakcyjny spotkał się z przedstawicielami urzędów miast, a w Iwano-Frankiowsku dodatkowo z sektorem pozarządowym.
Luty 2014 r.	Brześć, Białoruś	Spotkanie odbyło się z przedstawicielami wydziałów pracy ideologicznej, kultury i sportu Urzędu Miasta Brześć.
Marzec 2014	Łuck, Ukraina oraz Timiszoara, Rumunia	W Łucku w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz miasta, instytucji miejskich, organizacji pozarządowych. W Timiszoarze spotkanie odbyło się z osobami odpowiedzialnymi za relacje międzynarodowe tamtejszego urzędu miasta.
Kwiecień 2014 r.	Odessa, Mikołajów, Ukraina	Spotkanie w Odessie przebiegło w formie dyskusji z dyrektorem departamentu ds. relacji międzynarodowych. W Mikołajewie najpierw odbyło się spotkanie z władzami miasta oraz przedstawicielami urzędu, następnie zrealizowano warsztat metodą RADAR z członkami lokalnych grup działania, środowiskiem uniwersyteckim.
Czerwiec 2014 r.	Sumy, Dniepropietrowsk, Ukraina	Zarówno w Sumach jak i Dniepropietrowsku konsultacje przebiegły w dwóch etapach – podczas spotkania z władzami miast oraz przedstawicielami urzędów, a następnie przeprowadzono warsztaty metodą RADAR ze społecznością lokalną.

Lipiec 2014 r.	Kiszyniów, Mołdawia	W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Urzędu Miasta Kiszyniów.
Grudzień 2014 r.	Tbilisi, Gruzja	W trakcie dwudniowej pracy odbyło się kilka spotkań z przedstawicielami poszczególnych departamentów Urzędu Miasta Tbilisi.

Drugi etap konsultacji SWT przebiegał zarówno pośród kilkunastu uznanych ekspertów zajmujących się na co dzień problematyką współpracy terytorialnej, jak też poprzez formalne uzgodnienia z zainteresowanymi taką współpracą komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin.

Trzeci etap konsultacji SWT odbył się przy udziale organizacji pozarządowych w listopadzie 2014 r. poprzez:

- umieszczenie informacji na ogólnopolskim portalu informacyjnym dla organizacji pozarządowych www.ngo.pl oraz na lokalnym odpowiedniku www.lublin.ngo.pl. Informacja o konsultacjach społecznych pojawiła się również na profilu ngo-Lublin portalu społecznościowego Facebook;
- przesłanie dokumentu drogą mailową do ponad 300 osób – przedstawicieli i członków organizacji trzeciego sektora w Lublinie i regionie.

Wszystkie uwagi i komentarze, otrzymane w skutku powyższych działań zostały rozpatrzone oraz częściowo uwzględnione przez zespół redakcyjny.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2014